

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Агенција за просторно планирање и урбанизам
Републике Србије

**ИЗВЕШТАЈ О
СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА
ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА
високонапонског далековода 110 kV
ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац”
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

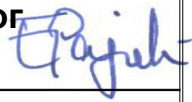
март, 2025. година

„ЕЛЕКТРОМРЕЖА СРБИЈЕ” А.Д.
БЕОГРАД

„АРХИПЛАН” Д.О.О.
АРАНЂЕЛОВАЦ

ПРЕДМЕТ:	ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА високонапонског далековода 110 kV ТС “Јагодина 4” – ТС “Стењевац” НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
НАРУЧИЛАЦ:	“ЕЛЕКТРОМРЕЖА СРБИЈЕ” А.Д. 11 000 Београд, ул. Кнеза Милоша бр. 11
НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:	АГЕНЦИЈА ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ И УРБАНИЗАМ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ 11 000 Београд, ул. Краља Милутина бр. 10а
ОБРАЂИВАЧ:	“АРХИПЛАН” Д.О.О. за планирање, пројектовање и консалтинг 34 300 Аранђеловац, ул. Кнеза Михаила бр. 66
ВОЂА ТИМА:	ЕВИЦА РАЈИЋ, дипл.еколог
ЧЛАНОВИ ТИМА:	ТИЈАНА ЦВЕТОВИЋ МИЛОВАНОВИЋ, мастер еколог МАРИЈА БАБИЋ, мастер биолог-еколог МАРИН РАЈИЋ, дипл.инж.електротехнике СВЕТЛАНА ЋОКОВИЋ, дипл. биолог-еколог НЕВЕНА ЗУБИЋ, мастер хемичар АНЂЕЛА ВАСИЉЕВИЋ дипл.еколог
ДИРЕКТОР „АРХИПЛАН” Д.О.О.:	ДРАГАНА БИГА, дипл.инж.арх.

С А Д Р Ж А Ј

ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА

- Извод из Агенције за привредне регистре
- Решење о именовању мултидисциплинарног тима

ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД.....	1
1. Полазне основе стратешке процене	4
1.1. Повод, предмет и разлог за израду Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV TC „Јагодина 4” – TC „Стењевац” на животну средину	6
1.1.1. Правни основ Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV TC „Јагодина 4” – TC „Стењевац” на животну средину	7
1.2. Кратак преглед садржаја и циљева плана и програма и односа са другим плановима и програмима.....	13
1.2.1. Кратак преглед садржаја и циљева плана	13
1.2.2. Однос са другим плановима и програмима.....	17
1.2.3. Постојећа и планирана намена површина	20
1.2.3.1. Планска решења	35
1.3. Преглед постојећег стања и квалитета чинилаца животне средине на подручју на које се Извештај односи.....	42
1.3.1. Становништво и здравље људи.....	42
1.3.2. Геолошка, предеона и биолошка разноврсност, врсте, станишта и њихова функционална повезаност, подручја и друга природна добра заштићена посебним прописом којим се уређује заштита природе.....	43
1.3.2.1. Приказ карактеристика геоморфолошких, морфолошких и геолошких карактеристика терена	43
1.3.2.2. Педолошке карактеристике	45
1.3.2.3. Приказ хидрогеолошких, хидролошких и хидрографских карактеристика подручја	47
1.3.2.4. Биолошка разноврсност, врсте, станишта и њихова функционална повезаност, подручја и друга природна добра заштићена посебним прописом којим се уређује заштита природе	49
1.3.3. Еколошка мрежа, еколошки значајна подручја и еколошки коридори.....	51
1.3.4. Екосистеми и екосистемске услуге.....	52
1.3.5. Земљиште, вода и ваздух.....	52
1.3.5.1. Квалитет земљишта	52
1.3.5.2. Квалитет вода.....	52
1.3.5.3. Квалитет ваздуха.....	54

1.3.6.	Клима, климатске промене.....	56
1.3.7.	Материјална добра, материјално и нематеријално културно наслеђе археолошко и архитектонско културно наслеђе и археолошка налазишта.....	58
1.3.8.	Изложеност становништва и животне средине великим удесима или природним катастрофама.....	59
1.3.9.	Интеракција/однос између чиниоца из тач.1) – 8).....	61
1.4.	Карактеристике чинилаца животне средине у областима у којима постоји могућност да буду изложене значајном утицају.....	62
1.5.	Разматрана питања и проблеми животне средине у границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.....	64
1.6.	Приказ информација и података раније спроведених стратешких процена планова и програма, који припадају истој хијерархијској структури, у циљу избегавања двоструке процене раније утврђених, описаних и процењених значајних утицаја на живот и здравље становништва и животну средину	66
1.7.	Преглед утврђених и процењених значајних могућих утицаја на спровођење плана.....	67
1.8.	Приказ припремљених разумних варијантних решења које је орган надлежан за припрему Плана разматрао узимајући у обзир циљ, сврху и географски обухват плана, предложене мере за спречавање и/или смањење процењених значајних негативних утицаја на стање и квалитет чинилаца животне средине и живот и здравље људи.....	69
1.9.	Резултати претходних консултација са надлежним институцијама, заинтересованим органима, организацијама и предузећима.....	71
2.	Општи и посебни циљеви и индикатори Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“...	80
2.1.	Општи циљеви Стратешке процене утицаја и Посебни циљеви Стратешке процене утицаја.....	80
2.2.	Избор индикатора.....	82
3.	Процена могућих утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ и програма на чиниоце животне средине.....	85
3.1.	Детаљан опис, вредновање и процену значајних утицаја спровођења плана на чиниоце животне средине.....	85
3.2.	Приказ вероватних значајних утицаја разумних варијантних решења која је разматрао орган надлежан за припрему плана имајући у виду циљ, сврху и географски обухват плана.....	88
3.3.	Поређење разумних варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења са становишта циља, сврхе, географског обухвата плана и процењених утицаја на животну средину.....	89
3.4.	Начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине.....	91
3.5.	Начин на који су при процени утицаја узети у обзир карактеристике утицаја: вероватноћа, интезитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), као и кумулативна и заједничка природа утицаја.....	94

3.6. Приказ методологије и тешкоћа, техничких немогућности или недостатка одређених знања са којима се орган надлежан за припрему Плана сусрео како би спровео процену разумних варијантних решења.....	100
4. Предлог мера предвиђених за спречавање и/или смањење процењених негативних утицаја на животну средину.....	101
4.1. Предлог мера за спречавање, смањење и/или ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на чиниоце животне средине.....	101
4.1.1. Заштита ваздуха.....	102
4.1.2. Заштита површинских, подземних вода и изворишта водоснабдевања.....	102
4.1.3. Заштита земљишта.....	105
4.1.4. Заштита природе, природних добара и биодиверзитета.....	107
4.1.5. Заштита шума.....	113
4.1.6. Предео и пејзаж.....	115
4.1.7. Заштита културних добара.....	115
4.1.8. Бука и вибрације.....	117
4.1.9. Нејонизујуће зрачење.....	118
4.1.10. Управљање отпадом.....	119
4.1.11. Мере еколошке компензације.....	121
4.2. Приказ начина спровођења мера.....	122
4.3. Процена ефикасности мера.....	122
4.4. Мере ране идентификације и начин поступања у случају појаве неочекиваних негативних утицаја спровођења плана у циљу отклањања тих утицаја (мере за спречавање, смање и/или ограниче утврђене значајне негативне непосредне, посредне, секундарне, кумулативне, прекограничне, краткорочне, средњорочне и дугорочне, трајне и привремене утицаје на чиниоце животне средине).....	123
5. Одлука надлежног органа донета у поступку главне оцене прихватљивости за планове који самостално или заједно са другим планом и програмом, пројектом, радовима или активностима, могу да имају утицаја на циљеве очувања и целовитост подручја еколошке мреже.....	127
6. Смернице за спровођење стратешких процена на нижим хијерархијским нивоима и процене утицаја пројеката на животну средину.....	128
7. Програм праћења стања животне средине у току спровођења Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац” (мониторинг).....	129
7.1. Опис циљева плана и програма.....	129
7.2. Индикатори за праћење стања животне средине.....	129
7.3. Временска динамика прикупљања података.....	130
7.4. Права и обавезе надлежних органа.....	130
7.5. Поступање у случају неочекиваних негативних утицаја.....	131
8. Приказ коришћене методологије и тешкоће у изради Стратешке процене утицаја.....	133

8.1. Приказ примењене методологије.....	133
8.2. Тешкоће приликом израде Стратешке процене утицаја на животну средину.....	133
9. Приказ начина одлучивања, опис разлога одлучујућих за избор датог Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац” са аспекта разматраних варијантних решења и приказ начина на који су питања животне средине укључена у План.....	135
10. Нетехнички резиме информација и закључци до којих се дошло током израде Извештаја о Стратешкој процени представљене на начин разумљив јавности.....	138
10.1. Начин на који су проблеми, питања и циљеви заштите животне средине интегрисани у план.....	138
10.2. Утврђени значајни утицаји спровођења плана на животну средину.....	139
10.3. Предложене мере за спречавање и/или смањење негативних утицаја и начин њиховог спровођења у реализацији плана	140
10.4. Разумне варијанте које су биле предмет разматрања и разлоге за одабрано решење са становишта циља, сврхе, географског обухвата и утицаја плана на животну средину.....	142
10.5. Мере планиране програмом праћења свих значајних утицаја спровођења плана.....	143
10.6. Начин на који су мишљења и примедбе органа надлежног за заштиту животне средине, заштиту здравља и других заинтересованих органа и организација узете у обзир у плану.....	144
10.7. Начин на који су мишљења и примедбе јавности узета у обзир у плану.....	144
10.8. Начин на који су мишљења и примедбе прикупљене у оквиру прекограничних консултацијама узете у обзир у плану.....	144
11. Други подаци од значаја за Стратешку процену утицаја.....	144

ПРИЛОЗИ

- Одлука о изради Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац”, 05 број 350- 9180/2023 од 05.10.2023. године („Службени гласник РС”, бр. 85/23, од 06.10.2023. године);
- Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” - ТС „Стењевац” на животну средину, бр. 350-01-00778/2023-11 од 24.05.2023. године („Службени гласник РС”, број 48/23 од 09.06.2023. године);
- Министарство унутрашње и спољне трговине, Обавештење бр. 001959137 2024 14830 007 013 000 001 од 20.06.2024. године;
- Министарство информисања и телекомуникација, Обавештење бр. 001970737 2024 13460 004 003 000 001 од 21.06.2024. године;
- Министарство државне управе и локалне самоуправе, Обавештење бр. 002296892 2024 14800 007 005 020 092 од 30.07.2024. године;
- Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Обавештење бр. 001984264 2024 13400 009 000 000 001 од 04. 07.2024. године;
- Министарство здравља, Сектор за инспекцијске послове, Обавештење бр. 001963499 2024 11900 008 033 000 001 од 24.06.2024. године;
- Министарство привреде, Обавештење бр.001979756 2024 10810 002 005 011 001 од 28.06.2024. године;

- Министарство просвете, Сектор за ученички и студентски стандард и инвестиције, Обавештење бр. 350-02-00021/2024-05 од 19.06.2024. године;
- Министарство спорта, Обавештење бр. 001962969 2024 13800 003 004 011 005 од 27.06.2024. године;
- Министарство науке, технолошког развоја и иновација, Обавештење бр. 001978694 2024 13440 004 000 000 001 од 21.01.2024.године;
- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичка дирекција за воде, Водни услови бр. 001984068 2024 14843 001 001 325 025 од 10.07.2024. године;
- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, подаци бр. 001974156 2024 14840 007 000 000 001 од 12.07.2024. године;
- Министарство заштите животне средине, Обавештење бр. 002016727 2024 14850 004 006 501 100 од 11.07.2024. године;
- Министарство заштите животне средине, Обавештење бр. 001993168 2024 14850 000 000 501 од 25.06.2024. године;
- Министарство спољних послова, Обавештење бр. 70-2/24 од 20.06.2024. године;
- Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Управа за превентивну заштиту од пожара и експлозија, Мишљење 07.04 бр. 217-1224-1224/2 од 04.07.2024. године;
- Министарство одбране, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру, бр. 11183-4 од 31.07.2024. године (поверљиво, дато у посебном Анексу);
- Министарство културе, Обавештење бр. 001994986 2024 11800 001 000 001 од 01.07.2024. године;
- Министарство рударства и енергетике, Услови бр. 001968754/2024 од 24.01.2025. године;
- Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог, Обавештење бр. 001991340 2024 13410 008 00 011 005 19 002 од 01.07.2024. године;
- Министарство за бригу о породици и демографију, Обавештење бр. 350-0-00023/2024-02 од 25.06.2024. године;
- Министарство за бригу о селу, Обавештење бр.001976150 2024 13430 000 000 000 001 од 19.06.2024. године;
- Министарство финансија, Управа царина, Сектор за финансијске, инвестиционе и правне послове, Обавештење бр. 002291439 2024 10521 008 002 000 001 од 02.08.2024. године;
- Министарство за јавна улагања, Обавештење бр. 350-01-00014/2024-01 од 22.07.2024. године;
- Министарство туризма и омладине, Обавештење бр. 001993861 2024 13450 003 002 000 001 од 01.07.2024. године;
- ЈП „Путеви Србије“ Београд, Услови бр. 953-13860/24-1 од 02.07.2024. године;
- Инфраструктура железнице Србије АД, Услови бр. 3/2024-1135 из 2024. године;
- Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије, Обавештење бр. 4/3-10- 0194/2024-0002 од 25.06.2024. године;
- НИС АД Нови Сад, Услови бр. NM-440000/iz-do/004045/202 од 24.06.2024. године;
- ЈП „Србијасад“, подаци и услови бр.06-07-11/2709 од 18.12.2024. године;
- Предузеће за изградњу гасоводних система, транспорт и промет природног гаса „ЈУГОРОСГАЗ“ АД, Услови бр. Н/И-285 од 20.06.2024. године;
- „GASTRANS“ ДОО Нови Сад, Услови бр. 194 од 26.06.2024. године;
- „Транспортгас Србија“ ДОО, Услови бр.02-02-4/447 од 12.11.2024. године;
- „Транснафта“ АД Панчево, Обавештење бр. 8558/1-2024 од 30.07.2024. године;
- АД „Електроурежа Србије“ Београд, Услови бр. 130-00-UTD-003- 904/2023-003 од 08.07.2024. године;
- ЈП Електропривреда Србије Београд, Обавештење бр. 12.01.- 622796/1-24 од 01.07.2024. године;
- Електродистрибуција Србије ДОО Београд, Услови бр. 254 1200-Д.08.01.- 329033/1-2024 од 15.07.2024. године и Допуна услова бр. 2541200-Д.09.05.-

580846/1-2024 од 25.12.2024. године;

- Републички сеизмолошки завод Београд, Услови бр. 02-286-2/2024 од 04.07.2024. године;
- Републички хидрометеоролошки завод Београд, Хидрометеоролошки услови бр. 922-3-89 /2024 од 02.07.2024. године;
- Републички завод за заштиту споменика културе, Обавештење бр. 20-91/2024-2 од 25.06.2024. године;
- Завод за заштиту споменика културе Крагујевац, Решење о условима, чувања, одржавања, коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту у обухвату Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ бр. 1812-02/1 од 18.07.2024. године;
- Завод за заштиту природе Србије, Решење 03 бр.021-2382/2 од 15.07.2024. године;
- ЈП за газдовање шумама „Србијашуме“ Београд, Одговор бр. 10047 од 02.07.2024. године;
- ЈВП „СРБИЈАВОДЕ“ Београд, Водопривредни центар „Морава“ Ниш, Мишљење у поступку добијања водних услова бр. 6553/1 од 15.07.2024. године;
- ЈП „Скијалишта Србије“, Одговор 07 бр.635 од 27.06.2024. године;
- Центар за разминирање Београд, Обавештење бр. 350-01-43/2/2024-01 од 02.07.2024. године;
- ЈП „Емисиона техника и везе“ Београд, Обавештење бр. 3193/24-1 од 01.08.2024. године;
- ЈП „Пошта Србије“, Обавештење бр. 2024-89854/9 од 11.07.2024. године;
- Радио телевизија Србије, Дирекција РТС, Правна служба, Одељење за имовинско правне и стамбене послове, Обавештење бр. 13399 од 21.06.2024. године;
- Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“ АД, Дирекција за технику Нови Београд, Услови бр. 275242/2-2024 од 12.07.2024. године;
- Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“ АД, Дирекција за технику, Сектор за мрежне операције, Служба за планирање и изградњу мреже Крагујевац, Услови бр. 286218/2-2024. од 26.06.2024. године;
- А1 Србија Д.О.О., Информација од 19.07.2024. године;
- СББ - Српске кабловске мреже ДОО, Одговор бр. LU-192/2024 од 19.09.2024. године;
- РАТЕЛ - Републичка агенција за електронске комуникације и поштанске услуге, Обавештење бр. 1-01-349-278/24-1 од 25.06.2024. године;
- Контрола летења Србије и Црне Горе “SMATSA” Д.О.О. Београд, Обавештење бр. CNS.00-21/32 од 03.07.2024. године;
- КСП „СТАН“ ЈП Деспотовац, Услови бр. 1963/1 од 21.06.2024. године.

ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА

8000077605674

**ИЗВОД О
РЕГИСТРАЦИЈИ
ПРИВРЕДНОГ СУБЈЕКТА**Република Србија
Агенција за привредне регистре**ОСНОВНИ ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТАК**

Матични / Регистарски број 17576259

СТАТУСИ

Статус привредног субјекта Активан

Са статусом социјалног
предузетништва

Не

ПРАВНА ФОРМА

Правна форма Друштво са ограниченом одговорношћу

ПОСЛОВНО ИМЕ

Пословно име

ARHIPLAN DOO ZA PLANIRANJE, PROJEKTOVANJE I
KONSALTING, ARANĐELOVAC

Скраћено пословно име

ARHIPLAN DOO ARANĐELOVAC

ПОДАЦИ О АДРЕСАМА**Адреса седишта**

Општина

АРАНЂЕЛОВАЦ

Место

АРАНЂЕЛОВАЦ

Улица

Кнеза Михаила

Број и слово

66

Спрат, број стана и слово

/ /

ПОСЛОВНИ ПОДАЦИ**Подаци оснивања**

Датум оснивања

16. јун 2004

Време трајања

Време трајања привредног субјекта

Неограничено

Претежна делатност

Шифра делатности

7111

Назив делатности

Архитектонска делатност

Остали идентификациони подаци

Порески Идентификациони Број (ПИБ)

103421790

Подаци од значаја за правни промет

Текући рачуни

205-0000000134175-16

160-0000000117957-61

205-0070100426674-67

205-0000000151563-38

Подаци о статусу / оснивачком акту

Не постоји обавеза овере измена оснивачког акта

Датум важећег статута

Датум важећег оснивачког акта

Законски (статутарни) заступници

Физичка лица

1. Име

Драгана

Презиме Бига

ЈМБГ

2207964726818

Функција

Директор

Ограничење
супотписом

не постоји ограничење супотписом

Чланови / Сувласници

Подаци о члану

Име и презиме Драгана Бига

ЈМБГ

2207964726818

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 2.064,41 EUR, у противвредности од
147.813,41 RSD

износ

датум

Уплаћен: 2.064,41 EUR, у противвредности од
147.813,41 RSD

17. јун 2004

износ(%)

Удео

100,000000000000

Основни капитал друштва

Новчани

износ

датум

Уписан: 2.064,41 EUR, у противвредности од
147.813,41 RSD

износ

датум

Уплаћен: 2.064,41 EUR, у противвредности од
147.813,41 RSD

17. јун 2004

Регистратор, Миладин Маглов

У складу са чланом 11. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 94/24) доносим

Р Е Ш Е Њ Е

о именовању мултидисциплинарног тима за израду Извештаја о Стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину, у следећем саставу:

- Вођа тима: Евица Рајић, дипл. еколог
- Чланови тима: Тијана Цветковић Миловановић, мастер еколог
Марин Рајић, дипл. инж. електротехнике
Светлана Ђоковић, дипл. биолог-еколог
Марија Бабић, мастер биолог-еколог
Невена Зубић, мастер хемичар
Анђела Васиљевић, дипл. еколог

Именовани су дужни да, при изради Извештаја о Стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину, поштују одредбе Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 94/24), Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр.72/09, 81/09-исправка, 64/10-одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13-одлука УС, 50/13-одлука УС, 98/13-одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др.закон, 9/20, 52/21 и 62/23), Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11-УС, 14/16, 76/18 и 95/18-др. закон), осталу секторску законску регулативу и подзаконске акте, у складу са Одлуком о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” - ТС „Стењевац“ на животну средину, бр. 350-01-00778/2023-11 од 24.05.2023. године („Службени гласник РС”, број 48/23 од 09.06.2023. године).

У Аранђеловцу,
март 2025. године

Директор
“АРХИПЛАН” Д.О.О. Аранђеловац:

[Handwritten signature]

Драгана Бига, д.и.а.

ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

Увод

Одлуком о изради Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац”, 05 број 350-9180/2023 од 05.10.2023. године („Сл. гласник РС”, бр. 85/23, од 06.10.2023. године), у Тачки 12. дефинисано је да Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац” („Сл. гласник РС”, бр. 48/23) чини саставни део Одлуке о изради Просторног плана.

Подручје еколошке анализе, односно вредновања постојећег и планираног стања, са аспекта могућих и очекиваних промена и утицаја у простору и животној средини, представља обухват Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац”.

Стратешка процена утицаја на животну средину (SEA – Strategic Environmental Assessment) је систематски, проактиван и партиципативан процес који има за циљ да се у процесу планирања и доношења одлука обезбеди одрживо коришћење простора, заштита животне и друштвене средине:

- у поступку припреме планског документа и доношењу Одлуке о изради Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац”;
- у току раног јавног увида и упознавања јавности о предмету планског документа;
- у процесу израде Нацрта Плана и јавног увида, јавне расправе и стручне контроле планског документа;
- у фази разматрања Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац” (Извештаја о Стратешкој процени утицаја) и Извештаја заинтересованих страна и заинтересоване јавности о СПУ;
- у фази усвајања и имплементације Плана којим се планира стварање услова за реализацију додатне 110 kV електричне везе између ТС 400/110 kV „Јагодина 4” и ТС 110/35/10 kV „Стењевац”, што је сагледано Планом развоја преносног система за период од 2020. до 2029. године и Дугорочном студијом развоја преносне мреже за период до 2035.године, уз планирање, примену и поштовање интегралних мера заштите природе, животне и друштвене средине.

Као комплексан и целовит процес и поступак, који омогућава и обезбеђује укупно сагледавање развојних докумената са аспекта заштите животне средине, Стратешка процена утицаја даје могућност за:

- предлагање и вредновање варијантних решења и
- избор најрационалнијег и еколошки најприхватљивијег варијантног решења са условима и мерама којима ће заштита животне средине бити остварена на оптималан и рационалан начин.

Кроз процес стратешке процене утицаја, планирана намена у планском документу, се критички разматрај са становишта утицаја на животну средину и друштво, након чега се доноси одлука о усвајању и имплементацији планског документа уз поштовање прописаних услова. Стратешка процена утицаја планског документа интегрише и био-физичке и социјално-економске сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује планиране намене и активности и захтеве свих интересних сфера и усмерава План ка решењима која су, пре свега, од интереса за животну средину, односно заштиту здравља становништва и природне вредности простора.

Поступак процене стратешких утицаја на животну средину Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац” и израда Извештаја о Стратешкој процени на животну средину планског

документа су дефинисани Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 94/24).

Примена Закона о стратешкој процени утицаја представља усклађивање националне законске регулативе са европском Директивом 2001/42/ЕС о „Процени утицаја одређених планова и програма на животну средину”. Циљ ове Директиве је да обезбеди висок степен заштите животне средине и да допринесе интеграцији захтева за заштитом животне средине при изради и усвајању планова и програма у циљу промоције одрживог развоја. Еколошка процена је важан инструмент за интеграцију захтева за заштитом животне средине при изради и усвајању планова и програма за које се установи да имају или могу имати значајан утицај на животну средину.

Извештај о Стратешкој процени утицаја на животну средину Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац” представља основу за:

- утврђивање обавезујућих, хијерархијски усаглашених смерница (еколошких захтева) у процесу израде Плана;
- интегрисање мера заштите животне средине у све фазе израде Плана;
- дефинисање услова и решења заштите природе, животне средине и здравља становништва, као обавезујућих за поступак имплементације планског документа.

Стратешка процена утицаја на животну средину (Извештај о Стратешкој процени) се ради истовремено са израдом Нацрта Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац”, чиме су створени услови за благовремено интегрисање захтева везаних за заштиту природних вредности простора, заштиту животне и друштвене средине у поступак израде, излагања јавности, усвајања као и, по усвајању, у процесу имплементације Плана.

Извештај о Стратешкој процени и процена могућих стратешких утицаја на животну средину Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац”, обухвата:

- анализу природних карактеристика предметне просторне целине са непосредним и ширим окружењем, од значаја за предлог интегралне заштите, презентације и одрживог коришћења анализираног простора;
- анализу мреже насеља, зона становања и осталих осетљивих рецептора у простору од значаја за процену утицаја на друштвену средину и социолошки аспект;
- анализу заступљених природних добара, биодиверзитета, односно анализу заступљене флоре и фауне, анализу заступљених екосистема, станишта, природних и блископриродних предела и пејзажа;
- анализу потенцијала и ограничења у простору од значаја за поступак стратешке процене утицаја на животну и друштвену средину;
- анализу услова документације вишег реда и ширег подручја од битног значаја и утицаја за поступак стратешке процене утицаја - хијерархијска условљеност;
- анализу услова ималаца јавних овлашћења, надлежних институција, надлежних органа, организација и осталих релевантних услова и захтева;
- анализу постојећег стања животне средине предметне просторне целине (анализа постојеће базе података о стању животне средине), анализу тренутног („нултог“) стања животне средине и очекиваних, процењених будућих трендова, дефинисање циљева заштите животне и друштвене средине;
- дефинисање општих и посебних циљева интегралне заштите простора и животне средине за процену утицаја планског документа;
- идентификацију и утврђивање свих чинилаца простора и еколошких елемената на анализираном подручју (локално становништво, природне вредности, заштићена подручја, биодиверзитет, медијуми животне средине) који већ трпе извесне утицаје

и за које је вероватно или се може очекивати да ће на њих утицати плански документ;

- анализу захтева заинтересоване јавности, појединаца и осталих корисника простора у границама планског документа;
- организовање консултација са заинтересованим странама, органима, институцијама, имаоцима јавних овлашћења, непосредним корисницима простора, о обиму и обухвату анализе и процене утицаја на животну средину;
- процену утицаја предложених стратешких одлука на елементе животне средине, процена кумулативних, синергетских, директних, индиректних, локалних, иреверзибилних и других утицаја предложене стратешке одлуке;
- дефинисање стратешких смерница и кључних мера заштите животне средине, мера потенцијалне еколошке компензације у поступку имплементације планског документа;
- учешће јавности (имаоца јавних овлашћења, стручне, остале јавности, НВО и заинтересованих појединаца) у поступку стратешке процене утицаја;
- дефинисање мера заштите и мониторинга животне средине;
- дефинисање еколошке валоризацију предметног подручја са непосредним и ширим окружењем са аспекта могућих ограничења, начина и услова коришћења простора за реализацију планиране намене, односно планираног инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

1.0. Полазне основе стратешке процене

У складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја („Сл.гласник РС“, бр. 94/24), полазне основе Стратешке процене обухватају:

- преглед садржаја и циљева Плана и однос са другим плановима и програмима;
- преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју на које се Стратешка процена односи;
- карактеристике животне средине у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају;
- разматрана питања и проблеме заштите животне средине у Плану и приказ разлога за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене;
- приказ припремљених варијантних решења која се односе на заштиту животне средине у Плану, укључујући варијантно решење нереализовања Плана и најповољније варијантно решење са становишта заштите животне средине;
- резултате претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама битне са становишта циљева и процене могућих утицаја стратешке процене.

Стратешка процена утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину, је процес који обезбеђује:

- приказ садржаја и циљева планског документа и однос са другим плановима, стратегијама, програмима и осталом документацијом од значаја за поступак стратешке процене утицаја предметног планског документа на животну средину;
- анализу природних карактеристика и створених вредности у границама Плана са непосредним и ширим окружењем, од значаја за предлог интегралне заштите и одрживог коришћења простора;
- анализу обавезујућих смерница, мера и услова документације вишег реда и ширег подручја од битног значаја и утицаја за поступак стратешке процене утицаја предметног Плана на животну средину и одрживи развој - хијерархијска условљеност;
- анализу потенцијала и ограничења у простору од значаја за поступак процене утицаја на животну и друштвену средину, односно природне вредности, стање биодиверзитета, заступљена станишта, предео и пејзаж, локално становништво и зоне становања, односно све заступљене осетљиве рецепторе;
- анализу постојећег стања и створених услова на анализираном подручју и животној средини, што обухвата анализу базе података о квалитету и стању природне и животне средине, очекиваних утицаја, са дефинисањем циљева заштите природе, животне и друштвене средине;
- анализу услова надлежних институција, имаоца јавних овлашћења, услова и захтева осталих релевантних органа, организација и институција;
- консултације са свим заинтересованим странама, органима, организацијама, институцијама, имаоцима јавних овлашћења, заинтересоване јавности (удружења, НВО, појединаца) о обиму и обухвату анализе и процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину;
- дефинисање општих и посебних циљева интегралне заштите простора, природних вредности и животне средине, са дефинисањем индикатора за процену и мониторинг утицаја планског документа на природне вредности, животну и друштвену средину;
- идентификацију и утврђивање свих чинилаца простора и еколошких елемената на анализираном подручју, за које је вероватно да ће на њих утицати доношење Плана;

- процену утицаја кумулативних, синергетских, индиректних, локалних и других утицаја предложене стратешке одлуке за планирање и реализацију инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“;
- дефинисање стратешких смерница за нижи хијерархијски ниво са кључним мерама и мониторинга за поступак имплементације Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“;
- учешће јавности (стручне, остале јавности, удружења, невладиних организација и заинтересованих појединаца) у поступку стратешке процене утицаја на животну средину Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“;
- дефинисање смерница и мера којима се могу превенирати, спречити, смањити, ублажити или отклонити сви значајни негативни утицаја на природу и животну средину, у раним фазама процеса планирања и одлучивања, фази Нацрта Плана и излагања јавности и фази имплементације планског документа;
- дефинисање мера еколошке компензације;
- дефинисање мера заштите и мониторинга стања орнито и хироптерофауне, заступљених станишта, животне и друштвене средине;
- вредновање предметног подручја, непосредног и подручја ширег окружења са аспекта могућих ограничења, начина и услова коришћења простора за реализацију инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, на еколошки прихватљив начин, уз поштовање принципа одрживог развоја (еколошка валоризација простора);
- усвајање обавезујућих смерница и мера заштите животне средине у поступку израде и усвајања Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Стратешка процена утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину се ради у циљу избора најприхватљивијег, односно еколошки одрживог решења за планирани инфраструктурни коридор високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“. Поступак Стратешке процене обухвата:

- припрему Извештаја о стању животне средине;
- спровођење поступка консултација;
- усвајање Извештаја и резултата консултација у поступку одлучивања и доношења, односно усвајања Плана;
- пружање информација и података о донетој одлуци;

све у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 94/24).

Поступак Стратешке процене утицаја на животну средину Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, заснован је на:

- **начелу одрживог развоја**, односно разматрању и укључивању свих битних аспеката животне и друштвене средине, природних и створених вредности и медијума животне средине у анализираној просторној целини, у фази Раног јавног увида, Нацрта и фази усвајања планског документа и утврђивању услова за заштиту и очување природних вредности и животне средине, односно одрживо и рационално коришћење простора, као предуслова за остваривање циљева одрживог развоја подручја Плана и подручја на које планска решења могу утицати;
- **начелу интегралности**, што представља обавезно укључивање у План услова заштите, односно услова свих заинтересованих органа, организација и ималаца јавних овлашћења, у циљу одрживог коришћење земљишта као природног, тешко обновљивог ресурса;

- **начелу предострожности**, које укључује пажљиво планирање намене у функцији заштите и прихватљивог коришћења простора у границама Плана и његовом повезивању са окружењем, на начин да се превенирају, спрече или смање негативни утицаји на животну и друштвену средину, са свођењем на минимум ризика појаве негативних утицаја;
- **начелу хијерархије и координације** што подразумева усвајање смерница:
 - планске документације вишег реда и ширег подручја, односно Просторног плана Републике Србије („Сл. гласник РС”, бр. 88/10), Регионалног просторног плана за подручје Шумадијског, Поморавског, Рашког и Расинског управног округа („Сл. гласник РС”, бр. 39/14),
 - планске документације истог хијерархијског нивоа, од значаја за предметни плански документ, односно Просторног плана подручја инфраструктурног коридора аутопута Е-75, деоница Београд-Ниш („Сл. гласник РС”, бр.69/03 и 121/14), Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд-Ниш („Сл. гласник РС”, бр. 117/20), Просторног плана подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор–Нови Сад–Панчево–Београд–Смедерево–Јагодина–Ниш) („Сл. гласник РС”, бр. 19/11), Просторног плана подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске-граница Мађарске („Сл. гласник РС”, бр.119/12, 98/13, 52/18 и 36/19),
 - остале планске документације од значаја за израду предметног Плана, односно Просторног плана града Јагодине („Сл. гласник града Јагодина”, бр. 4/13), Просторног плана општине Ћуприја („Сл. гласник општине Ћуприја”, бр.13/11), Плана детаљне регулације „Индустријски парк Добричево” („Сл. гласник општине Ћуприја”, бр.43/19, 38/20 и 11/21), Просторног плана општине Деспотовац („Општински службени гласник”, бр. 3/09, 6/09, 7/09, 10/12),

као обавезујућих, што представља услов за обезбеђивање узајамне координације битне планске документације, ималаца јавних овлашћења, надлежних и заинтересованих органа, предузећа и појединаца, у поступку процене утицаја стратешког карактера, израде Стратешке процене утицаја Плана и исхођење сагласности на Извештај о Стратешкој процени, кроз консултације, обавештавања и прибављања мишљења на План и Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац” на животну средину;

- **начелу јавности**, као кључном делу процеса, све у циљу информисања јавности о изради Плана, планираним наменама, мерама и активностима и његовом могућем утицају на животну и друштвену средину, услове живота становништва, као и у циљу обезбеђења пуне отворености поступка припреме Нацрта Плана и доношење (усвајање) Плана, где јавност мора, пре доношења одлуке, као и после усвајања Плана, имати приступ информацијама које се односе на План.

1.1. Повод, предмет и разлог за израду Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац” на животну средину

Повод за израду Извештаја о Стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац” на животну средину је обавеза из Одлуке о изради Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац”, 05 број 350-9180/2023 од 05.10.2023. године („Сл. гласник РС”, бр. 85/23, од 06.10.2023. године), у Тачки 12. дефинисано је да Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског

далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац” („Сл. гласник РС”, бр. 48/23) чини саставни део ове Одлуке.

Основни повод и разлог за израду и доношење Просторног плана је стварање услова за остваривањем додатне 110 kV електричне везе између ТС 400/110 kV “Јагодина 4” и ТС 110/35/10 kV “Стењевац”, што је дефинисано:

- Планом развоја преносног система за период од 2020. до 2029. године;
- Дугорочном студијом развоја преносне мреже за период до 2035. године.

Концепција планирања, коришћења, уређења и заштите простора дефинисани су на начин да се обезбеде услови за:

- изградњу коридора високонапонског вода;
- градњу и коришћење објеката и површина у коридору;
- просторну, технолошку и функционалну везу коридора са непосредним окружењем;
- дефинисање правила уређења, грађења и коришћења објеката и површина у коридору.

1.1.1. Правни основ Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац” на животну средину

Правни основ за израду Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац” на животну средину (Извештај о Стратешкој процени утицаја) је:

- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 94/24);
- Закон о планирању и изградњи („Сл. гласник РС”, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13-одлука УС, 50/13-одлука УС, 98/13 – одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др.закон, 9/20, 52/21 и 62/23);
- Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Сл. гласник РС”, бр. 32/19);
- Одлука о изради Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац”, 05 број 350-9180/2023 од 05.10.2023. године („Сл. гласник РС”, бр. 85/23, од 06.10.2023. године), у Тачки 12. дефинисано је да Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац” („Сл. гласник РС”, бр. 48/23) чини саставни део ове Одлуке.

Просторно планска, стратешка и остала документација од значаја за поступак стратешке процене утицаја на животну средину предметног планског документа:

- Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године („Сл. гласник РС”, бр. 88/10);
- Регионални просторни план за подручје Шумадијског, Поморавског, Рашког и Расинског управног округа („Сл. гласник РС”, бр.39/14);
- Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године („Сл. гласник РС”, бр. 101/15);
- Национална стратегије одрживог развоја („Сл. гласник РС”, бр. 57/08);
- Програм управљања отпадом у Републици Србији за период 2022-2031. године („Сл. гласник РС”, бр. 12/22).

Остала коришћена документација, услови институција, ималаца јавних овлашћења и подаци од значаја за Стратешку процену утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац” на животну средину (Извештај о Стратешкој процени утицаја):

- Услови надлежних органа, организација и ималаца јавних овлашћења:
 - Завод за заштиту природе Србије, Решење 03 бр.021-2382/2 од 15.07.2024. године;
 - Републички завод за заштиту споменика културе, Обавештење бр. 20-91/2024-2 од 25.06.2024. године;
 - Завод за заштиту споменика културе Крагујевац, Решење о условима, чувања, одржавања, коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту у обухвату Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ бр. 1812-02/1 од 18.07.2024. године;
 - Министарство заштите животне средине, Обавештење бр. 002016727 2024 14850 004 006 501 100 од 11.07.2024. године;
 - Министарство заштите животне средине, Обавештењем бр. 001993168 2024 14850 000 000 501 од 25.06.2024. године;
 - Министарство одбране, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру, бр. 11183-4 од 31.07.2024. године;
 - Министарство спољних послова, Обавештење бр. 70-2/24 од 20.06.2024. године;
 - Инфраструктура железнице Србије а.д., Услови бр. 3/2024-1135 из 2024. године;
 - Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије, Обавештење бр. 4/3-10-0194/2024-0002 од 25.06.2024. године;
 - GASTRANS, DOO Novi Sad, Услови бр. 194 од 26.06.2024. године;
 - Транснафта АД Панчево, Обавештење бр. 8558/1-2024 од 30.07.2024. године;
 - Акционарско друштво „Електромрежа Србије“ Београд, Услови бр. 130-00-UTD-003-904/2023-003 од 08.07.2024. године;
 - Републички хидрометеоролошки завод Београд, Хидрометеоролошки услове бр. 922-3-89 /2024 од 02.07.2024. године;
 - ЈВП „СРБИЈАВОДЕ“ Београд, Водопривредни центар „Морава“ Ниш, Мишљење у поступку добијања водних услова бр. 6553/1 од 15.07.2024. године;
 - Центар за разминирање Београд – Обавештење бр. 350-01-43/2/2024-01 од 02.07.2024. године;
 - Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“ а.д., Дирекција за технику Нови Београд, Услови бр. 275242/2-2024 од 12.07.2024. године;
 - Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“ а.д., Дирекција за технику, Сектор за мрежне операције, Служба за планирање и изградњу мреже Крагујевац, Услови бр. 286218/2-2024. од 26.06.2024. године;
 - Акционарско друштво Електропривреда Србије Београд, Обавештење бр. 12.01.-622796/1-24 од 01.07.2024. године;
 - Министарство здравља, Сектор за инспекцијске послове, Обавештење бр. 001963499 2024 11900 008 033 000 001 од 24.06.2024. године;
 - ЈП за газдовање шумама „Србијашуме“ Београд, Одговор бр. 10047 од 02.07.2024. године;
 - Министарство унутрашње и спољне трговине, Обавештење бр. 001959137 2024 14830 007 013 000 001 од 20.06.2024. године;
 - Министарство информисања и телекомуникација, Обавештење бр. 001970737 2024 13460 004 003 000 001 од 21.06.2024. године;
 - Министарство државне управе и локалне самоуправе, Обавештење бр. 002296892 2024 14800 007 005 020 092 од 30.07.2024. године;

- Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Обавештење бр. 001984264 2024 13400 009 000 000 001 од 04. 07.2024. године;
- Министарство привреде, Обавештење бр.001979756 2024 10810 002 005 011 001 од 28.06.2024. године;
- Министарство просвете, Сектор за ученички и студентски стандард и инвестиције, Обавештење бр. 350-02-00021/2024-05 од 19.06.2024. године;
- Министарство спорта, Обавештење бр. 001962969 2024 13800 003 004 011 005 од 27.06.2024. године;
- Министарство науке, технолошког развоја и иновација, Обавештење бр. 001978694 2024 13440 004 000 000 001 од 21.01.2024.године;
- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичка дирекција за воде, Водни услови бр. 001984068 2024 14843 001 001 325 025 од 10.07.2024. године;
- Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Управа за превентивну заштиту од пожара и експлозија, Мишљење 07.04 бр. 217-1224-1224/2 од 04.07.2024. године;
- Министарство културе, Обавештење бр. 001994986 2024 11800 001 000 001 од 01.07.2024. године;
- Министарство рударства и енергетике бр. 001968754/2024 од 24.01.2025. године;
- Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог, Обавештење бр. 001991340 2024 13410 008 00 011 005 19 002 од 01.07.2024. године;
- Министарство за бригу о породици и демографију, Обавештење бр. 350-0-00023/2024-02 од 25.06.2024. године;
- Министарство за бригу о селу, Обавештење бр.001976150 2024 13430 000 000 000 001 од 19.06.2024. године;
- Министарство финансија, Управа царина, Сектор за финансијске, инвестиционе и правне послове, Обавештење бр. 002291439 2024 10521 008 002 000 001 од 02.08.2024. године;
- Министарство за јавна улагања, Обавештење бр. 350-01-00014/2024-01 од 22.07.2024. године;
- Министарство туризма и омладине, Обавештење бр. 001993861 2024 13450 003 002 000 001 од 01.07.2024. године;
- ЈП „Путеви“ Србије Београд, Услови бр. 953-13860/24-1 од 02.07.2024. године;
- НИС а.д. Нови Сад – Условима бр. NM-440000/iz-do/004045/202 од 24.06.2024. године;
- Предузеће за изградњу гасоводних система, транспорт и промет природног гаса ЈУГОРАСГАЗ а.д., Услови бр. Н/И-285 од 20.06.2024. године;
- Електродистрибуција Србије д.о.о. Београд, Услови бр. 254 1200-Д.08.01...-329033/1-2024 од 15.07.2024. године;
- Републички сеизмолошки завод Београд, Услови бр. 02-286-2/2024 од 04.07.2024. године;
- ЈП „Скијалишта Србије“, Одговор 07 бр.635 од 27.06.2024. године;
- ЈП „Емисиона техника и везе“ Београд, Обавештење бр. 3193/24-1 од 01.08.2024. године;
- ЈП „Пошта Србије“, Обавештење бр. 2024-89854/9 од 11.07.2024. године;
- ЈМУ Радио телевизија Србије, Дирекција РТС, Правна служба, Одељење за имовинско правне и стамбене послове, Обавештење бр. 13399 од 21.06.2024. године;
- А1 Србија д.о.о., Информација од 19.07.2024. године;
- СББ - Српске кабловске мреже д.о.о., Одговор бр. LU-192/2024 од 19.09.2024. године;

- Контрола летења Србије и Црне Горе SMATSA д.о.о. Београд, Обавештење бр. CNS.00-21/32 од 03.07.2024. године;
- РАТЕЛ - Републичка агенција за електронске комуникације и поштанске услуге, Обавештење бр. 1-01-349-278/24-1 од 25.06.2024. године;
- КСП „СТАН“ ЈП Деспотовац, Услови бр. 1963/1 од 21.06.2024. године;
- „Транспортгас Србија“ Д.О.О., Услови бр.02-02-4/447 од 12.11.2024. године;
- ЈП „Србијагас“, подаци и услови бр.06-07-11/2709 од 18.12.2024. године.

Остала релевантна планска, урбанистичка документација и подаци од значаја за поступак стратешке процене утицаја:

- Просторни план подручја инфраструктурног коридора аутопута Е-75, деоница Београд-Ниш („Сл. гласник РС”, бр. 69/03 и 121/14);
- Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд-Ниш („Сл. гласник РС”, бр. 91/24);
- Просторни план подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор–Нови Сад–Панчево–Београд-Смедерево–Јагодина–Ниш) („Сл. гласник РС”, бр. 19/11);
- Просторни план подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске-граница Мађарске („Сл. гласник РС”, бр.119/12, 98/13, 52/18 и 36/19);
- Просторни план подручја посебне намене туристичке дестинације Кучајске планине („Сл. гласник РС”, бр. 33/24);
- Просторни план града Јагодина („Службени гласник града Јагодина”, број 4/13);
- Генерални урбанистички план Јагодине („Општински службени гласник општине Јагодина”, број 26/81, 4-1/92, 9-94, 6/01, 18/2/03 и 5/08 и 3/09);
- План детаљне регулације расплета далековода 400 kV и 110 kV код ТС 400/110 kV „Јагодина 4” („Општински службени гласник општине Јагодина”, број 7/05);
- Просторни план општине Ћуприја („Службени гласник општине Ћуприја”, број 13/11);
- План генералне регулације градског насеља Ћуприја („Службени гласник општине Ћуприја”, број 2/12, 9/18, 23/19-испр., 46/20, 11/22 и 20/24);
- План генералне регулације за насеље Мијатовац („Службени гласник општине Ћуприја”, број 34/14);
- План генералне регулације за насеље Супска у општини Ћуприја („Службени гласник општине Ћуприја”, број 36/14);
- План детаљне регулације „Индустријски парк Добричево” („Службени гласник општине Ћуприја”, број 43/19, 38/20 и 11/21);
- План детаљне регулације радне зоне у КО Мијатовац у општини Ћуприја („Службени гласник општине Ћуприја”, број 5/22);
- План детаљне регулације „Пут Сење – Ивановац” („Службени гласник општине Ћуприја”, број 40/19);
- План детаљне регулације „Пут Ћуприја – Јовац – Остриковац” („Службени гласник општине Ћуприја”, број 19/20);
- План детаљне регулације сеоског гробља у Исакову, Јовцу, Остриковцу, Влашкој и Вирину („Службени гласник општине Ћуприја”, број 17/21);
- План детаљне регулације дела насеља Исаково („Службени гласник општине Ћуприја”, број 20/24);
- План детаљне регулације реконструкције и модернизације железничке пруге Београд - Ниш, деоница Гиље – Ћуприја – Параћин („Службени лист СО Ћуприја”, број 3/07 и 4/07);
- Просторни план општине Деспотовац („Општински службени гласник”, број 3/09, 6/09, 7/09 и 10/12) и
- План детаљне регулације МХЕ „Стењевац” на реци Ресави у општини Деспотовац („Службени гласник општине Деспотовац”, бр. 3/14).

За израду Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац” на животну средину (Извештаја о Стратешкој процени утицаја), вредновање планиране намене са аспекта одрживости и еколошке прихватљивости, избор најприхватљивијег решења са предлогом смерница и мера за нижи хијерархијски ниво и мера заштите и мониторинга животне средине, коришћена је и поштована следећа законска регулатива:

- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 94/24);
- Закон о планирању и изградњи („Сл. гласник РС”, бр. 72/09, 81/09, 64/10-одлука УС и 24/11 и 121/12, 42/13-одлука УС, 50/13-одлука УС, 98/13-одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон, 9/20, 52/21 и 62/23);
- Закон о заштити животне средине („Сл. гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11-одлука УС, 14/16, 95/18-др. закон и 94/24-др. закон);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 94/24);
- Закон о заштити природе („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10, 14/16, 95/18-др. закон и 71/21);
- Закон о енергетици („Сл. гласник РС”, бр. 145/14, 95/18, 40/21, 35/23-др. закон, 62/23 и 94/24);
- Закон о културним добрима („Сл. гласник РС”, бр. 71/94, 71/94, 52/11, 99/11-др. закон, 6/20-др. закон, 35/21-др. закон, 129/21-др. закон и 76/23- др. закон)
- Закон о климатским променама („Сл. гласник РС”, бр. 26/21);
- Закон о заштити од нејонизујућих зрачења („Сл. гласник РС”, бр. 36/09);
- Закон о водама („Сл. гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 101/16 и 95/18);
- Закон о заштити земљишта („Сл. гласник РС”, бр. 112/15);
- Закон о пољопривредном земљишту („Сл. гласник РС”, бр. 62/06, 65/08, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/18-др. закон);
- Закон о заштити ваздуха („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 10/13 и 26/21-др. закон);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 96/21);
- Закон о шумама („Сл. гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18 – др. закон);
- Закон о заштити од пожара („Сл. гласник РС”, бр. 11/09, 20/15, 87/18 и 87/18-др. закон);
- Закон о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18-др. закон и 35/23);
- Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Сл. гласник РС”, бр. 87/18);
- Закон о потврђивању Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине („Сл. гласник РС - Међународни документи”, бр. 38/09);
- Уредба о еколошкој мрежи („Сл. гласник РС”, бр. 102/10);
- Уредба о режимима заштите („Сл. гласник РС”, бр. 31/12);
- Уредба о учешћу јавности у изради одређених планова и програма у области заштите животне средине („Сл. гласник РС”, бр. 117/21);
- Уредба о начину и поступку управљања отпадом од грађења и рушења („Сл. гласник РС”, бр. 93/23 и 94/23 – исправка);
- Правилник о националној листи индикатора заштите животне средине („Сл. гласник РС”, бр. 37/11);
- Правилник о компензацијским мерама („Сл. гласник РС”, бр. 20/10);
- Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гласник РС”, бр. 5/10, 47/11, 32/16 и 98/16);
- Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Сл. гласник РС”, бр. 35/10);

- Правилник о специјалним техничко-технолошким решењима која омогућавају несметану и сигурну комуникацију дивљих животиња („Сл. гласник РС“, бр. 72/10);
- Правилник о условима које морају испуњавати прихватилишта за збрињавање заштићених дивљих животиња („Сл. гласник РС“, бр. 15/12);
- Правилник о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Сл. гласник РС“, бр. 92/08);
- Правилник о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања („Сл. гласник РС“, бр. 23/94);
- Правилник о опасним материјама у водама („Сл. гласник РС“, бр. 31/82);
- Правилник о утврђивању водних тела површинских и подземних вода („Сл. гласник РС“, бр. 72/23);
- Правилником о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и њиховог утицаја на реципијент и садржини извештаја о извршеним мерењима („Сл. гласник РС“, бр. 18/24).
- Правилник о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Сл. гласник РС“, бр. 74/11);
- Правилник о листи мера превенције стварања отпада („Сл. гласник РС“, бр. 7/19);
- Правилник о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Сл. гласник РС“, бр. 56/10, 93/19 и 39/21 и 65/24);
- Правилник о обрасцима извештаја о управљању амбалажом и амбалажним отпадом („Сл. гласник РС“, бр. 21/10, 10/13 и 44/18-др. закон и 14/24);
- Правилник о годишњој количини амбалажног отпада по врстама за које се обавезно обезбеђује простор за преузимање, сакупљање, разврставање и привремено складиштење („Сл. гласник РС“, бр. 70/09);
- Правилник о условима и начину сакупљања, транспорта, складиштења и третмана отпада који се користи као секундарна сировина или за добијање енергије („Сл. гласник РС“, бр. 98/10);
- Правилник о обрасцу документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање („Сл. гласник РС“, бр. 114/13);
- Правилник о обрасцу документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за њихово попуњавање („Сл. гласник РС“, бр. 17/17);
- Правилник о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС“, бр. 95/24);
- Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке у животnoj средини („Сл. гласник РС“, бр. 139/22);
- Правилник о националној листи индикатора заштите животне средине („Сл. гласник РС“, бр. 37/11).

Поштовани су услови и смернице остале релевантне регулативе:

- Бернска Конвенција о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта: Додатак II или III („Сл. гласник РС“, бр.102/07);
- Бонска Конвенција о очувању миграторних врста дивљих животиња: Додатак I и II („Сл. гласник РС“, бр.102/07);
- ЕУ Директива о стаништима (Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992, измењена и допуњена Директивом 97/62/EK, 2006/105/EK и Уредбом (ЕК) 1882/2003);
- Анекс II: 13 врста слепих мишева су наведени у Анексу ИИ Хабитат директиве, међу којима је *Miniopterus schreibersii*;
- Анекс IV: Све *Microchiroptera* су у Анексу IV Хабитат директиве и зато су строго заштићени (92/43/CEE);
- ЕУ Директива о птицама (Council Directive 79/409/EEC of 2 April 1979, 2009/147/EC Европског Парламента и Савета од 30. новембра 2009 о очувању дивљих птица);
- Европској конвенцији о пределу (European Landscape Convention, 2000);

- ЕУ Директива о приступ јавности информацијама о животној средини (2003/4/ЕК);
- ЕУ Директива о учешће јавности (2003/35/ЕЗ);
- ЕУ Директива о одговорност за штету у животној средини (2004/35/СЕ);
- Оквирна директива о буци (2002/49/ЕК).

1.2. Кратак преглед садржаја и циљева плана и програма и односа са другим плановима и програмима

1.2.1. Кратак преглед садржаја и циљева плана

Садржај Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ урађен је у складу са одредбама и методологијом Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, бр. 72/09, 81/09- исп., 64/10–одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13–одлука УС, 50/13–одлука УС, 98/13–одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др.закон, 9/20, 52/21 и 62/23) и Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Сл. гласник РС“, бр. 32/19).

Садржај Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“

ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНИ ДЕО

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

- 1.1. Обухват и опис граница подручја Просторног плана
- 1.2. Посебна намена подручја Просторног плана
- 1.3. Обухват и опис граница подручја детаљне разраде

2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА

- 2.1. Закон о Просторном плану Републике Србије („Службени гласник РС“, број 88/10)
- 2.2. Уредба о утврђивању Регионалног просторног плана за подручје Шумадијског, Поморавског, Рашког и Расинског управног округа („Службени гласник РС“, број 39/14)
- 2.3. Плански документи истог хијерархијског нивоа
 - 2.3.1. Уредба о утврђивању Просторног плана подручја инфраструктурног коридора аутопута Е-75, деоница Београд – Ниш („Службени гласник РС“, број 69/03 и 121/14)
 - 2.3.2. Уредба о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд – Ниш („Службени гласник РС“, број 117/20)
 - 2.3.3. Уредба о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор–Нови Сад–Панчево–Београд–Смедерево–Јагодина–Ниш) („Службени гласник РС“, број 19/11)
 - 2.3.4. Уредба о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске – граница Мађарске („Службени гласник РС“, број 119/12, 98/13, 52/18 и 36/19)...

- 2.3.5. Уредба о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене туристичке дестинације Кучајске планине („Службени гласник РС”, број 33/24)

- 2.4. Остала планска документација значајна за израду Просторног плана

3. ЕКОНОМСКА, ДРУШТВЕНА И ЕКОЛОШКА ОПРАВДАНOST ИЗГРАДЊЕ СИСТЕМА У СЛУЧАЈУ КАДА СЕ НЕ ИЗРАЂУЈЕ ПРЕТХОДНА СТУДИЈА ОПРАВДАНOSTИ

II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И КОНЦЕПЦИЈА ИЗГРАДЊЕ СИСТЕМА

- 1. ПРИНЦИПИ ИЗГРАДЊЕ СИСТЕМА**
- 2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ.**
- 3. КОНЦЕПЦИЈА РЕШЕЊА СИСТЕМА**
- 4. РЕГИОНАЛНИ ЗНАЧАЈ СИСТЕМА И ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ**

III ПЛАНСКА РЕШЕЊА

- 1. ОПИС ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА ДАЛЕКОВОДА**
- 2. ОПИС ТРАСЕ ДАЛЕКОВОДА**
- 3. УТИЦАЈ НА ПРИРОДУ И ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ**

- 3.1. Заштита и коришћење природних ресурса

- 3.1.1. Пољопривредно земљиште

- 3.1.2. Шуме и шумско земљиште

- 3.1.3. Воде и водно земљиште

- 3.1.4. Геолошки ресурси

- 3.2. Заштита природе, природних добара и биодиверзитета

- 3.3. Начин вредновања чиниоца животне средине у поступку процене утицаја Плана на животну средину, мере за спречавање, ограничавање и компензацију негативних утицаја и мере заштите животне средине

- 3.3.1. Смернице и мере за спречавање, ограничавање, смањење, заштиту и компензацију негативних утицаја на животну средину и мере контроле и мониторинга животне средине

- 3.3.1.1. Заштита ваздуха

- 3.3.1.2. Заштита површинских, подземних вода и изворишта водоснабдевања

- 3.3.1.3. Заштита земљишта

- 3.3.1.4. Бука и вибрација

- 3.3.1.5. Нејонизујуће зрачење

- 3.3.1.6. Управљање отпадом

- 3.3.2. Мере еколошке компензације

- 4. ЗАШТИТА И КОРИШЋЕЊЕ НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА.....**

5. **ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА, ТЕХНИЧКО-ТЕХНОЛОШКИХ НЕСРЕЋА И КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ**
6. **УТИЦАЈ НА ФУНКЦИОНИСАЊЕ НАСЕЉА**
7. **ОДНОС ПРЕМА ДРУГИМ ТЕХНИЧКИМ СИСТЕМИМА**
 - 7.1. Положај коридора у односу на саобраћајну инфраструктуру
 - 7.2. Положај коридора у односу на водопривредну инфраструктуру
 - 7.3. Положај коридора у односу на другу електроенергетску инфраструктуру
 - 7.4. Положај коридора у односу на електронску комуникациону инфраструктуру
 - 7.5. Положај коридора у односу на гасоводну инфраструктуру
 - 7.6. Положај коридора у односу на планирани продуктовод
 - 7.7. Укрштање планираног 110 kV далековода са инфраструктуром
8. **УПОТРЕБА ЗЕМЉИШТА**

IV ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА.....

1. **ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА СА БИЛАНСОМ ПОВРШИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ**
2. **ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА**
 - 2.1. Правила грађења за далековод
 - 2.2. Правила укрштања и паралелног вођења са другим инфраструктурним системима и објектима
 - 2.2.1. Правила усаглашавања са саобраћајном инфраструктуром
 - 2.2.2. Правила усаглашавања са водоводним и канализационим инсталацијама
 - 2.2.3. Правила усаглашавања са другом електроенергетском инфраструктуром
 - 2.2.4. Правила усаглашавања са електронском комуникационом инфраструктуром
 - 2.2.5. Правила усаглашавања са гасоводном инфраструктуром
 - 2.2.6. Правила усаглашавања са планираним продуктоводом
 - 2.3. Правила усаглашавања са пољопривредним, шумским и водним земљиштем
 - 2.4. Правила и посебни услови и захтеви за прилагођавање потребама одбране земље, заштита од елементарних непогода и акцидената
 - 2.5. Остали посебни услови и захтеви

V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

1. **ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ**
2. **СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА**

3. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ

4. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ

ГРАФИЧКИ ДЕО

I Рефералне карте

1.	Реферална карта бр. 1
- Посебна намена простора	1:50.000
2.	Реферална карта бр. 2
- Инфраструктурни системи и заштита животне средине	1:50.000
3.	Реферална карта бр. 3
- Карта спровођења	1:50.000

II Детаљна разрада

1.	Детаљна разрада посебне намене са елементима за спровођење
- Намена површина, инфраструктурни системи, природни ресурси,
заштита природних и културних добара
(листови од 1. до 8.) | 1:2.500 |
|----|--|---------|

Основни циљ израде и доношење Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ је стварање услова за остваривањем додатне 110 kV електричне везе између ТС 400/110 kV „Јагодина 4“ и ТС 110/35/10 kV „Стењевац“, што је сагледано Планом развоја преносног система за период од 2020. до 2029. године и Дугорочном студијом развоја преносне мреже за период до 2035. године. Концепција планирања, коришћења, уређења и заштите простора дефинисани су на начин да се обезбеде услови за:

- изградњу коридора високонапонског вода;
- градњу и коришћење објеката и површина у коридору;
- просторну, технолошку и функционалну везу коридора са непосредним окружењем;
- правила уређења, грађења и коришћења објеката и површина у коридору.

Према концепцији техничког решења, високонапонски вод ће се реализовати у две деонице, при чему:

- прва деоница треба да повеже ТС „Јагодина 4“ са новим индустријским комплексом у Ћуприји (лоцираним уз аутопут Е-75, Београд – Ниш);
- друга деоница треба да буде позиционирана између поменутог индустријског комплекса и ТС „Стењевац“, чиме би се обезбедило двострано напајање за ТС „Стењевац“, ТС „Ћуприја“ и рудник „Ресавица“, а самим тим, осигурала поузданост снабдевања конзума у региону од интереса електричном енергијом.

Општи циљ израде Просторног плана је обезбеђење планског основа за утврђивање јавног интереса и изградњу објекта јавне намене – високонапонског вода, односно далековода, чиме ће се постићи већа сигурност и квалитет напајања електричном енергијом.

Посебни циљеви Просторног плана:

- утврђивање правила уређења и грађења за грађење високонапонског вода, у циљу веће сигурности електроснабдевања предметног подручја и могућности дугорочног обезбеђења пораста потрошње на конзумном подручју;
- успостављање зона заштите, односно заштитног појаса далековода са одговарајућим режимима коришћења простора, у циљу спречавања потенцијалних акцидената и негативних утицаја на окружења;

- усаглашавање трасе далековода са саобраћајном инфраструктуром и другим инфраструктурним објектима и инсталацијама, уз примену техничких мера које обезбеђују заштиту непосредног окружења;
- адекватна заштита животне средине, природних и културних добара, у складу са принципима одрживог развоја.

Планирање, коришћење, уређење и заштита простора у границама планског документа заснована је на:

- принципу одрживог просторног развоја енергетске инфраструктуре коришћењем савремених техничких и конструктивних решења при избору опреме и изградњи планираног далековода и пратећих садржаја за достизање еколошке одрживости, социјалне прихватљивости и економске оправданости;
- обавези спречавања, смањивања и минимизирања штетног утицаја на животну средину, пре свега избором трасе планираног надземног далековода, применом одговарајућих мера заштите и умањење ризика по животну средину и здравље локалног становништва, у току изградње и експлоатације електроенергетских објеката;
- заштити природних вредности, биодиверзитета, укупног природног и непокретног културног наслеђа применом мера заштите и контролисаним коришћењем природних ресурса, посебно у очувању постојећих природних и блископриродних екосистема, спречавању нарушавања културних, туристичко-рекреативних вредности зона и појединачних локација.

1.2.2. Однос са другим плановима и програмима

Смернице планова вишег реда и планова од значаја за Просторни план подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, су обавезујуће и узимају се у обзир при процени могућих стратешких утицаја Плана на животну средину, у складу са начелом хијерархије и координације на свим нивоима. Еколошки извештај о потенцијалним утицајима Плана обезбеђује и информације о вези са другим плановима од значаја и циљевима заштите животне средине датим у тим плановима, као и начин на који су ти циљеви узети у обзир при изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину.

Планска документација вишег реда и ширег подручја од значаја за процену утицаја стратешког катрактера и општих циљева заштите животне средине при изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину (Извештаја о Стратешкој процени утицаја):

Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године („Сл. гласник РС”, бр. 88/10) и Извештај о Стратешкој процени утицаја Просторног плана Републике Србије на животну средину - дефинише основни циљ заштите и унапређења животне средине као основе уравнотеженог развоја, коришћења и уређења простора Републике Србије, односно:

- заустављање даље деградације простора и животне средине;
- примену превентивне заштите од свих планираних активности које могу угрозити постојећи квалитет природне и животне средине;
- обавезна санација и ревитализација угрожених подручја.

Оперативни циљеви заштите животне средине су:

- очување постојећих природних вредности и природних ресурса у циљу постизања рационалне организације и коришћења простора;
- јачање система заштите животне средине предузимањем превентивних мера и смањењем загађења ваздуха, воде и земљишта;
- санирање најугроженијих простора и еколошких „црних” тачака на подручју Републике;

- успостављање система контроле свих облика загађивања и праћења стања квалитета животне средине;
- развијање и јачање нивоа еколошке свести, информисања и образовања становништва о еколошким проблемима уз укључивање јавности у доношење одлука по питању заштите животне средине.

Концепција заштите и унапређења животне средине заснива се на:

- очување природних вредности, што подразумева квалитетну животну средину (чист ваздух, квалитетна вода за пиће и остале потребе, очувано пољопривредно земљиште, постојаност екосистема и биодиверзитета), заштита природних вредности и непокретних културних добара кроз делотворно управљање заштићеним подручјима;
- планирање на основама одрживог развоја: планирање рационалног коришћења природних ресурса – земљишта, воде, сировина и других природних ресурса уважавајући „еколошки“ капацитет простора, повећање коришћења обновљивих извора енергије;
- начелу индустријске екологије, пре свега кроз превенцију и санацију, примена принципа предострожности за активности које могу да изазову већи еколошки ризик или неизвесност, примена санационих мера у деградираним и загађеним подручјима;
- процени утицаја планова, програма, објеката и активности на животну средину, као основу за планирање мера заштите. Интегрисање заштите животне средине у секторе планирања, пројектовања и изградње, кроз инструменте процене утицаја (СПУ за планове и програме, ПУ за пројекте);
- заштитне зоне и заштитна растојања, око објеката са повећаним загађивањем и ризиком за животну средину и здравље људи користити систем зона и заштитних растојања.

Основни циљ и принципи заштите биодиверзитет је одрживо коришћење биолошких ресурса уз поштовање следећих критеријума:

- одрживост биолошких ресурса (коришћење компоненти биолошког диверзитета, мора се обављати на начин и у обиму, који не води ка њиховом дугорочном смањењу, одржавајући на тај начин њихов потенцијал ради задовољавања потреба и тежњи садашњих и будућих генерација);
- количина биолошких ресурса;
- употребљивост (експлоатација) биолошких ресурса;
- угроженост и осетљивост биолошких ресурса;
- обновљивост биолошких ресурса.

У сектору електропреноса, Просторни план Републике Србије дефинише концепцију просторног развоја, односно развој преносне мреже који мора да прати растуће потребе за електричном енергијом у Републици Србији.

Регионални просторни план за подручје Шумадијског, Поморавског, Рашког и Расинског управног округа („Сл. гласник РС”, бр. 39/14) и Извештај о Стратешкој процени - дефинише основне циљеве заштите животне средине:

- рационално коришћење природних ресурса (нарочито из категорија делимично или потпуно необновљивих);
- заустављање деградације животне средине реализацијом стратешких опредељења по питањима: обнове и санације стања живог света, заштите природних предела амбијената и пејзажа, развојем васпитних и образовних програма у области заштите животне средине;
- обезбеђивање услова за еколошки одрживи друштвено-економски развој ширег подручја, кроз рационално коришћење земљишта, енергије, вода и материјала и спровођење мера заштите животне средине;

- планирање одговарајућих решења безбедног депоновања комуналног отпада и процеса рециклаже у складу са Стратегијом управљања отпадом за период 2010–2019. године („Службени гласник РС”, број 29/10), а које ће бити праћено санацијом неконтролисаних сметлишта, приоритетно оних која угрожавају квалитет вода у водотоцима и извориштима подземних вода;
- стално унапређење животне средине успостављањем обавезног мониторинга стања отпадних вода и ваздуха из индустријских погона, као и периодична мерења квалитета вода у водотоковима, загађености пољопривредног земљишта, ваздуха и нивоа буке у урбаним зонама;
- апсолутна заштита од преузимања у непољопривредне сврхе плодних и за пољопривреду погодних земљишта и рестриктивна заштита пољопривредног земљишта свих категорија у бонитетним класама од I до IV;
- укрупњавање приватних поседа, интензивирање сточарске производње у складу са природним ресурсима и повећање стајских капацитета;
- очување и заштита основних природних вредности, биодиверзитета и биоеколошки лабилних система;
- очување производног потенцијала станишта;
- утврђивање девастираних састојина, број, распоред и подручја погодних за шумљивање;
- одржавање разнородне слике предела;
- трајно обезбеђење квалитета свих површинских и подземних вода задржавањем свих водотока на предметном подручју у I и II класи квалитета.

Са аспекта развоја електроенергетског система, планирано је да се ураде студије развоја електроенергетског система планског подручја, али и појединачних градова и општина. Постојећи електроенергетски систем је потребно реконструисати, модернизовати и проширити до пројектованих капацитета, тако да у потпуности може да омогући и прати привредни развој планског подручја.

Планска документација истог хијерархијског нивоа, која се делом преклапа и са којима је предметни плански документ усклађен, од значаја за процену утицаја стратешког катрактера и општих циљева заштите животне средине при изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину (Извештаја о Стратешкој процени утицаја):

- **Просторни план подручја инфраструктурног коридора аутопута Е-75, деоница Београд-Ниш** („Сл. гласник РС”, бр. 69/03 и 121/14) и Извештај о Стратешкој процени;
- **Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд-Ниш** („Сл. гласник РС”, бр.117/20) и Извештај о Стратешкој процени;
- **Просторни план подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор-Нови Сад-Панчево-Београд-Смедерево-Јагодина-Ниш)** („Сл. гласник РС”, бр.19/11 и Извештај о Стратешкој процени;
- **Просторни план подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске-граница Мађарске** („Сл. гласник РС”, бр. 119/12, 98/13, 52/18 и 36/19) и Извештај о Стратешкој процени;
- **Просторни план подручја посебне намене туристичке дестинације Кучајске планине** („Сл. гласник РС”, бр. 33/24) и Извештај о Стратешкој процени.

Остала коришћена документација од значаја за процену утицаја стратешког катрактера и посебних циљева заштите животне средине при изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину (Извештаја о Стратешкој процени утицаја):

- Просторни план града Јагодина („Сл. гласник града Јагодина”, бр. 4/13);
- Генерални урбанистички план Јагодине („Општински службени гласник општине Јагодина”, бр. 26/81, 4-1/92, 9-94, 6/01, 18/2/03 и 5/08 и 3/09);
- План детаљне регулације расплета далековода 400 kV и 110 kV код ТС 400/110 kV „Јагодина 4” („Општински службени гласник општине Јагодина”, бр. 7/05);
- Просторни план општине Ћуприја („Сл. гласник општине Ћуприја”, бр. 13/11);
- План генералне регулације градског насеља Ћуприја („Сл. гласник општине Ћуприја”, бр. 2/12, 9/18, 23/19-испр., 46/20, 11/22 и 20/24);
- План генералне регулације за насеље Мијатовац („Сл. гласник општине Ћуприја”, бр. 34/14);
- План генералне регулације за насеље Супска у општини Ћуприја („Сл. гласник општине Ћуприја”, бр.36/14);
- План детаљне регулације „Индустријски парк Добричево” („Сл. гласник општине Ћуприја”, бр. 43/19, 38/20 и 11/21);
- План детаљне регулације радне зоне у КО Мијатовац у општини Ћуприја („Сл. гласник општине Ћуприја”, бр. 5/22);
- План детаљне регулације „Пут Сење – Ивановац” („Сл. гласник општине Ћуприја”, бр. 40/19);
- План детаљне регулације „Пут Ћуприја – Јовац – Остриковац” („Сл. гласник општине Ћуприја”, бр. 19/20);
- План детаљне регулације сеоског гробља у Исакову, Јовцу, Остриковцу, Влашкој и Вирину („Сл. гласник општине Ћуприја”, бр. 17/21);
- План детаљне регулације дела насеља Исаково („Сл. гласник општине Ћуприја”, бр. 20/24);
- План детаљне регулације реконструкције и модернизације железничке пруге Београд - Ниш, деоница Гиље – Ћуприја – Параћин („Сл. лист СО Ћуприја”, бр. 3/07 и 4/07);
- Просторни план општине Деспотовац („Општински службени гласник”, бр. 3/09, 6/09, 7/09 и 10/12);
- План детаљне регулације МХЕ „Стењевац“ на реци Ресави у општини Деспотовац („Општински службени гласник општине Деспотовац”, бр. 3/14).

1.2.3. Постојећа и планирана намена површина

У постојећем стању, подручје Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, обухвата делове територија града Јагодине, општине Ћуприја и општине Деспотовац.

Планирана траса, већим делом, је изван грађевинских подручја насеља и прелази преко пољопривредног и шумског земљишта. Мањим делом прелази преко грађевинског подручја насеља Мајур, делу где се далековод уводи у ТС 400/110 kV „Јагодина 4”, укршта се са крајњим јужним делом грађевинског подручја насеља Супска и преклапа у делу са подручјем индустријске зоне „Добричево”. Доминантно је заступљено пољопривредно земљиште, а у мањој мери шумско и водно земљиште, као и постојеће грађевинско земљиште, у зони увођења високонапонског вода у трансформаторске станице, планирано грађевинско подручје насеља Супска и индустријске зоне „Добричево”.

Са аспекта заштите животне средине и здравља становништва, коридор планираног високонапонског далековода је претежно постављен изван грађевинских подручја насеља, осим у делу увођења вода у ТС 400/110 kV „Јагодина 4” и ТС 110/35/10 kV „Стењевац” и деловима где пресеца грађевинско подручје насеља Супска и подручје индустријске зоне „Добричево”. Према концепцији техничког решења, високонапонски далековод ће се реализовати у две деонице, при чему:

- прва деоница, дужине око 10,5 km (као двосистемски вод) повезује ТС 400/110 kV „Јагодина 4” са новим индустријским комплексом у Ћуприји (локација уз аутопут Е-75, Београд – Ниш);

- друга деоница, дужине око дужине од 17,5 km (као једносистемски вод) се позиционира између поменутог индустријског комплекса и ТС 110/35/10 kV „Стењевац“,

што ће обезбедити двострано напајање за ТС „Стењевац“, ТС „Ћуприја“ и рудник „Ресавица“ и осигурати поузданост снабдевања електричном енергијом.

Траса друге деонице високонапонског вода пролази у непосредној близини планиране локације трансформаторске станице (ТС) 110/35 kV „Деспотовац“, а према тренутним сагледавањима, ова трансформаторска станица ће се повезати на преносни систем по принципу “улаз – излаз” расецањем друге деонице далековода ТС 400/110 kV „Јагодина 4“ – ТС 110/35/10 kV „Стењевац“.

Друмски саобраћај - у границама Просторног плана налазе се:

- Државни пут IА реда број А1: државна граница са Мађарском (гранични прелаз Хоргош) - Нови Сад - Београд - Ниш - Врање - државна граница са Северном Македонијом (гранични прелаз Прешево), деоница број 1083/1084 - од почетног чвора А141 петља “Јагодина” код km 336+654 до завршног чвора А142 петља “Ћуприја” код km 349+455;
- Државни пут IIA реда број 158: Мала Крсна - Велика Плана - Баточина - Јагодина - Ћуприја - Параћин - Ражањ - Алексинац - Ниш - Клисура – Лесковац, деоница број 15809, од почетног чвора 15805 “Јагодина (Бресје)” код km 78+816 до завршног чвора 15806 “Мијатовац” код km 82+197;
- Државни пут IIA реда број 160: Пожаревац - Жабари - Свилајнац - Деспотовац - Двориште - Ресавица - Сење – Ћуприја, деоница број 16010, од почетног чвора 16007 “Двориште” код km 76+702 до завршног чвора 16008 “Странац” код km 98+561;
- Државни пут IIA реда број 186: Ћуприја - Вирине - Деспотовац - Двориште - Водна – Крепољин), деоница број 18601 од почетног чвора 15808 “Ћуприја (Деспотовац)” код km 0+000 до завршног чвора 16005 “Деспотовац” код km 21+914;
- Државни пут IIB реда број 383: Свилајнац - Бресје - Дубока - Глоговац - Крушар – Ћуприја), деоница број 38302 од почетног чвора 18501 “Глоговац” код km 32+108 до завршног чвора 15807 “Ћуприја (Глоговац)” код km 46+034.

Планским решењем нема никаквих интервенција на државном путу, нити укрштања и паралелног вођења са инсталацијама. Планирана траса далековода се укршта или се паралелно води са трасама државних путева и то:

- km 81+155 државног пута IIA реда број 158 - укршта се са предметним путем;
- km 343+709 државног пута IА реда број А1 – укршта се са предметним путем;
- од km 343+917 до km 346+956 државног пута IА реда број А1 – води се паралелно са предметним путем, на растојању од око 315 m;
- km 44+142 државног пута IIB реда број 383 - укршта се са предметним путем;
- од km 2+594 до km 3+760 државног пута IIA реда број 186 - води се паралелно са предметним путем, на растојању од око 65 m;
- km 3+790 државног пута IIA реда број 186 - укршта се са предметним путем;
- од km 3+813 до km 7+678 државног пута IIA реда број 186 - води се паралелно са предметним путем, на растојању од око 60 m;
- од km 78+032 до km 78+158 државног пута IIA реда број 160 - води се паралелно са предметним путем, на растојању од око 58 m;
- km 77+237 државног пута IIA реда број 160 - укршта се са предметним путем;

Железнички саобраћај - у границама Просторног плана се налази јавна железничка инфраструктура:

- магистрална двоколосечна електрифицирана железничка пруга 102: Београд Центар - Распутница "Г" - Раковица - Младеновац - Лапово - Ниш - Прешево - државна граница - (Табановце);
- локална једноколосечна неелектрифицирана железничка пруга 311: Марковац -

Свилајнац - Деспотовац - Ресавица.

Коридор планираног далековода укршта се:

- на подручју КО Мијатовац, са магистралном двоколосечном електрифицираном железничком пругом 102: Београд Центар - Распутница "Г" - Раковица - Младеновац - Лапово - Ниш - Прешево - државна граница - (Табановце), на којој је организован јавни путнички и теретни саобраћај и
- на подручју КО Ресавица са локалном једноколосечном неелектрифицираном железничком пругом 311: Марковац - Свилајнац - Деспотовац - Ресавица.

Ваздушни саобраћај - у границама Просторног плана налази се аеродром Ћуприја, чија је референтна тачка ARP 43°56'26.37"C 21°24'32.02"И. На основу издатих услова за потребе израде Просторног плана од надлежне институције (Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије). Планирани високонапонски далековод 110 kV не угрожава површи за заштиту од препрека које су успостављене око аеродрома.

Водопривредна инфраструктура - у границама Просторног плана, изграђени су:

- заштитни водни објекти у склопу водне једнице „Велика Морава – Јагодина, Свилајнац“, сектор одбране М.6. - деоница М.6.2.;
- заштитни водни објекат 6. - Леви насип уз Лугомир од ушћа у Велику Мораву до села Мајур, 10,10 km;
- заштитни водни објекат 7. - Десни насип уз Лугомир од ушћа у Велику Мораву до села Мајур, 10,10 km;
- заштитни водни објекат 8. - Леви насип уз Велику Мораву од ушћа Лугомира до села Мијатовац, 9,50 km;

(Оперативни план за одбрану од поплава за воде за 2024. годину, „Сл. гласник РС“, бр. 117/23).

Коридор планираног далековода се укршта са, хидролошки већим и мањим водотоцима у сливу реке Велике Мораве. Од значајнијих, издвајају се: Велика Морава, Суви поток, Медарски поток, Решетарски поток, Шишмановачки поток, Ресавица.

Геолошки ресурси - На основу података из Уредбе о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене туристичке дестинације Кучајске планине („Службени гласник РС“, број 33/24) и службене евиденције катастра експлоатационих поља која се води у Министарству рударства и енергетике, утврђено је да се на територији обухваћеној Просторним планом, налази *експлоатационо поље енергетских сировина* ЈП ПЕУ “Ресавица”, рудник “Стрмостен”, лежиште: Стрмостен и Јеловац, сировина: мрки угаљ.

Према подацима из Уредбе о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене туристичке дестинације Кучајске планине („Службени гласник РС“, број 33/24), на територији у обухвату Просторног плана истражене су *оверене резерве* следећих минералних сировина:

- предузеће ЈП ПЕУ “Ресавица”, локалитет: Јеловац, сировина: мрки угаљ и угаљ;
- предузеће ЈП ПЕУ “Ресавица”, локалитет: Лесковица, сировина: мрки угаљ и
- предузеће ЈП ПЕУ “Рембас”, локалитет: Равна Река, сировина: угаљ.

На простору који је обухваћен Просторним планом, Министарство рударства и енергетике, Сектор за геологију и рударство је примило захтев за истраживање минералних ресурса (апликант за истраживања), на следећем простору:

Општина: Деспотовац Локалитет: Стењевац	X		Y
	0	7 543 250	4 887 000

Сировина: Cu, Ag	1	7 543 250	4 884 250
	2	7 544 000	4 882 750
	3	7 543 750	4 882 000
	4	7 545 000	4 881 100
	5	7 545 000	4 880 250
	6	7 544 000	4 880 190
	7	7 543 830	4 880 000
	8	7 543 820	4 878 790
	9	7 543 930	4 877 850
	10	7 543 500	4 876 500
	11	7 544 000	4 870 500
	12	7 543 214	4 870 509
	13	7 540 089	4 870 353
	14	7 539 728	4 875 492
	15	7 541 237	4 879 889
	16	7 540 719	4 886 894

Планирани високонапонски далековод 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ пролази кроз овај простор, у делу КО Ресавица и КО Стењевац, на територији општине Деспотовац.

Према члану 66. Закона о рударству и геолошким истраживањима, прописује се да се изградња зграда, енергетских објеката, јавних путева, железничких пруга, канала и других саобраћајница, као и осталих инфраструктурних објеката на експлоатационом пољу, може одобрити по претходно прибављеној сагласности Министарства. У случају када носилац одобрења гради објекат на сопственом експлоатационом пољу не тражи се сагласност Министарства.

Изворишта водоснабдевања - у ширем окружењу, ван граница Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, налазе се изворишта водоснабдевања:

- на територији града Јагодина: Рибаре" - Решење бр. 530-01-483/2006-04 од 30.10.2006. године; „Yuhor"-Решење бр.530-02-277/2010-04 од 25.05.2010. године; „МОЛ-сервисна станица Јагодина" - Решење бр. 530-01-155/2021-10 од 16.07.2021. године;
- на територији општине Ћуприја: „Немања" - Решење бр. 530-02-78/2011-04 од 18.04.2011. године; „Стрелиште" - Решење бр. 530-01-161/2018-10 од 18.07.2018. године;
- на територији општине Деспотовац: насеље Ресавица - Решење бр. 530 02-709/07-04 од 21.08.2007. године; „Топлик" - Решење бр. 530-01-28/2015-10 од 19.05.2015. године.

На територији града Јагодина:

Према Решењу Министарства здравља на захтев ЈП “Стандард” из Јагодине, бр. 530-01-483/06-04 од 30.10.2006. године, одређене су зоне санитарне заштите изворишта водоснабдевања „**Рибаре**“ из кога се Јагодина снабдева водом за пиће, и то:

- зона непосредне заштите успоставља се у кругу полупречника 10 m око бунара чији положај у простору је дефинисан координатним тачкама:

Бунар	Y	X
-------	---	---

активни бунари		
Б-4а	7 524 303,00	4 875 404,00
Б-1	7 524 363,00	4 875 213,00
Б-3	7 524 493,00	4 875 250,00
Б-5а	7 524 557,00	4 875 109,00
Б-16	7 524 433,00	4 874 999, 00
Б-6	7 524 482,00	4 874 808, 00
Б-7	7 524 472,00	4 874 495, 00
Б-8а	7 524 471,00	4 874 320, 00
Б-13	7 524 169,00	4 874 391, 00
Б-12	7 524 191,00	4 874 595, 00
Б-15	7 524 260,00	4 874 805, 00

Б-10	7 524 983,00	4 874 737, 00
Б-14	7 524 988,00	4 875 035, 00
Б-9	7 524 217,00	4 870 45, 00
пројектовани бунари		
Б-17	7 524 236,00	4 874 125, 00
Б-18	7 523 903,00	4 874 531, 00
Б-11а	7 524 151,00	4 875 215, 00

Бунари Б-4а, Б-1, Б-3, Б-5а и Б-16, као и објекти који су у функцији пречишћавања воде, оградјени су јединственом оградом чији положај у простору је дефинисан следећим координатама:

Теме	Y	X
О1	7 524 303,00	4 875 404,00
О2	7 524 363,00	4 875 213,00
О3	7 524 493,00	4 875 250,00
О4	7 524 557,00	4 875 109,00
О5	7 524 433,00	4 874 999, 00
О6	7 524 482,00	4 874 808, 00

- зона уже заштите успоставља се над простором који је дефинисан координатним тачкама:

Теме	Y	X	Теме	Y	X
У1	7 524 196,00	4 875 665,00	У26	7 524 077,00	4 874 053,00
У2	7524 089,00	4 875 530,00	У27	7 524 150,00	4 874 030,00
У3	7 524 062,00	4 875 495,00	У28	7 524 258,00	4 874 022,00
У4	7 524 038,00	4 875 458,00	У29	7 524 379,00	4 874 030,00
У5	7 524 029,00	4 875 439,00	У30	7 524 509,00	4 874 049,00
У6	7 524 018,00	4 875 417,00	У31	7 524 645,00	4 874 073,00
У7	7 524 007,00	4 875 395,00	У32	7 524 737,00	4 874 101,00
У8	7 523 991,00	4 875 365,00	У33	7 524 802,00	4 874 125,00
У9	7 523 966,00	4 875 310,00	У34	7 524 767,00	4 874 183,00
У10	7 523 931,00	4 875 237,00	У35	7 524 748,00	4 874 281,00
У11	7 523 912,00	4 875 191,00	У36	7 524 748,00	4 874 367,00
У12	7 523 889,00	4 875 119,00	У37	7 524 756,00	4 874 519,00
У13	7 523 855,00	4 875 004,00	У38	7 524 741,00	4 874 585,00
У14	7 523 834,00	4 874 924,00	У39	7 524 748,00	4 874 725,00
У15	7 523 810,00	4 874 833,00	У40	7 524 702,00	4 874 925,00
У16	7 523 801,00	4 874 772,00	У41	7 524 706,00	4 874 997,00
У17	7 523 799,00	4 874 739,00	У42	7 524 733,00	4 875 142,00
У18	7 523 793,00	4 874 662,00	У43	7 524 733,00	4 875 267,00
У19	7 523 796,00	4 874 585,00	У44	7 524 716,00	4 875 325,00
У20	7 523 802,00	4 874 502,00	У45	7 524 631,00	4 875 489,00
У21	7 523 827,00	4 874 366,00	У46	7 524 540,00	4 875 560,00
У22	7 523 862,00	4 874 282,00	У47	7 524 353,00	4 875 614,00
У23	7 523 900,00	4 874 207,00	У48	7 524 277,00	4 875 637,00
У24	7 523 948,00	4 874 151,00	У49	7 524 226,00	4 875 647,00
У25	7 523 990,00	4 874 108,00	У1	7 524 196,00	4 875 665,00

- зона шире заштите успоставља се над простором који је дефинисан координатним тачкама:

Теме	Y	X	Теме	Y	X
У1	7 524 196,00	4 875 665,00	Ш30	7 524 005,00	4 873 821,00

Ш1	7 524 129,00	4 875 710,00	Ш31	7 524 065,00	4 873 800,00
Ш2	7 524 037,00	4 875 798,00	Ш32	7 524 136,00	4 873 788,00
Ш3	7 523 945,00	4 875 816,00	Ш33	7 524 213,00	4 873 783,00
Ш4	7 523 801,00	4 875 780,00	Ш34	7 524 286,00	4 873 782,00
Ш5	7 523 737,00	4 875 692,00	Ш35	7 524 378,00	4 873 784,00
Ш6	7 523 692,00	4 875 623,00	Ш36	7 524 562,00	4 873 793,00
Ш7	7 523 659,00	4 875 559,00	Ш37	7 524 794,00	4 873 847,00
Ш8	7 523 643,00	4 874 517,00	Ш38	7 524 925,00	4 873 911,00
Ш9	7 523 631,00	4 874 459,00	Ш39	7 524 887,00	4 873 991,00
Ш10	7 523 619,00	4 874 401,00	Ш40	7 524 838,00	4 874 048,00
Ш11	7 523 612,00	4 874 360,00	У33	7 524 802,00	4 874 125,00
Ш12	7 523 608,00	4 874 310,00	У34	7 524 767,00	4 874 183,00
Ш13	7 523 597,00	4 874 235,00	У35	7 524 748,00	4 874 281,00
Ш14	7 523 576,00	4 874 141,00	У36	7 524 748,00	4 874 367,00
Ш15	7 523 550,00	4 874 996,00	У37	7 524 756,00	4 874 519,00
Ш16	7 523 532,00	4 874 783,00	У38	7 524 741,00	4 874 585,00
Ш17	7 523 534,00	4 874 663,00	У39	7 524 748,00	4 874 725,00
Ш18	7 523 549,00	4 874 547,00	У40	7 524 702,00	4 874 925,00
Ш19	7 523 565,00	4 874 493,00	У41	7 524 706,00	4 874 997,00
Ш20	7 523 592,00	4 874 418,00	У42	7 524 733,00	4 875 142,00
Ш21	7 523 621,00	4 874 331,00	У43	7 524 733,00	4 875 267,00
Ш22	7 523 663,00	4 874 234,00	У44	7 524 716,00	4 875 325,00
Ш23	7 523 696,00	4 874 153,00	У45	7 524 631,00	4 875 489,00
Ш24	7 523 737,00	4 874 059,00	У46	7 524 540,00	4 875 560,00
Ш25	7 523 771,00	4 874 000,00	У47	7 524 353,00	4 875 614,00
Ш26	7 523 802,00	4 873 961,000	У48	7 524 277,00	4 875 637,00
Ш27	7 523 849,00	4 873 912,00	У49	7 524 226,00	4 875 647,00
Ш28	7 523 893,00	4 873 881,00	У1	7 524 196,00	4 875 665,00
Ш29	7 523 956,00	4 873 845,00			

Према Решењу Министарства здравља на захтев „YUHOR“ а.д. из Јагодине, бр. 530-02-277/2010-04 од 25.05.2010. године, одређене су зоне санитарне заштите **изворишта подземне воде „YUHOR“** у Јагодини, и то:

- зона непосредне санитарне заштите изворишта „YUHOR“ у Јагодини, установљава се око водозахватних објеката чији положај у простору је дефинисан координатама:

Бунар	Координата X	Координата Y
Б-1	4 869 808	7 425 936
Б-2	4 869 657	7 425 825
Б-3	4 869 784	7 425 588

- зона уже санитарне заштите изворишта „YUHOR“ у Јагодини, установљава се над простором који је дефинисан координатама:

Тачка	Координата X	Координата Y
1	4 870 337	7 523 475
2	4 869 950	7 523 937
3	4 869 725	7 524 305
4	4 869 200	7523 950
5	4 869 800	7 523 125

- зона шире санитарне заштите изворишта „YUHOR“ у Јагодини, поклапа се са зоном уже санитарне заштите.

Према Решењу Министарства здравља на захтев Градске управе за урбанизам, грејевинске, стамбене и имовинско-правне послове града Јагодине, бр. 530-01-155/2021-10 од 16.07.2021. године, одређене су зоне санитарне заштите **изворишта подземне воде „МОЛ – сервисна станица Јагодина“** на територији града Јагодине, и то:

- зона непосредне санитарне заштите одређује се око бунара ЈББ-2, над простором који је дефинисан координатама преломних тачака полигона:

Тачка	Y	X
Бунар ЈББ-2	7 522 424	4 872 094
I	7 522 423	4 872 098
II	7 522 428	4 872 095
III	7 522 425	4 872 090
IV	7 522 420	4 872 093

- ужа зона санитарне заштите одређује се над простором који је дефинисан координатама преломних тачака полигона:

Тачка	Y	X
1	7 522 305	4 872 284
2	7 522 360	4 872 276

3	7 522 425	4 872 119
4	7 522 443	4 872 114
5	7 522 394	4 872 027

- шира зона санитарне заштите изједначава се са ужом зоном санитарне заштите.

На територији општине Ћуприја:

1. Према Решењу Министарства здравља на захтев Општине Ћуприја, бр. 530-02-78/2011-04 од 18.04.2011. године, одређене су зоне санитарне заштите изворишта подземне воде „Немања“ у Ћуприји, 78/2011-04 од 18.04.2011. године, одређене су зоне санитарне заштите изворишта подземне воде „Немања“ у Ћуприји, и то:
 - 1а. зона непосредне санитарне заштите изворишта подземне воде „Немања“ (општина Ћуприја), одређује се око водозахватних објеката (каптажа „Немања I“ и бунар ИЕБН-1), над простором чији положај у простору је дефинисан координатама:

Преломна тачка	X	Y
1	4 872 299	7 537 461
2	4 872 293	7 537 404
3	4 872 129	7 537 335
4	4 872 012	7 537 342
5	4 871 952	7 537 419
6	4 872 037	7 537 561
7	4 872 211	7 537 561
8	4 872 241	7 537 538
9	4 872 241	7 537 474

- 1б. Зона непосредне санитарне заштите изворишта подземне воде „Немања“ (општина Ћуприја), одређује се и око објеката и појава, чији положај у простору је дефинисан координатама:

Преломна тачка	X	Y
Каптажа „Клисура I“	4 872 542	7 537 450
Каптажа „Клисура II“	4 872 799	7 537 595
Бунар ИЕБН-2	4 872 417	7 537 359
Понор „Пиривоје“	4 871 357	7 539 105

- зона уже санитарне заштите изворишта подземне воде „Немања“ (општина Ћуприја), одређује се над простором који је дефинисан координатама:

Тачка	X	Y
1	4 877 355	7 540 694
2	4 875 756	7 537 917
3	4 872 000	7 537 210
4	4 870 606	7 539 217
5	4 870 679	7 540 148
6	4 872 146	7 541 214

- зона шире санитарне заштите изворишта подземне воде „Немања“ (општина Ћуприја), одређује се над простором који је дефинисан координатама:

Тачка	X	Y
01'	4 878 245	7 541 078
02'	4 877 605	7 539 565
03'	4 875 585	7 537 594
04'	4 873 668	7 536 845
05'	4 872 585	7 536 840
06'	4 872 000	7 537 207
07'	4 870 606	7 539 217
08'	4 870 679	7 540 148
09'	4 871 637	7 542 700
10'	4 872 800	7 543 630
11'	4 873 860	7 543 170
12'	4 874 910	7 541 603
13'	4 878 115	7 541 896

Према Решењу Министарства здравља на захтев Општине Ћуприја, бр. 530-01-161/2018-10 од 18.07.2018. године, одређене су зоне санитарне заштите изворишта водоснабдевања „Стрелиште“ на територији општине Ћуприја, и то:

- зона непосредне санитарне заштите одређује се око водозахватних објеката (бунари Б-1А, Б-2 и Б-3) над простором чији је положај у простору дефинисан координатама:

Тачка	X	Y
Бунар Б-1А	4 866 319	7 529 920
1	4 866 333	7 529 915

2	4 866 322	7 529 935
3	4 866 304	7 529 927
4	4 866 315	7 529 906
Бунар Б-2	4 866 493	7 529 742
1	4 866 514	7 529 741
2	4 866 503	7 529 746
3	4 866 497	7 529 755
4	4 866 482	7 529 747
5	4 866 490	7 529 730
Бунар Б-3	4 866 582	7 529 475
1	4 866 597	7 529 486
2	4 866 589	7 529 493
3	4 866 564	7 529 484
4	4 866 574	7 529 461

- ужа зона санитарне заштите одређује се као заједничка око водозахватних објеката, над простором чији је положај дефинисан координатама:

Тачка	X	Y
1	4 866 786	7 529 353
2	4 866 686	7 529 883
3	4 866 408	7 530 015
4	4 866 265	7 529 940
5	4 866 306	7 529 856
6	4 866 641	7 529 870
7	4 866 402	7 529 726
8	4 866 295	7 529 671
9	4 866 438	7 529 243

- шира зона санитарне заштите одређује се као заједничка око водозахватних објеката, над простором чији је положај дефинисан координатама:

Тачка	X	Y
А	4 866 521	7 529 080
Б	4 866 827	7 529 221

В	4 866 893	7 529 276
Г	4 867 001	7 529 466
Д	4 867 047	7 529 804
Ђ	4 867 015	7 529 916
Е	4 866 933	7 530 002
Ж	4 866 720	7 530 101
З	4 866 603	7 530 105
И	4 866 413	7 530 068
Ј	4 866 147	7 529 943
К	4 866 164	7 529 891
Л	4 866 196	7 529 907
Љ	4 866 207	7 529 884
М	4 866 276	7 529 918
Н	4 866 306	7 529 856
Њ	4 866 341	7 529 870
О	4 866 402	7 529 726
П	4 866 258	7 529 652

На територији општине Деспотовац

- 1. Према Решењу Министарства здравља на захтев Општине Деспотовац, бр. 530-02-709/07-04 од 21.08.2007. године, одређене су зоне санитарне заштите новог изворишта за водоснабдевања Ресавице, и то:**

- **зона непосредне санитарне заштите** новог изворишта установљава се око бунара ИЕБ-1Р, чији положај у простору је дефинисан координатама:

X=4 876 771 Y=7 549 424 Z=437,3 mm

- **ужа зона санитарне заштите** новог изворишта установљава се око бунара ИЕБ-1Р, над простором који је дефинисан координатним тачкама:

Тачка	Y	X
А	7 549 450	4 876 925
Б	7 549 325	4 876 800
Ц	7 549 550	4 876 250
Д	7 550 125	4 875 750
Е	7 550 625	4 874 775
Ф	7 551 050	4 874 500

Г	7 551 125	4 874 600
Х	7 550 725	4 874 875
И	7 550 200	4 875 850
Ј	7 549 675	4 876 600

- шира зона санитарне заштите новог изворишта установљава се око бунара ИЕБ-1Р, над простором који је дефинисан координатним тачкама:

Тачка	Y	X
1	7 549 375	4 876 950
2	7 553 450	4 875 050
3	7 552 700	4 874 100
4	7 550 350	4 874 225
5	7 549 150	4 875 775

2. Према Решењу Министарства здравља на захтев Општинске управе Деспотовац, бр. 530-01-28/2015-10 од 19.05.2015. године, одређене су зоне санитарне заштите изворишта „Топлик“ у Деспотовцу, и то:

- зона непосредне санитарне заштите изворишта „Топлик“ у Деспотовцу одређена је полигоном чије су преломне тачке одређене координатама:

Тачка	X	Y
1	4 883 811	7 537 495
2	4 883 802	7 537 504
3	4 883 780	7 537 483
4	4 883 759	7 537 465
5	4 883 742	7 537 445
6	4 883 736	7 537 430
7	4 883 737	7 537 420
8	4 883 734	7 537 396
9	4 883 737	7 537 389
10	4 883 744	7 537 406
11	4 883 763	7 537 444
12	4 883 776	7 537 465
13	4 883 787	7 537 481

- ужа зона санитарне заштите изворишта „Топлик“ у Деспотовцу одређена је полигоном чије су преломне тачке одређене координатама:

Тачка	X	Y
1	4 884 104	7 537 599
2	4 883 744	7 537 951
3	4 883 410	7 537 652
4	4 883 671	7 537 298
5	4 883 742	7 537 376
6	4 883 742	7 537 447
7	4 883 808	7 537 486
8	4 883 964	7 537 498
9	4 884 038	7 537 518
10	4 884 095	7 537 562

- шира зона санитарне заштите изворишта „Топлик“ у Деспотовцу одређена је полигоном чије су преломне тачке одређене координатама:

Тачка	X	Y
1	4 884 486	7 538 349
2	4 884 305	7 538 944
3	4 883 901	7 538 991
4	4 883 344	7 539 200
5	4 882 974	7 539 005
6	4 882 919	7 538 515
7	4 883 106	7 538 333
8	4 883 216	7 538 103
9	4 883 333	7 537 757
10	4 883 671	7 537 298

Изворишта водоснабдевања, односно подручја на којима се налазе изворишта водоснабдевања морају бити заштићена од случајног или намерног, директног и индиректног загађивања и свих утицаја који могу неповољно утицати на издашност изворишта, природни састав и здравствену исправност воде на изворишту.

У границама планског документа, који је предмет стратешке процене утицаја на животну средину, мањи део трасе планираног високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, укључујући и стуб УС16, пролази кроз ширу зону санитарне заштите (зону III) изворишта водоснабдевања „Немања“ у КО Кованица, општина Ћуприја.

Електроенергетска инфраструктура - у границама Просторног плана налази се:

- трансформаторска станица (ТС) 400/110 kV “Јагодина 4“, у власништву “Електроурежа Србије” А.Д.;
- трасе далековода:
 - 400 kV бр. 423/1 ТС “Крагујевац 2” - ТС “Јагодина 4”;
 - 400 kV бр. 423/2 ТС “Јагодина 4” - ТС “Ниш 2”;
 - 110 kV бр. 105/3 ТС “Јагодина 4” - ТС “Јагодина 1”;
 - 110 kV бр. 1141 /1 ТС “Јагодина 1” - ТС “Јагодина 4”;
 - 110 kV бр. 123/6 ТС “Јагодина 2” - ТС “Јагодина 4”;
 - 110 kV бр. 105/2 ТЕ “Морава” - ТС “Јагодина 4”;
 - 110 kV бр. 1141/2 ТС “Јагодина 4” - ТС “Ђуприја”;
 - 110 kV бр. 152/4 ТС “Параћин 1” - ТС “Јагодина 4”;
 - 110 kV бр. 1142 ТС “Ђуприја” - ТС “Стењевац”.

Према Плану инвестиција и Плану развоја преносног система планиране су следеће активности:

- ДВ 110 kV ТС “Јагодина 4” - ТС “Стењевац”, предмет разраде у овом Просторном плану;
- Прикључни вод за ТС 110/35 kV “Деспотовац”; прикључење ће се обавити по принципу “улаз-излаз”, расецањем друге деонице далековода ТС “Стењевац” - ТС “Јагодина 4”; оквирна дужина трасе је 6 km;
- ДВ 2x400 kV ТС “Јагодина 4” - ТС “Пожаревац 3”; изградња новог двосистемског 400 kV далековода којим би се постојећа ТС “Јагодина 4” повезала са будућом ТС “Пожаревац 3”;
- Реконструкција ДВ 110 kV бр. 123/1/2/3/5/6 (правац ТЕ “Колубара А” - ТС “Аранђеловац” - ТС “Топола” - ТС “Крагујевац 2” - ТС “Јагодина 2” - ТС “Јагодина 4”); потпуна реконструкција 110 kV далековода, уз повећање попречног пресека проводника;
- Реконструкција ДВ 110 kV бр. 105/2 ТЕ “Морава” - ТС “Јагодина 4”. Реконструкција постојећег далековода са заменом бетонских стубова (95 стубова) и адаптација деоница на којима постоје челично-решеткасти стубови (83 стуба), уз уградњу OPGW заштитне ужади; пројектом није сагледано повећање пропусне моћи далековода;
- Прикључни вод за ТС 110/35 kV “Параћин 4” (Змич). Прикључење ће се обавити по принципу “улаз-излаз” на ДВ 110 kV бр. 152/4 ТС “Јагодина 4” – “Параћин 1”;
- Увођење ДВ 110 kV бр. 105/2 ТЕ “Морава” - ТС “Јагодина 4” у ТС “Јагодина 3”. Предвиђа се увођење далековода ДВ 110 kV бр. 105/2 ТЕ “Морава” - ТС “Јагодина 4” у ТС “Јагодина 3” по принципу “улаз - излаз”;
- Прикључни водови за ТС 110/20 kV “Свилајнац”. Увођење ДВ 110 kV бр. 105/2 ТЕ “Морава” - ТС “Јагодина 4” и ДВ 110 kV бр. 105/1 ТЕ “Морава” - ТС “Петровац” у ТС “Свилајнац” се врши двосистемским водовима;
- ВЕ Честобродица - Прикључење ВЕ Честобродица ће се обавити по принципу “улаз-излаз” на 400 kV ДВ бр. 423/2 ТС “Јагодина 4” - ТС “Ниш 2”, уз изградњу ПРП 400 kV “Честобродица”;

Поред ових објеката, у процесу прикључења на преносни систем се налазе и следећи објекти:

- Ветроелектрана (ВЕ) “Јухор” – планирана за директно прикључење на ТС “Јагодина 4” на 110 kV напонском нивоу;
- Соларна електрана (СЕ) “Агросолар” – планирана за прикључење на преносни систем по принципу “улаз – излаз” на ДВ 110 kV бр.123/5 ТС “Крагујевац 2” – ТС “Јагодина 2”, уз изградњу ПРП 110 kV.

Траса предметног далековода се делом води паралелно са далеководима:

- ДВ 400 kV бр.423/2;
- ДВ 110 kV бр.152/4;
- ДВ 110 kV бр.1141/2;
- ДВ 110 kV бр.1142.

Траса планираног далековода 110 kV укрштаће се ДВ 110 kV бр.152/4 у распону 52-53 и ДВ 110 kV бр.1141/2 у распону 16-17 и са кабловским и надземним водовима средњенапонске електроенергетске мреже напонског нивоа 35 kV и 10 kV. Ови далеководи су у функцији и од виталног значаја за напајање конзума у насељима и садржаје ван насеља.

Електронска инфраструктура - у границама Просторног плана налазе се:

- објекти фиксне електронске комуникационе (ЕК) мреже са ЕК канализацијом и кабловском инфраструктуром;
- објекти бежичне ЕК мреже и РР коридори.

Територију обухвата Просторног плана покрива емисиона станица „Јагодина Црни врх“, с тим да се подручје Просторног плана не укршта са радиорелејним коридорима ЈП „Емисиона техника и везе“, па нема колизија са планираним коридором далековода 110 kV.

Гасоводна инфраструктура - у границама Просторног плана, изведен је и у функцији је магистрални гасовод, граница Бугарске - граница Мађарске, деоница 1 фаза 4 са два припадајућа оптичка кабла. Трасе магистралног гасовода је дефинисана Просторним планом подручја посебне намене Магистрални гасовод граница Бугарске - граница Мађарске („Сл. гласник РС“, бр.119/12, 98/13, 52/18 и 36/19).

Планирана траса далековода се укршта са гасоводом на територији КО Иванковац (општина Ћуприја), на стационожи гасовода km 96+300, под углом од 72°.

Продуктовод - у границама Просторног плана планира се изградња система продуктовода, којим би се транспортовала моторна горива, према Просторном плану подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор-Нови Сад-Панчево-Београд-Смедерево-Јагодина-Ниш) – „Службени гласник РС“, бр. 19/11.

Траса планираног далековода 110 kV води се паралелно са планираним продуктоводом, у дужини од око 3 km, кроз територије КО Мијатовац, КО Супска и КО Ћуприја (ван града) у општини Ћуприја, а укршта се са планираним продуктоводом у КО Мијатовац (општина Ћуприја).

1.2.3.1.Планска решења

Опис инфраструктурног коридора далековода

Просторним планом подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ разрађен је коридор високонапонског вода 110 kV у две деонице:

- на релацији од ТС „Јагодина 4“ до индустријског комплекса у Ћуприји, дужине око 15 km, као двосистемски вод;
- на релацији од индустријског комплекса у Ћуприји до ТС „Стењевац“, дужине око 30 km, као једносистемски вод.

Планирани далековод полази из ТС 400/110 kV „Јагодина 4“, која се налази у оквиру грађевинског подручја насеља Мајур на територији града Јагодине, затим иде кроз рурално, пољопривредно и шумско подручје града Јагодине, општине Ћуприја и Деспотовац до ТС 110/35 kV „Стењевац“, у општини Деспотовац.

Коридор планираног високонапонског вода прелази преко реке Велике Мораве и реке Ресавице, укршта се са железничком пругом Београд – Ниш и државним путевима, Државни пут IА реда број А1 /Е-75/ и неколико државних путева IIA реда, општинским и

некатегорисаним путевима. Почетна тачка далековода је портал 110 kV у ТС „Јагодина 4“, а завршна тачка је портал 110 kV у ТС „Стењевац“.

Изградњом предметног високонапонског далековода 110 kV решило би се напајање планиране индустријске зоне „Добричево“ код Ћуприје (деоница „А“) и радијално напајање ТС „Стењевац“ (деоница „Б“). Предметни далековод 110 kV планиран је као:

- двосистемски на деоници „А“;
- једносистемски на деоници „Б“.

Опис трасе далековода

Нови ДВ 110 kV од ТС „Јагодина 4“ полази са прикључних 110 kV портала. Траса на самом изласку из ТС иде паралелно са ДВ 152/4 све до угаоне тачке 2, где траса скреће десно усмеравајући се ка ДВ 423/2. У распону угаоних тачака 3 и 4 траса далековода укршта ДП IIA реда бр.158 на деоници 15809 и железничку пругу. Од угаоне тачке 5 до угаоне тачке 6 траса далековода иде паралелно са ДВ 423/2. У распону угаоних тачака 6 и 7 траса далековода укршта ДП IA реда бр.А1 на деоницама 1083 и 1084 као и ДВ 152/4 и ДВ 1141/2. Од угаоне тачке 7 траса далековода наставља паралелно са трасом ДВ 1141/2 прелазећи реку Велику Мораву, све до угаоне тачке 8 где траса почиње да скреће ка североистоку усмеравајући се ка Стењевцу. У распону угаоних тачака 9-10 траса далековода укршта ДП IIB реда бр.383 на деоници 38302. Од угаоне тачке 10 траса далековода се усмерава паралелно са ДП IIA реда бр.186 на деоници 18601 идући левом страном ка Стењевцу, затим у распону угаоних тачака 12 и 13 траса далековода укршта поменути ДП и прелази са његове десне стране идући тако паралелно све до угаоне тачке 15 где траса скреће десно усмеравајући се ка ДВ 1142 и идући паралелно са њим све до угаоне тачке 20, где у распону угаоних тачака 19 и 20 траса далековода укршта железничку пругу. Од угаоне тачке 20 траса више не иде паралелно са трасом ДВ 1142 него скреће десно и у распону угаоних тачака 21 и 22 укршта ДП IIA реда бр.160 на деоници 16010 и од угаоне тачке 22 се враћа у паралелу са ДВ 1142 усмеравајући се ка ТС „Стењевац“. Преко угаоне тачке 23 далековод се усмерава ка прикључним 110 kV порталима у ТС „Стењевац“. Дужина трасе је око 28 km и дефинисана је координатама преломних тачака подужне осе коридора далековода.

Табела бр. 1: Табеларни приказ координата преломних тачака подужне осе коридора 110 kV далековода ТС „Јагодина 4“ и ТС „Стењевац“

Број преломне/угаоне тачке УТ	Координата GK7	
	Y	X
п1 Портал ТС „Јагодина 4“	7 524 111.79	4 867 830.95
п2 Портал ТС „Јагодина 4“	7 524 114.16	4 867 822.32
1	7 524 228.69	4 867 852.36
2	7 524 430.31	4 867 872.65
3	7 524 732.26	4 867 752.90
4	7 525 462.42	4 868 227.94
5	7 526 323.84	4 868 330.88
6	7 526 949.48	4 868 650.17
7	7 527 360.42	4 868 958.00
8	7 530 219.86	4 867 965.47
9	7 530 680.72	4 868 309.71
10	7 531 820.33	4 867 834.14

11	7 532 392.78	4 868 065.31
12	7 532 996.50	4 869 024.60
13	7 533 097.57	4 869 028.52
14	7 533 985.10	4 871 303.83
15	7 535 599.17	4 874 643.89
16	7 538 724.62	4 876 512.11
17	7 539 860.26	4 878 677.72
18	7 540 411.56	4 880 387.19
19	7 541 464.43	4 881 158.75
20	7 541 838.53	4 881 360.62
21	7 541 934.02	4 882 114.96
22	7 542 285.09	4 882 361.39
23	7 542 396.54	4 882 568.75
п3 Портал ТС „Стењевац“	7 542 465.50	4 882 572.03

Режими коришћења простора (заштитни и извођачки појас далековода)

Планирано је да се дуж трасе новог линијског инфраструктурног објекта-високонапонског вода 110 kV, формирају заштитни и извођачки појас који износе:

- **заштитни појас**, укупне ширине око 60,0 m (2x30,0 m од осе далековода), према Члану 218. Закона о енергетици („Сл. гласник РС”, бр.145/14, 95/18-др. закон, 40/21, 35/23 – др. закон и 62/23), заштитни појас за надземни електроенергетски вод напонског нивоа 110kV, са обе стране вода до крајњегфазног проводника, има ширину од 25 m и успоставља се након изградње далековода;
- **извођачки појас**, ширине око 10,0 m (2x5,0 m од осе далековода).

Заштитни појас далековода је зона у којој се утврђују посебна правила и услови коришћења и уређења простора, у циљу обезбеђења, пре свега превентивног, техничког обезбеђења за несметано функционисање електроенергетског објекта, далековода 110 kV и заштите окружења од могућих утицаја далековода. Приликом успостављања заштитног појаса далековода не врши се промена намене земљишта, нити трајна промена власништва над обухваћеним непокретностима (врши се само непотпуна експропријација, односно успоставља право стварне службености).

У случају градње у заштитном појасу далековода потребна је сагласност „Електромрежа Србије“ А.Д. при чему важе следећи услови:

- сагласност се даје на Елаборат који инвеститор планираних објеката треба да обезбеди, а који израђује овлашћена пројектна организација;
- садржај Елабората и мере које се прописују приликом пројектовања и пре и за време извођења радова прописује власник инсталације, а на основу важеће законске регулативе.

У близини далековода, а ван заштитног појаса, потребно је размотрити могућност утицаја далековода на потенцијално планиране објекте од електропроводног материјала и потенцијално планиране телекомуникационе водове (осим оптичких каблова).

Уколико постоје метални цевоводи, у зависности од насељености подручја, потребно је анализирати индуктивни утицај на максималној удаљености до 1.000 m од осе далековода. Овај утицај, у зависности од специфичне отпорности тла и насељености

подручја, потребно је анализирати на максималној удаљености до 3.000 m, од осе далековода у случају градње телекомуникационих водова.

У случају да се из елабората утврди колизија далековода и планираних објеката са пратећом инфраструктуром и уколико се утврди јавни (општи) интерес планираног објекта и достави налог мера за измештање (реконструкцију или адаптацију) од стране надлежних органа, потребно је да се:

- приступи склапању Уговора о пословно-техничкој сарадњи ради регулисања међусобних права и обавеза између „Електроурежа Србије“ А.Д. и свих релевантних правних субјеката у реализацији пројекта адаптације или реконструкције далековода;
- о трошку Инвеститора планираних објеката потребно је да се уради техничка документација за адаптацију или реконструкцију и достави „Електроурежа Србије“ А.Д. на сагласност;
- о трошку Инвеститора планираних објеката, евентуална адаптација или реконструкција далековода (односно отклањање свих колизија констатованих Елаборатом) изврши пре почетка било каквих радова на планираним објектима у непосредној близини далековода;
- пре почетка било каквих радова у близини далековода о томе обавесте представници „Електроурежа Србије“ А.Д.

Извођачки појас далековода се дефинише као простор непосредно уз далековод, у оквиру заштитног појаса, у коме се утврђују посебна правила коришћења и уређења за потребе изградње далековода. У извођачком појасу далековода обезбеђује се простор за постављање стубова (према техничкој документацији) далековода, службености пролаза за потребе извођења радова, надзор и редовно одржавање инсталација далековода.

Правила грађења за далековод – у заштитном појасу испод, изнад или поред електроенергетских објеката:

- не могу се градити објекти, изводити други радови, нити садити дрвеће, без претходне сагласности управљача електроенергетске инфраструктуре;
- коначан избор проводника, заштитног ужета и стубова, извршиће се приликом израде техничке документације;
- постављање стубова далековода се врши у оквиру извођачког појаса;
- стубови ће бити угаоно-затезни и носећи, а тачна висина биће одређена техничком документацијом за предметни далековод, према издатим условима надлежних институција и техничким захтевима, у вези обезбеђења сигурносних висина и сигурносних удаљености инсталације високонапонског вода;
- темељи стубова су, по правилу, армирано бетонски, а дубина фундација, начин израде и тип темеља се ближе дефинишу у техничкој документацији, на основу очекиваног оптерећења и инжењерскогеолошког испитивања терена.

У заштитном појасу далековода, потребно је формирати грађевинско земљиште на стубном месту, односно извршити промену намене земљишта. За колски превоз опреме и делова инсталације високонапонског вода, предвиђено је коришћење најкраћих прилаза са јавних и некатегорисаних путева, а формирање прилаза или градилишта изван извођачког појаса условљено је сагласношћу власника/корисника или установљавањем службености пролаза.

Правила укрштања и паралелног вођења коридора са другим инфраструктурним системима и објектима - укрштање, приближавање и паралелно вођење далековода са осталим инфраструктурним системима се изводи у складу са техничким прописима, а у фази израде техничке документације, потребно је обрадити и међусобни утицај, у случају паралелног вођења и укрштања са другим инфраструктурним водовима, уз прибављање

сагласности предузећа надлежног за предметну инсталацију. Правила усаглашавања са саобраћајном инфраструктуром:

Друмски саобраћај

- поред државног пута обезбеђује се заштитни појас тако да први садржаји објеката високоградње морају бити удаљени минимално 40 m од границе путног земљишта државног пута IA реда, 20 m од границе путног земљишта државног пута IB реда и 10 m од границе путног земљишта државног пута IIA и IIB реда;
- у заштитном појасу поред јавног пута ван насеља, забрањена је изградња грађевинских или других објеката, као и грађење и постављање постројења, уређаја и инсталација, осим изградње саобраћајних површина пратећих, функционалних, садржаја јавног пута, као и постројења, уређаја и инсталација који служе потребама јавног пута и саобраћаја на јавном путу;
- у заштитном појасу поред јавног пута ван насеља, могу да се граде линијски инфраструктурни објекти комуналне и техничке инфраструктуре, уз издавање услова и сагласности управљача државног пута, односно управљача пута у општинској надлежности.

Услови за надземно вођење инсталација у односу на државне путеве:

- стубове планирати изван заштитног појаса државних путева (40 m мерено од границе путног земљишта државног пута IA реда, 20 m мерено од границе путног земљишта државног пута IB реда и 10 m мерено од границе путног земљишта државног пута IIA и IIB реда), а у случају да је висина стуба већа од прописане ширине заштитног појаса државног пута, растојање предвидети на минималној удаљености за висину стуба, мерено од границе путног земљишта;
- обезбедити сигурносну висину од 7 m мерено од највише коте коловоза до ланчанице, при најнеповољнијим температурним условима.

Општи услови за постављање подземних инсталација:

- усагласити трасе инсталација са планираним профилима државних путева, у складу са важећом планском документацијом;
- трасе нових инсталације морају се пројектно усагласити са постојећим и планираним инсталацијама, у зони државних путева.

Услови за подземно укрштање инсталација са државним путевима:

- да се укрштање са путем предвиди искључиво механичким подбушивањем испод трупа пута, управно на пут, у прописаној заштитној цеви;
- заштитна цев мора бити пројектована на целој дужини између крајњих тачака попречног профила пута, увећана за по 3 m са сваке стране државног пута;
- заштитна цев мора бити пројектована на целој дужини између ограда државног пута IA реда, увећана за по 3 m са сваке стране;
- минимална дубина инсталација и заштитних цеви од најниже коте коловоза државног пута до горње коте заштитне цеви износи минимално 1,80 m;
- минимална дубина инсталација и заштитних цеви, од најниже коте коловоза државног пута до горње коте заштитне цеви, износи минимално 1,35 m,
- минимална дубина предметних инсталација и заштитних цеви испод путног канала за одводњавање (постојећег или планираног) од коте дна канала до горње коте заштитне цеви износи 1,20 m.

Услови за паралелно подземно вођење инсталација са државним путевима:

- инсталације планирати на минималној удаљености од 3 m мерено од крајње тачке попречног профила државног пута;
- инсталације планирати на минималној удаљености од 3 m мерено на спољну страну од оgrade државног пута IА реда;
- не дозвољава се вођење инсталација по банкини, по косинама насипа државног пута, кроз јаркове и кроз локације које могу иницирати отварање клизишта или угрозити косине насипа државног пута, а посебно оне које могу директно или индиректно угрозити елементе путног профила државног пута;
- испод колских прилаза и саобраћајних прикључака планирати постављање инсталација кроз заштитну цев;
- инсталације планирати тако да не угрожавају постојећу саобраћајну сигнализацију, опрему пута, одводњавање и одржавање државног пута.

Железнички саобраћај

- железничко земљиште мора остати јавно грађевинско земљиште са постојећом наменом за јавни железнички саобраћај и реализацију развојних програма железнице; све катастарске парцеле чији је корисник “Инфраструктура железнице Србије” А.Д. или на којима је уписана пруга као објекат, не могу бити предмет парцелације или препарцелације или предмет решавања имовинско-правних односа;
- могуће је планирати изградњу високонапонског далековода 110 kV тако да се надземна траса новопланираног далековода укрсти са предметним пругама под углом не мањим од 45°;
- могуће је планирати изградњу високонапонског далековода 110 kV тако да се надземна траса новопланираног далековода укрсти са предметним пругама под углом не мањим од 45°;
- стубове далековода у зони укрштаја са пругом планирати на удаљености од минимално 25 m мерено управно на осу најближег колосека предметних железничких пруга;
- приступ стубовима далековода, планирати искључиво преко постојећих путних прелаза, како у фази изградње тако и у фази експлоатације истих;
- уколико се планира подземни укрштај новопланираног далековода са предметним железничким пругама, исти планирати под углом од 90°, а кабл далековода положити у заштитне цеви одговарајућег пречника;
- заштитну цев испод трупа железничке пруге поставити утискивањем, помоћу хидрауличне пресе или бургије, на дубини од минимум 1,8 m од горње ивице прага до горње ивице заштитне цеви, односно на минимум 1,2 m од најниже коте терена ван трупа пруге до горње ивице заштитне цеви;
- заштитну цев у укрштају са железничком пругом поставити у континуитету испод постојећег колосека;
- уколико се планира паралелно подземно вођење трасе далековода са железничком пругом Марковац - Свилајнац - Деспотовац - Ресавица, планирати постављање кабла на удаљености већој од 8 m мерено управно на осу колосека предметне пруге, односно ван пружног појаса предметне пруге;
- кабл поставити на дубини од минимално 0,8 m мерено од најниже коте терена;

- објекте који су саставни део преносног система (трансформаторске станице) могуће је планирати на растојању већем од 25 m од спољне ивице пружног појаса предметних железничких пруга;
- за време постављања и након пуштања у експлоатацију високонапонског далековода не планирати формирање депонија отпада и слично, као и изливање отпадних вода у инфраструктурном појасу пруга. Не планирати постављање знакова, извора јаке светлости или било којих уређаја и справа које бојом, обликом или светлошћу смањују видљивост железничких сигнала или које могу довести у забуну раднике у вези значења сигналних знакова;
- одводњавање површинских вода са предметног простора мора бити контролисано и решено тако да се води на супротну страну од тупа предметних железничких пруга;
- на основу прописа о планирању и изградњи, “Инфраструктура железнице Србије” А.Д. као ималац јавних овлашћења, има обавезу утврђивања услова за изградњу објеката, односно издавање локацијских услова, грађевинске и употребне дозволе, услова за прикључење на инфраструктурну мрежу, као и за упис права својине на изграђеном објекту. У складу са тим, сви елементи за изградњу трансформаторске станице, укрштај далековода са предметним пругама или изградњу приступне саобраћајнице ће бити дефинисани у оквиру посебних техничких услова „Инфраструктура железнице Србије” А.Д. кроз обједињену процедуру.

Водоводна и канализациона инфраструктура

Изградња високонапонског вода, који се поставља надземно не угрожава јавну водоводну и канализациону мрежу. Приликом изградње темеља стубова далековода неопходно је обезбедити да се не врши угрожавање јавне мреже, уз евентуално измештање делова мреже о трошку инвеститора изградње далековода, уколико се, приликом израде техничке документације, утврди да је то неопходно.

Друга електроенергетска инфраструктура

Приликом планирања предметних далековода, обезбеђена је усаглашеност, у складу са важећим прописима, друге постојеће електроенергетске инфраструктуре. У току процеса пројектовања надземних водова 110 kV, у односу на постојеће електроенергетске водове, потребно је испунити све техничке услове, сагласно важећим прописима из предметне области. У случају потребе за измештањем постојећих водова, мора да се обезбеде алтернативне трасе и инфраструктурни коридори уз претходну сагласност управљача електроенергетског вода који се измешта. Трошкове измештања и изградње сноси инвеститор објекта због чије изградње се врши измештање.

Електронска комуникациона инфраструктура

- како се на више деоница планираног далековода налазе ЕК каблови који ће бити под додатним утицајем далековода, неопходно је да овлашћена пројектантска организација, према одговарајућим стандардима изврши прорачун утицаја ЕЕ водова на ЕК водове за каблове који су у зони утицаја;
- у складу са одговарајућим стандардима, ЕК подземни каблови треба да буду удаљени од стубова електроенергетских водова најмање 10 m за називне напоне од 110kV;
- у складу са одговарајућим стандардима, прорачун индуктивног утицаја врши се за растојања приближавања до 2000 m. У густо насељеним подручјима прорачун се врши до 250 m;

- ако прорачун покаже да су вредности опасног или ометајућег напона веће од стандардима дозвољених, пројектант је у обавези да предложи техничко решење заштите ЕК каблова;
- извођач радова је у обавези да приликом извођења радова у складу са прописима дефинисаним мерама заштите предузме све потребне мере ради обезбеђења ЕК каблова.

Гасоводна инфраструктура

- појас непосредне заштите гасовода, односно експлоатациони појас је обострано од осе гасовода у ширини од 25 m;
- у експлоатационом појасу гасовода могу се градити само објекти који су у функцији гасовода, изградња осталих објеката је забрањена;
- стубови далековода не могу се постављати у експлоатационом појасу гасовода;
- у експлоатационом појасу гасовода забрањено је садити дрвеће и друго растиње чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно, за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m;
- појас уже заштите обострано од границе експлоатационог појаса је ширине 75,0 m, односно граница појаса уже заштите је на 100,0 m од осе гасовода;
- у појасу уже заштите забрањена је изградња објеката за боравак људи;
- изградња нове инфраструктуре је могућа, уз обавезујући услов обезбеђења сарадње са управљачем гасовода;
- појас шире заштите обострано од границе појаса уже заштите је ширине 100,0 m, односно граница појаса шире заштите је на 200,0 m од осе гасовода;
- у појасу шире заштите дозвољена је изградња путне и друге инфраструктуре. у овој зони се и даље не планира нова изградња надземних објеката, како не би дошло до промене класе локације гасовода;
- појас контролисане изградње обострано од границе појаса шире заштите је ширине 100,0 m, односно граница појаса шире заштите је на 300,0 m од осе гасовода;
- у појасу контролисане изградње забрањује се изградња објеката и површина јавне намене, а спратност осталих објеката се ограничава на максимум приземље са 4 спрата. изградња надземних објеката инфраструктурних и комуналних система је могућа, уз обавезну процену могуће угрожености и сагласност власника гасовода;
- за локацију укрштања, у склопу техничке документације неопходно је израдити елаборат утицаја далековода на гасовод.

1.3. Преглед постојећег стања и квалитета чинилаца животне средине на подручју на које се Извештај односи

1.3.1. Становништво и здравље људи

Демографске карактеристике планског подручја, као општи показатељ насељености у обухвату Плана, могу се приказати на основу резултата Пописа становништва (Билтен, Републички завод за статистику, Београд, 2022. године).

Према последњем попису становништва из 2022. године (Републички завод за статистику):

- на територији града Јагодина живи укупно 64644 становника, од тога 34892 чини градско становништво;
- на територији општине Ћуприја живи укупно 25325 становника, од тога 16522 чини градско становништво;
- на територији општине Деспотовац живи укупно 18278 становника, од тога 5163 чини градско становништво.

На подручју катастарских општина, чији је део територије у обухвату Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, према подацима Пописа 2022. године живи 18 001 становник.

Табела бр. 2: Извод из Пописа становништва у Републици Србији из 2022. године

Општина/град	Насеље/катастарска општина	Број становника
Јагодина	Мајур	2480
Ђуприја	Мијатовац	1326
	Супска	1241
	Ђуприја (ван града)	8803
	Иванковац	175
	Паљане	345
	Исаково	424
	Бигреница	474
	Кованица	111
Деспотовац	Језеро	275
	Поповњак	216
	Ресавица	1568
	Ресавуца (село)	105
	Стењевац	458

Квалитет животне средине значајно утиче на јавно здравље. Кључни фактори који утичу на здравље становништва укључују квалитет ваздуха, воде, земљишта, управљање отпадом, изложеност хемикалијама и буци.

У обухвату Плана нема евидентираних значајних извора загађења са процењеним утицајима и ефектима по животну средину и здравље становништва.

1.3.2. Геолошка, предеона и биолошка разноврсност, врсте, станишта и њихова функционална повезаност, подручја и друга природна добра заштићена посебним прописом којим се уређује заштита природе

1.3.2.1. Приказ карактеристика геоморфолошких, морфолошких и геолошких карактеристике терена

Приказ карактеристика геоморфолошких, морфолошких и геолошких на територији Јагодине

Јагодинско поље је део простране алувијалне равни Велике Мораве, коју је она изградила током повлачења Панонског мора. Планинске бујичне притоке, па и сама Велика Морава, насупе су у току честих плављења и изливања равничарски појас наталожени муљем, градећи плодно тле, али и врло нестабилан терен.

Побрђа око града су огранци околних масива, или су резултат ритмичког повлачења Панонског мора, што је оформило неку врсту тераса. Речне терасе су формиране у побрђу, које су често биле и обале повремених језера.

Две потолине на којима лежи град одваја греда коју представља огранак Црног Врха који иде ка Ђурђевом брду све до речне долине Белице. То је највероватније и геолошка граница алувијона и терцијара. Масив Јухора, представља стари и накнадно преображен тектонски хорст, као један од заосталих делова некадашње јединствене масе, која се протезала од сталаћких висова на југу, до Црног Врха и Ресавских хумова на северу.

Најраспрострањеније насlage на истраживаном подручју су терцијарне и квартарне старости и од литолошких чланова појављују се: речни нанос (шљунак, песак и муљ), насуп слој отпадака цигле и црепа и осталог грађевинског материјала, глиновит хумус песковито прашисте глине, песковита и муљевита глина, глина средње пластичности, песак (местимично прашинаст) и шљунак. Подаци датирају из квартара неогена јер бушењем се није зашло у палеоген и дубље творевине.

Терцијарне наслеге чине: шкриљци вишег и нижег кристалинитета (претежно филити, аргилошисти, гнајсеви и сочива мермерисаног кречњака) и могу се отворено посматрати на Ђурђевом брду. Уочено је да су ове стене изразито поломљене и израседане и да су пукотине испуњене кварцитом и калцитским жицама које су обложене током геолошке историје. Поједине зоне ових стена су алтерисане (хлоритисане). Ове стене чине обод и подину басена и од њих су изграђени Јухор и Црни Врх. Интерпретацијом испитиваног терена, може се закључити да се поменуте терцијарне и квартарне творевине међусобно често смењују како у хоризонталном тако у вертикалном правцу, што је условило значајну појаву сочива. То су углавном пескови различите крупноће. Најраспрострањенији седименти су глине.

Количина глина је различита и креће се од 3,10 до 7,50 м у дубину а садрже доста песковитих и прашинастих честица. У површинском делу глина је доста хуминизирана (до 1,5 м), а у појединим деловима садржи више или мање органских материја тј. муљевита је. Ове глине спадају у групу глина средње, ређе и високе пластичности. Величина честице глине креће се испод 0,002 мм, а учешће глине је од 1% до 14%. Шљунак се углавном појављује на већим дубинама од 3 до 12 м и његово учешће у саставу узорка је од 2% до 30%. Величина зрна је око 2 мм.

Песак се обично јавља на дубинама већим од 2 м. Његово учешће износи од 7 до 72% у узорку. Величина зрна креће се од 2 до 0,02 мм. Прашина учествује од 12 до 33% узорка.

Приказ карактеристика геоморфолошких, морфолошких и геолошких на територији Ђуприје

Геолошку грађу терена, а што је потврђено и кроз ранија истраживања глобалног на овом терену, чине у основи седименти неогене старости – сармат М₃ представљен сложеним комплексом у виду тврдих глина, добро збијених пескова и шљункова који су прекривени седиментима квартатне старости алувијално терасним (пескови и шљункови) и делувијално – пролувијалним (прашинасте глине). Седименти квартара су значајне дебљине до око 7-8m (локално и до 12m) и они су од кључног значаја за изградњу и редовни рад фабрике као и за реализацију секундарних напонских стања. С обзиром на карактеристике, габарит, и очекивано оптерећење од планиране реконструкције и доградње пословно-производног објекта, теренским истраживањима је обухваћен приповршински слој тла дебљине 8.00 m.

Приказ карактеристика геоморфолошких, морфолошких и геолошких на територији Деспотоваца

Територију општине Деспотовац обједињују три геоморфолошке целине: Бељаницу, Кучај и Моравску долину. Источни део општине је брдовито-планински, док је западни претежно равничарски. Најнижу надморску висину има село Јасеново (143 метра), док је врх планине Бељанице (1339 метара) највиша ката општине Деспотовац.

Рељеф се висински развија од 130 мнм на потезу Кључ у Ресави, на граници са општином Свилајнац, до 1339 мнм на врху Бељанице, у превоју и контакту са границом општине Жагубица. Врх Бељанице је највиша тачка на простору централне регије шумадије и Поморавља. При томе основни карактер рељефа на целом простору даје повољне услове за продуктивно подручје општине.

У делу експозиције око три четвртине подручја општине припада присојним и осунчаним експозицијама, а изнад 200 мнм око 50%. У делу нагиба функционални део са нагибом до 15%, који је приоритетан за грађевинско подручје и интензивну пољопривредну производњу, обухвата 23 697 ha или 38.05 %.

Сваки просторни тип у висинској диспозицији, експозицији и нагибу има свој карактер и функционални капацитет, посебно у оквиру укупног еколошког простора општине Деспотовац са наглашеним програмским ослонцем на природне вредности и контрасте средине. Тако су делови површине са надморском висином преко 600 - 700 метара и скромном земљишном подлогом, као и нешто нижи делови са северном експозицијом

развили карактеристичне шумске целине буковог дрвета, које су једно од основних обележја и природних богаства средине. На овом основу је развијен посебан комплексан екосистем који утиче на климу, богатство воде, флоре и фауне, и штити земљиште од испирања и ерозије. Овакав систем је изузетно осетљив и мора да се штити посебним режимом на целовитом простору, као највеће природно богатство становништва Горње Ресаве.

Према тектонској грађи терен општине Деспотовац припада карпато-балканоидима у свом централном и источном делу, док западни део припада моравском рову који одваја карпато-балканоиде од родопске масе.

Према старости, терен изграђују кристаласти комплекси, магматске и седиментне творевине: палеозоика, мезозоика и кенозоика:

- Старији палеозоик представљен је ниско кристаластим шкриљцима, пешчарима и глинама;
- Млађи палеозоик заступалу формације црвених пермских пешчара;
- Мезозојске стене чине тријаски, јурски и кредни седименти, углавном карбонатног минералног састава;
- Кенозоик је представљен магмским и седиментним стенама.

1.3.2.2. Педолошке карактеристике

Приказ педолошких карактеристика на територији Јагодине

Педолошки покривач на територији Јагодине је веома хетероген. Чине га више типова, подтипова и варијанти земљишта што је последица различитих чинилаца педогентеске природе, углавном климе, рељефа, подлоге и вегетације.

Смоница се претежно јавља у басену Велике Мораве. Знатне површине под смоницом леже око Белице и Лугомира, затим у левачкој депресији око Рековца, као и у парафинско – ражевачкој депресији, одакле се шире на север ка Ресави.

Гајњаче са својим подтиповима и варијантама захватају највећа пространства. Пружају се одмах испод зоне са деградираним черноземом, крећући се на југ уз ток Велике Мораве, па у неким појасевима прекривају басен све до источних и западних граница. Карактеристичне зоне са гајњачом се срећу и на јагодинском пољу, где се у ствари јављају огајњачавањем смонице на неогеним седиментима различитог механичког састава.

Подзоласта земљишта се у региону јављају изузетно на јужном делу, у саставници Јужне и Западне Мораве. Минерално – барска земљишта су местимично распоређена у поречијима појединих река, с тим што најчешће леже непосредно уз ливадска земљишта или плавни алувијум.

Алувијални и делувиијални наноси чине најмлађу групу земљишта. Алувијум се среће дуж река, у виду ужих или ширих трака, у овом случају око Велике Мораве и Белице, док је делувиијум на терасама изнад њих.

Приказ педолошких карактеристика на територији Ћуприје

Педолошки покривач који је регистрован на територији Ћуприје је:

- Хумус;
- Делувиијална прашинаста глина - Терен је прашинасто-глиновитог састава, средње, а зонарно (у сочивима и прослојцима где је песковита) и ниске пластичности. Тврдопластичног стања конзистенције, средње стишљива до стишљива. Често је у сочивима појачано песковита и нископластична. У подини је повећане влажности (зона капиларног пењања подземне воде). Смеђе – црвенкасте боје;
- Песак је ситан до средњезрн, зонатно је слабо везан (заглињен и прашнаст). Добро је гранулисан, добро сложен, средње до добро збијен, средње до слабо стишљив. Сиво-смеђе боје. Стално је водозаштићен. Местимично се унутар слоја песка

јављају прослојци песковите глине ниске пластичности. Са подином има јасну и оштру границу;

- Шљунак је песковит, ситан до средњезрн. Добро гранулисан, добро збијен, углавном слабо стишљив. До дубине од око 8,0m је прашинаст, слабо заглињен и слабо везан. Испод, ка подини је знатно чистији, средњезрн и слабо стишљив, са повећањем дубине смањује се и проценат ситнијих честица а повећава проценат крупнијих честица. Увек је водозаштићен. Сиво-смеђе боје.

Приказ педолошких карактеристика на територији Деспотоваца

На територији општине заступљени су следећи типови тла:

- Алувијално земљиште је заступљено на 1,54 ha или на 2,47 % површине општине. Боја тла је црвенкаста и пружа се долином Ресаве. Дубина је различита, од 30 до 125 cm. Алувијални наноси су карбонатни и бескарбонатни. Преовлађују иловасте пескуте, песковите и прашкасте иловаче. Количина хумуса је довољна и расте са тежином састава. Алувијални наноси Ресаве су лаки, растресити, пропустљиви за воду и врло лаки за обраду. Током сушних месеци вода се слабије задржава и они су критични за раст биљака. Прашкасте иловаче Ресаве имају бољи физички склоп, лакше су за обраду и добре су за развој биљака;
- Морфолошке особине алувијума дуж Ресаве се разликују хоризонтално и вертикално. Али, може се закључити да алувијум спада у дубока земљишта повољних физичких и хемијских особина. То значи да ова земљишта дозвољавају примену свих агротехничких мера (дубоко орање, органско и вештачко ђубрење, наводњавање). Земљиште овог типа има добар потенцијал за добијање великих приноса готово свих ратарских и повртарских култура (без примене посебних мелиоративних мера);
- Делувујум у огајњачавању је заступљено на 345 ha или на 0,55% укупне територије општине. Налази се у подножју стрмих падина и настале ерозионим спирањем земљишних честица. Дубина активног хоризонта је до 50 cm. Одсуствује креч и доминира тежи иловаст механички састав са богатством органских материја;
- Делувијум у оподзољавању заузима површину од 340 ha, односно 0,54% територије општине Деспотовац. Ово земљиште је првобитно настало спирањем земљишних честица на вишим пределима, које је затим пошумњено па је оподзољавање сведено на минимум;
- Гајњача очувана заузима површину од 330 ha, односно 0,53% од укупне површине општине Деспотовац. Основна карактеристика је потпуно испирање карбоната из читавог слоја. Реакција је неутрална или слабо кисела, што значи да је земљиште обезбеђено базама, па калцификација није неопходна али је пожељно додавање креча и лако ђубрење;
- Гајњача у оподзољавању заузима површину од 8,387 ha односно 13,46% од укупне површине општине Деспотовац. Настаје као последица закишељавања гајњаче, односно испирањем база. Ово земљиште је везано за подручје на коме обилују падавине (више од 700 mm) и где је отежано цеђење атмосферског талога;
- Гајњача оподзољена заузима 11,970 ha или 19,22% територије општине. Ово земљиште је везано за већу надморску висину и повећану количину атмосферских талога. Основна карактеристика ове гајњаче је да само по боји подсећа на њу а да више по морфологији одговара подзолу. Испране су базе и доминирају деструктивни процеси закишељавања. Боја горњег комплекса је сива а доњег мрка или смеђа;
- Скелетоидна земљишта - чисто скелетоидно земљиште заузима 4.350 ha или 6,98% територије и јавља се на већим надморским висинама, израженим рељефом и представља младе педолошке творевине. Различите геолошке подлоге на којој се образује ово земљиште условљавају различите подтипове овог земљишта:

- Црвено мрко скелетоидно земљиште заузима 29.104 ha или 46,73% територије општине има као основну карактеристику недовољну растреситост и повећану скелетоидност која са дубином по правилу расте. Реакција тла такође зависи од геолошке подлоге - од киселе до сладобазне. Различит је садржај хумуса и највише га има под шумама, ливадама и пашњацима. Узгајање ратарских култура на овом земљишту се не препоручује. Евентуално је могуће подизати воћњаке екстензивног начина гајења;
- Скелетоидно и скелетно земљиште заузима површину од 5.910 ha или 9,49 % укупне територије општине. Јавља се на брдскоплнинском рељефу на стрмим нагибима. Рељеф и геолошка подлога имају велики утицај на формирање карактеристика овог земљишта. Искрчене шуме су условиле јаку ерозију која је на појединим местима потпуно стањила земљишни слој, па је остао чист стерилни скелет на коме нема услова ни за какву пољопривредну производњу.

1.3.2.3. Приказ хидрогеолошких, хидролошких и хидрографских карактеристика подручја

Приказ карактеристика на територији Јагодине

Подручје представља део хидрогеолошког реона Велике Мораве и уклапа се у општи великоморавски хидрогеолошки режим, уз садржај чисто локалној специфичности. Од хидрогеолошких објеката констатовани су: копани и бушени бунари за потребе водоснабдевања града и један врло дубоки бунар (бушотина у кругу прехрамбене индустрије «Јухор»). У овој 12 бушотини се воде појављују субартерски и излазе до 1 метра испод површине терена. Температура воде је знатно повишене и минерализована. Колекторе изгани углавном чине глине на подручју града, које са песком и шљунком чине хидрогеолошке комплексе. На ободу басена јављају се кристаласти шкриљци који се у зависности од метаморфности понашају као колектори или изолатори издани.

Хидролошке потенцијале чине релативно сиромашне подземне и површинске воде. Јагодинско поље је окренуто ка Великој Морави, највећој реци у региону, која протиче североисточним ободом подручја које захвата ПП у правцу југиусток - северозапад. Надморска висина корита јагодинског поља износи 112 m. Ширина корита се мења, код Сталаћа је око 80 m, али се према ушћу шири. В. Морава насипа широк простор око корита, па је и на овом делу, са ерозивним материјалима, изградила равну и плодну равницу. Међутим у току увећаног водостаја, она прави поплаве околним подручјима. Због плитке воде и малог пада, не убраја се у реке богате водом нити има перспективе за развој саобраћаја и производњу енергије.

Два главна водотока, притоке Велике Мораве, су Белица и Лугомир. Белица има два крака: Вољавицу и Бешњају. Вољавица извире из Комаричке чуке на Црном врху, а Бешњаја из места Ломови које се сматра за огранак Црног Врха. Обе се спуштају испод села Мишевић, а више села Белице и тако чине реку Белицу. Од свог извора до ушћа Белица је дуга око 25 km. Има више притока са леве стране али најглавније притока је са десне стране тока и то је поток Врба. Са леве стране у Белицу се уливају Лозовички поток, Јошанишка река, Штипљанска река и Вољовачки поток. Лугомир настаје од два водотока: Дуленске реке и Жупањевачке реке. Дуленка извире на источним падинама Гледићких планина, а код села Драгошевца спаја се са Жупањевачком реком и чине Лугомир, леву притоку Велике Мораве. Дужина Лугомира од изворишта Дуленске реке па до ушћа у Велику Мораву је око 50 km. Подземне воде се јављају на релативно малој дубини, али су се током последњих 15-20 година спустиле на 5-10 m у побрђима и 15-25 m у вишим деловима. На побрђу Црног Врха у току лета неки извори пресушују. Приликом испитивања простора у окружењу насеља Шуљковац извршено је низ бушења. Једна од тих бушотина је у Шуљковцу, дубока преко 100 m.

Приказ карактеристика на територији Ћуприје

Посматрано са просторног аспекта, подручје општине Ћуприје смештено је у делу Велико Моравске долине са Великом Моравом и Раваницом, као главним водотоковима. Некадашњи меандри Велике Мораве представљају мртваје у постојећем стању. Терен на коме лежи општина Ћуприја представља део алувијалне равнице Велике Мораве и Раванице. Ниво подземних вода је висок и креће се од 1-10m. Подземне воде се крећу у правцу тока реке Црнице и Велике Мораве.

Приказ карактеристика на територији Деспотоваца

Основу хидрографске мреже општине Деспотовац чини река Ресавица са својим притокама. Ресавица је десна притока Велике Мораве, у коју се улива код Свилајнца. Површина слива Ресавице је 718 km², од чега општини Деспотовац припада око 570 km². Слив има неправилан облик, у виду врло издуженог полигона који је дијагонално развијен у односу на долину Велике Мораве. Општи правац пружања слива је ЈИ-СЗ. На северу се граничи са сливом Млаве, на истоку и југоистоку са сливом Тимока, а са осталих страна са сливовима непосредних притока Велике Мораве.

Дужина главног тока Ресавице је око 84 km, од чега на територији општине Деспотовац око 64 km. Дужина водотокова на територији општине износи око 680 km.

Подручје општине Деспотовац има доста развијену хидрографску мрежу и доста велико богатство вода изражено у водотоковима, изворима и врелима, мада знатан део планинског подручја припада красу. Просечна специфична издашност слива креће се од 5 до 11 l/sek/km². Средњи годишњи протицај Ресавице у профиле водомерне станице Манасија је 4,35 m³/s.

Веће притоке Ресавице су: Ресавица, Грабовичка река, Плаћанска река, Пањевачка река, Дубовница, Дубица, Винатовачка река и Клочаница.

Изворишни краци Ресавице су Бобовачка и Злотска река. Бобовачка река извире испод Велике Тресте, на надморској висини од 1.170 mnm. Злотска река извире испод Велике Боте на надморској висини од око 1.000 mnm. Оне се спајају на коти 663 mnm и чине Ресаву. Ушће Ресавице у Велику Мораву је на коти 95 mnm. Укупан пад реке од око 1.000 m је скоро у целини концентрисан у њеном горњем току, од изворишта до Деспотовачке котлине. Овако велики пад је условио да је Ресавица своју долину усекла врло дубоко у планински венац подручја.

У свом горњем току Ресавица има одлике бистре и брзе планинске реке. Њеним коритом целе године протиче знатна количина воде, која притиче из многобројних извора и јаким краћих врела. Највећи проток има у пролеће услед топљења снега и пролетњих киша. Други максимални водостај наступа у јесен услед дугих јесењих киша. У току лета наступају повремени краткотрајни бујични водостаји услед јаким пљускова и провала облака. У време максималних водостаја Ресавица носи еродовани материјал који углавном долази од притока које теку преко шкриљасте подлоге, док су водотоци који теку преко крашког терена углавном бистри, јер се напајају из крашких извора а површинског спирања материјала скоро и нема.

За горњи део слива Ресавице карактеристичне су клисурасто-кањонске долине, дубине и преко 400 m. Корита су засута стеновитим блоковима и дробиним.

Уласком у Деспотовачку котлину Ресавица поприма карактер равничарске реке, са малим падом и великим бројем меандара. Ширина корита је од 10 до 50 m. Корито је усењено у алувијалне слојеве и до дубине од 4 m, са готово вертикалним обалама.

У хидрографској мрежи Ресавице заступљене су и понорнице. Сама Ресавица у свом горњем току представља понорницу, јер део њене воде понире у Глобском кањону, да би се после 3 до 4 km поново јавио на површини у виду јаким крашких врела. За време ниских водостаја Ресавица у Глобском кањону потпуно пресушује, јер сва количина воде понире.

1.3.2.4. Биолошка разноврсност, врсте, станишта и њихова функционална повезаност, подручја и друга природна добра заштићена посебним прописом којим се уређује заштита природе

Према Решењу Завода за заштиту природе, 03 бр.021-2382/2 од 15.07.2024. године, у границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ а увидом у Централни регистар заштићених природних добара и документацију Завода, констатује се да се у оквиру Просторног плана налази природни простор око непокретног културног добра „Иванковац“ (Одлука о проглашењу заштићене околине природног простора знаменитног места „Иванковац“, бр. 06-153/90-01 од 16.11.1990. године). Такође, предметно подручје се налази у обухвату еколошки значајног подручја „Кучајске планине“ еколошке мреже Републике Србије, у оквиру којег је дефинисано Емералд подручје „Кучајске планине“ значајно за очување европске дивље флоре и фауне на основу Бернске конвенције и еколошки значајног подручја „Горње Поморавље“.

Просторни план се налази у обухвату потенцијалних Подручја од значаја за Заједницу (proposed Sites of Community Importance, pSCis) еколошке мреже Натура 2000 у складу са прописом Европске уније - Директивом о стаништима (директива о очувању природних станишта и дивљих биљних и животињских врста (Council Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora), под називима „Велика Морава“ и „Јухор“, која само малим северозападним и југозападним делом улазе у обухват Просторног плана, и то на деловима где није планиран далековод и pSCI „Јужна Велика Морава“, која заузима већу површину у оквиру Просторног плана. Ово подручје је предложено за заштиту због присуства следећих врста:

- жутооки разроки коњиц - *Gomphus flavipes*,
- велики бркати вечерњак - *Myotis brandtii*,
- барски вечерњак - *Myotis dasycneme*,
- водени вечерњак - *Myotis daubentonii*,
- шиљоухи вечерњак - *Myotis emarginatus*,
- обична чешњарка - *Pelobates fuscus*,
- Кеслерова кркуша - *Romanogobio kessleri*,
- танкорепа кркуша - *Romanogobio uranoscopus*,
- *Theodoxus transversalis*,
- речна шкољка - *Unio crassus*,
- мали вретенар - *Zingel streber*,
- велики вретенар - *Zingel zingel*,

које су заштићене у складу са Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гласник РС“, бр. 5/10, 47/11, 32/16 и 98/16).

Предметни Просторни план се налази у границама потенцијалног подручја посебне заштите (proposed Special Protection Area, pSPA) дивљих врста птица под називима „Горње Поморавље“ еколошке мреже Натура 2000 у складу са прописом Европске уније - Директивом о птицама (Директива о очувању дивљих птица / Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council on the conservation of wild birds). Подручје pSPA „Горње Поморавље“ је идентификовано због очувања станишта циљних врста и то:

- брегунице - *Riparia riparia*,
- водомара - *Alcedo atthis*,
- и обичне чигре - *Sterna hirundo*.

Такође, у оквиру Просторног плана евидентирано је 120 строго заштићених и заштићених дивљих врста од којих се посебно издвајају врсте које могу бити угрожене предметним активностима, а то су:

- гак - *Nycticorax nycticorax*,
- мала бела чапља - *Egretta garzetta*,
- ластавичар - *Falco subbuteo*,

- мали вранац - *Microcarbo pygmaeus*,
- бела рода - *Ciconia ciconia*,
- белобрка чигра - *Chlidonias hybrida*,
- вивак - *Vanellus vanellus*,
- ветрушка - *Falco tinnunculus*,
- сиви соко - *Falco peregrinus*,
- црвена чапља - *Ardea purpurea*,
- обична чигра - *Sterna hirundo*.

Заштита еколошке мреже, на основу Члана 6. Уредбе о еколошкој мрежи („Сл. гласник РС”, бр. 102/10) обезбеђује се спровођењем прописаних мера заштите ради очувања биолошке и предеоне разноврсности, одрживог коришћења и обнављања природних ресурса и добара и унапређења заштићених подручја, типова станишта и станишта дивљих врста у складу са законом којим се уређује заштита природе и другим прописима.

Заштита врста спроводи се на основу члана од 71. до 81. Закона о заштити природе („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 - исправка, 14/16, 95/18 - др. закон и 71/21) и чланом 4. Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гласник РС”, бр. 5/10, 47/11, 32/16 и 98/16) којим се заштита строго заштићених дивљих врста спроводи забраном коришћења, уништавања и предузимања свих активности којима се могу угрозити дивље врсте и њихова станишта.

Према Условима Јавног предузећа за газдовање шумама „Србијашуме“, бр. 10047 од 02.07.2024. године, у границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, заступљене су:

- шуме брезе,
- јасике и багрема,
- китњака,
- цера,
- граба,
- сладуна,
- букве,
- шибљак и
- вештачки подигнуте састојине смрче, црног бора и осталих четинара,
- вештачки подигнуте састојине топола и осталих лишћара.

Приказ изгледа предела и пејзажа

Предео, према Европској конвенцији о пределу (European Landscape Convention, 2000), представља подручје чији је карактер резултат акције и интеракције природних и/или антропогених фактора и утицаја. Предео није статична категорија, мења се током времена у складу са еколошким процесима али и антропогеним утицајима.

Стање у простору, са аспекта предеоних и пејзажних карактеристика и вредности просторне целине и визуелних утицаја, представља важан фактор са аспекта сагледивости и утицаја на локално становништво и остале кориснике простора. Утицај на изглед предела и пејзажа зависи од начина коришћења земљишта и топографских карактеристика планског подручја као и од положаја рецептора и њихове осетљивости. У физичке карактеристике се могу сврстати природне карактеристике (морфологија терена, стање вегетације, постојеће водене површине) и створене (изграђеност, обрађеност). Апстрактне карактеристике представљају субјективан доживљај посматраног простора (специфичност облика, разноликост, компактност, хармоничност, естетски доживљај).

У постојећем стању, подручје карактерише претежна заступљеност је пољопривредног земљишта са заступљеном агрокултуром, затим грађевинско земљиште, водно земљиште и мањим делом шуме и шумско земљиште (заступљене су шуме: шуме брезе, јасике и багрема, китњака, цера, граба, сладуна, букве, шибљак, вештачки подигнуте

састојине смрче, црног бора и осталих четинара о вештачки подигнуте састојине топола и осталих лишћара).

Генерално, свака интервенција у простору, посебно подручјима природних и блископриродних екосистема, изазива промене у изгледу предела, пре свега у стварању нових репера и нових структура. Реализација високонапонског далековода изазива значајне промене у простору и изгледу предела, пре свега што сваки електростуб представља објекат који доминира простором, мења и трансформише простор и предео.

Субјективни утицаји на посматрача, у зависности од сагледивости високонапонског далековода може изазвати негативан осећај због специфичаног визуелног идентитета простора. Сагледивост далековода представља значајан фактор за објективну оцену утицаја на предео, при чему је врло важно да сагледивост опада са променом локације посматрача и удаљеношћу посматрача. Дакле, положај посматрача, удаљеност далековода, топографске карактеристике терена, изграђеност простора и висока вегетација утичу на ублажавање визуелних утицаја. Анализом простора у обухвату планског документа, са аспекта дефинисаних просторно-еколошких целина, може се закључити је да ће високонапонски далековод доминирати околином и бити сагледиви из шире просторне целине. У циљу обезбеђивања потребних површина за реализацију далековода, односно за монтажу електростубова, реализацију приступних саобраћајница, постављање каблова и других неопходних радова, биће потребно уклонити део вегетације што ће, пре свега бити локално сагледиво и утицаће на изглед предела. Сви утицаји за време извођења радова су привремени, временски и просторно ограничени, обзиром да су микролокације сваког електростуба са припадајућом мрежом интерних приступних саобраћајница, дефинисани тако да су минималне интервенције на вегетационим склоповима и са обавезним мерама еколошке компензације и пејзажног уређења свих нарушених и деградираних локација. С обзиром на чињеницу да ће темељи електростубова заузимати релативно мале површине, утицаји на вегетацијске склопове ће бити локални, локацијски дефинисани ограниченом простору. У зонама приступне путне инфраструктуре, уклоњена вегетација ће бити компензована преко мера еколошке компензације, формирањем појаса зеленила од атохтоних врста високог растиња, а где је то ограничено, садњом аутохтоних врста на деградираним локацијама у границама планског документа.

Вредновањем простора са аспекта сагледивости и утицаја на потенцијалне рецепторе, закључено је да планиране диспозиције електростубова са припадајућим кабловима представљају нове значајне сагледиве елементе и реперне тачке у простору и пределу. Природне карактеристике, размештај, положај и удаљеност насеља, представљају факторе ублажавања потенцијалних утицаја те се не очекује изразито и значајно нарушавање предеоних карактеристика простора.

Дакле, планирани високонапонски далековод представља пројекат чијом се реализацијом уводе нови елементи у постојећи предео, са новим реперним тачкама и новим, посебаним визуелним идентитетом. Микролокацијски, пренамена земљишта у зони сваког електростуба и приступним саобраћајницама, обухвата обавезну ревитализацију деградираних површина и пејзажно уређење у складу са аутохтоним условима подручја.

1.3.3. Еколошка мрежа, еколошки значајна подручја и еколошки коридори

Еколошка мрежа, еколошки значајна подручја и еколошки коридори представљају кључне концепте у заштити природе који имају за циљ очување биодиверзитета, спречавање губитка станишта, као и повезивање изолованих екосистема како би се обезбедила дугорочна стабилност природних процеса. Еколошка мрежа служи као оквир за планирање и имплементацију мера за заштиту природе, а одржавање еколошке равнотеже важан је услов за опстанак и развој екосистема и биолошке разноврсности.

Просторни план се налази у обухвату потенцијалних Подручја од значаја за Заједницу (proposed Sites of Community Importance, pSCIs) еколошке мреже Натура 2000 у складу са прописом Европске уније - Директивом о стаништима (директива о очувању природних станишта и дивљих биљних и животињских врста (Council Directive 92/43/EEC on the

conservation of natural habitats and of wild fauna and flora), под називима „Велика Морава“ и „Јухор“, која само малим северозападним и југозападним делом улазе у обухват Просторног плана, и то на деловима где није планиран далековод и рSCI „Јужна Велика Морава“, која заузима већу површину у оквиру Просторног плана.

Главни еколошки коридори укључују водене токове, као што су Велика Морава и њене притоке, као и појасеве шумских екосистема.

Стратешким планирањем, могу се значајно побољшати услови за опстанак угрожених врста, као и обезбедити одрживи развој планског подручја.

1.3.4. Екосистеми и екосистемске услуге

Екосистеми су целине које обухватају све живе организме (биоценозу) и њихово физичко окружење (абиотски фактори) које међусобно деловањем чини одређену функционалну целину. Екосистеми могу бити природни (шуме, реке, језера) или модификовани антропогеним деловањем (пољопривредни, урбани екосистеми). У обухвату Плана заступљени су шумски екосистеми, агроекосистеми и водни екосистем.

Екосистемске услуге представљају разне користи које људи добијају од функционисања екосистема, од природних екосистема и укључују природне ресурсе као што су храна, вода и гориво, као и непроцењиве услуге које доприносе општој добробити, као што су регулисање климе, опрашивање биљака и чишћење воде. Из наведених разлога, планирани далековод није директно повезан са екосистемским услугама али може да утиче на њих.

Екосистемске услуге су основа за функционисање људског друштва и економије. Без њих, не бисмо имали ресурсе попут хране, воде, ваздуха, као ни услуге које регулишу животну средину, као што су климатске и водне регулације, опрашивање биљака и чишћење вода. Заштита ових услуга и очување биодиверзитета су кључни за будућност и добробит човечанства, те је неопходно да се озбиљно посветимо одрживом коришћењу природних ресурса.

1.3.5. Земљиште, вода и ваздух

1.3.5.1. Квалитет земљишта

Земљиште, као важан ресурс и медијум животне средине, представља важан индикатор стања животне средине.

У границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ претежно је пољопривредно земљиште са заступљеном агрокултуром, затим грађевинско земљиште, водно земљиште и мањим делом шуме и шумско земљиште.

Обавеза је да се планским документом рационално, на еколошки прихватљив начин управља земљиштем као природним тешко обновљивим ресурсом.

У обухвату Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ није вршено испитивање земљишта.

1.3.5.2. Квалитет вода

Квалитет површинских и подземних вода је битан параметар у оцени стања животне средине. Загађене воде вишеструко угрожавају животну средину, акватичне екосистеме и повећавају ризик по здравље људи. Генерално, на квалитет површинских и подземних вода, посебно утичу као извори загађивања, следећи фактори:

- недостатак постројења/уређаја за пречишћавање свих категорија отпадних вода (испуштање непречишћених комуналних/технолошких отпадних вода у водотокове);
- недостатак/неизграђеност канализационе инфраструктуре/неадекватне септичке јаме;

- неконтролисано одлагање отпада;
- употреба агрохемијских средстава (минерална ђубрива, пестициди) на пољопривредним површинама;
- саобраћајна инфраструктура (зауљене/загађене атмосферске воде које доспевају у околне површинске токове, уз могућност загађења водоносних издани).

На територији општине Јагодина највећи водотоци су реке Велика Морава, Белица и Лугомир и оне су по одлуци о утврђивању Пописа вода I реда („Сл. гласник РС“, бр. 83/10), сврстане у воде I реда. Остали водотоци са овог подручја су воде II реда који могу бити опасност за појаву поплава, река Осаоница, Штипљанска река, Јошаничка река и већи бујични потоци: Врановачки, Рачнички, Кованлучки, Велучки, Дубочки и Рајкиначки. Корита ових река и потока нису регулисана, те за време обилних падавина или наглог топљења снега се изливају. У границама планског документа се налазе:

- водотоци I реда: река Велика Морава, река Лугомир, река Раваница;
- водотоци II реда: Ђорђевићев поток, Мућава, Брестовачки поток, Водични поток, Миросава, Суви поток, Медарски поток, Вирински поток, Чимарски поток, Моштаничка река, Кованичка река, Решетарски поток, Шишмановачки поток, река Ресавица, остали мањи стални и повремени водотоци.

Заштита квалитета површинских и подземних вода заснива се на мерама и активности којима се њихов квалитет штити преко мера забране, превенције, обавезних мера заштите, контроле и мониторинга, у циљу очувања живог света, постизања стандарда квалитета животне средине, спречавање загађења, површинских вода, подземних вода и обезбеђење несметаног коришћења вода за различите намене.

Реализација и редовни рад планираног далековода неће утицати на водни режим предметног подручја. Такође, за реализацију и редовни рад не захтева се коришћење водних ресурса и нема генерисања отпадних вода те не постоји могућност угоржавања квалитета вода (површинских и подземних).

У фази реализације планираног далековода, обавеза извођача радова је да успостави управљање фекалним отпадним водама на градилиштима, организовано као привремено санитарно решење преко мобилног тоалета, као самосталне санитарно-хигијенске јединице, без потребе прикључивања на водоводну и канализациону мрежу. Број самосталних санитарно-хигијенске јединица (мобилних тоалета) мора бити усаглашен са бројем ангажованих радника на градилишту.

Коридор планираног далековода прелази преко низа водотока. Будући да током експлоатационог века далековода не долази до испуштања загађујућих материја или било каквих опасних материја у воду, закључак је да далековод својим радом не загађује површинске ни подземне воде, из тих разлога, у току израде планске документације, није било потребе за прибављањем података о стању постојећих водотокова.

Заштита изворишта водоснабдевања, односно одручје на ком се налази извориште мора бити заштићено од случајног или намерног, директног и индиректног загађивања и свих утицаја који могу неповољно утицати на издашност изворишта, природни састав и здравствену исправност воде на изворишту. У ширем окружењу, ван граница Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, налазе се изворишта водоснабдевања:

- на територији града Јагодине: Рибаре" - Решење бр. 530-01-483/2006-04 од 30.10.2006. године; „Јућор"-Решење бр.530-02-277/2010-04 од 25.05.2010. године; „МОЛ-сервисна станица Јагодина" - Решење бр. 530-01-155/2021-10 од 16.07.2021. године;
- на територији општине Деспотовац: насеље Ресавица - Решење бр. 530 02-709/07-04 од 21.08.2007. године; „Топлик" - Решење бр. 530-01-28/2015-10 од 19.05.2015. године;
- на територији општине Ђуприја: „Немања" - Решење бр. 530-02-78/2011-04 од 18.04.2011. године; „Стрелиште" - Решење бр. 530-01-161/2018-10 од 18.07.2018.

године.

У границама планског документа, који је предмет стратешке процене утицаја на животну средину, мањи део трасе планираног високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, укључујући и стуб УС16, пролази кроз ширу зону санитарне заштите (зону III) изворишта водоснабдевања „Немања“ у КО Кованица, општина Ћуприја. Опште мере заштите за ширу зону санитарне заштите (зону III) изворишта водоснабдевања:

- није дозвољена изградња објеката и постројења која могу угрозити здравствену исправност и безбедност воде за пиће;
- забрањено је подземно и надземно складиштење опасних материја и материја које се не смеју директно или индиректно уносити у воде;
- није дозвољена производња, превоз и манипулисање опасним материјама и материјама које се не смеју директно или индиректно уносити у воде;
- забрањено је комерцијално складиштење нафте и нафтних деривата;
- забрањено је испуштање свих технолошких отпадних вода;
- забрањено је неконтролисано депоновање комуналног, опасног отпада и свих отпада посебних токова;
- није дозвољено неконтролисана прореда, сеча и крчење шума;
- нису дозвољени површински и подповршински радови осим радова у функцији водоснабдевања.

Приликом извођења припремних и грађевинских радова на реализацији планираних пројеката у границама Плана, потребно спровести мере заштите применом стандардних и посебних мера заштите:

- обавезне су мере превенције и мере за спречавање свих потенцијалних акцидената, односно акцидентног изливања опасних и штетних материја на и у земљиште, подземне и површинске воде;
- адекватно и контролисано складиштење свих опасних и штетних материја и у минималним количинама; у привременим складиштима могу се складиштити материје које могу да загаде површинске и подземне воде и земљиште (течна горива, мазива, антикорозивна средства, боје, одмашћивачи и друге опасне материје) искључиво на адекватан, безбедан начин и само у количини која је неопходна за извођење радова;
- контролисано управљати свим врстама и категоријама отпада (вишкови земље, грађевински отпад, остали отпади); одлагати, према категорији у адекватне судове (контејнере) који се морају редовно празнити и по завршетку радова обавезно уклонити са локација на којима су извођени радови;
- санитарно-фекалне отпадне воде се морају одводити до система градске канализације или преко привремених санитарних кабина уз адекватно и редовно одржавање и пражњење;
- обавезно је стриктно поштовање свих превентивних мера, мера забране, санационих мера заштите животне средине, заштите земљишта, подземних и површинских вода и зона изворишта водоснабдевања.

1.3.5.3. Квалитет ваздуха

Квалитет и степен загађења ваздуха се прати на територији града Јагодина, општине Ћуприја и општине Деспотовац, али у току поступка стратешке процене утицаја на животну средину Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину нису вршена мерења и мониторинг квалитета ваздуха на предметном простору.

Сви извори загађења су сврстани према физичким и просторним карактеристикама у три основне категорије извора (тачкасти, површински и линијски), а према врсти загађујућих материја на изворе са продуктима сагоревања фосилних горива и индустријске изворе. Тачкасти извори представљају изоловане тачке са великом емисијом загађујућих материја

(индустријски погони, топлане, котларнице) или индустријске погоне са одређеним специфичним технологијама производње. Површински извори представљају групу одређеног броја малих извора, распоређених по одређеним зонама. То су простори са ложиштима за загревање стамбених објеката или подручја на којима је заступљен аутомобилски саобраћај са малом густином. Линијски извори загађења представљају друмски, железнички и авио саобраћај.

Оцена стања животне средине подразумева идентификовање постојећих извора загађивања који утичу на промену квалитета стања појединих елемената (вода, ваздух, земљиште), као и на животну средину у целини.

На основу годишњег извештаја о стању квалитета ваздуха у Републици Србији из 2024. године, за 2023. годину, Агенције за заштиту животне средине, урађена је анализа емисије загађујућих материја. На следећој Слици дата је просторна расподела емисије у загађујућих материја Републици Србији.

Оцена квалитета ваздуха, по зонама и агломерацијама, за 2023. годину, приказана је графички (Слика бр. 5). Тако извршена категоризација представља званичну оцену квалитета ваздуха за 2023. годину и она гласи:

- I категорија, чист ваздух или незнатно загађен ваздух (где нису прекорачене граничне вредности нивоа ни за једну загађујућу материју);
- II категорија, умерено загађен ваздух није био ни у једној агломерацији;
- III категорија, прекомерно загађен ваздух (где су прекорачене граничне вредности, ГВЕ, за једну или више загађујућих материја).

Слика бр. 1: Оцена квалитета ваздуха у 2023. години

Према резултатима, град Јагодина, општина Ћуприја и општина Деспотовац, припадају I категорији квалитета ваздуха, односно у Јагодини, Ћуприји и Деспотовцу је чист ваздух или незнатно загађен.

Саобраћај представља извор специфичних полутаната, који настају емисијом продуката потпуног и непотпуног сагоревања горива и мазива. Из мотора са унутрашњим сагоревањем емитују се полутанти NO_x , SO_x , CO , CO_2 , C_xH_y , HCHO , чађ, чија је концентрација у околини саобраћајнице у директној зависности од интензитета саобраћаја, карактеристика саобраћајнице и абиотичких фактора окружења.

Као стационарни, тачкасти извори загађења на ширем подручју, идентификована су индивидуална ложишта насеља у ширем окружењу. Имају карактер сезонских емисија, пре свега CO₂, чађи и таложних материја. Али како је густина насељености и становања мала, не очекују се значајне емисије у ваздух и значајни утицаји на животну средину и здравље локалног становништва. Обзиром на сезонски карактер грејне сезоне, као и на мали број објеката у окружењу емисија аерополутаната из ових извора неће прелазити ГВЕ.

Редовни рад инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ није извор емисија загађујућих материја у ваздух.

1.3.6. Клима, климатске промене

Климатске карактеристике

Климатски и метеоролошки услови представљају битан фактор за одређивање стања животне средине и процену утицаја планираних активности на посматраном простору. Метеоролошке прилике се најчешће дефинишу помоћу просторних и временских варијација струјања, температуре, влажности и интензитета зрачења. За процену распрострања и дисперзије аерозагађења значајна је честина јављања тишине и температурних инверзија.

Климатске карактеристике Јагодине

Територија Јагодине је са умерено-континенталном климом. Средња годишња температура на подручју града Јагодине износи 11,2°C-11,7°C. Средње месечне температуре ваздуха крећу се од 0,8°C у јануару до 22,2°C у јулу. Такав распоред температуре условљен је продором хладних ваздушних маса са севера и топлих са југа. Укупна годишња сума осунчавања износи 2.068 часова, од тога на период од марта до октобра отпада 1.759 часова или 85% годишње суме, што ово подручје сврстава у област умерене облачности. У јануару је најмање учешће сунчаних часова и износи 65, а највеће је у јулу са 306 часова.

Падавине у просеку износе 619 mm годишње. Средње месечне суме су највеће у мају (83mm), а најмање у фебруару (35mm). Релативна влажност ваздуха је највећа у зимским месецима када су температуре ниске, док је у току лета најнижа. Она се креће од 64 % до 71 %, док је средња вредност притиска водене паре 8,5 mm/Hg са амплитудама у јануару од 4 mm/Hg до јула од 13,8 mm/Hg.

Простором доминирају ветрови из правца северозапада са особином да доносе велике количине падавина под утицајем ваздушних струја са Атланског океана и Јадранског мора.

Други по учесталости је југоисточни ветар кошава који стизе преко долине реке Црнице и креће се низводно све до Багрданског теснаца. Трећи по значају је хладни северац нарочито због утицаја на исушивање тла у периоду вегетације од јула до септембра. Средња јачина ветрова износи 2-6 босфора, или 2-5 m/s (7-8 km/h), док максимална јачина иде 6-9 босфора, доводећи до озбиљних штета. Јаки ветрови обично не трају дуго, са изузетком кошаве која током зиме и пролеће дува и до 15 дана са максималном снагом од 8 босфора, односно 55 km/h.

Климатске карактеристике Ћуприје

Ћуприја је општина у долини са умерено – континенталном климом, просечно довољним количинама падавина и мањим утицајем ветрова, изузев Кошаве. Окружена је планинама и при празилилитим температурама ствара се језеро топлог или хладног ваздуха. Оно што карактерише ово подручје, јесу изузетно високе температуре лети и екстремно ниске зими.

притисак је променљив. Релативна влажност ваздуха је током целог дана променљива и креће се у интервалу од 30 – 80%.

У следећој табели приложени су климатски подаци општине:

Табела бр. 3: Климатски подаци Општине Ћуприја

Најхладнији месец - јануар	Просечна температура – 0,3°C
Најтоплији месец – јул	Просечна температура 20,8°C
Просечна годишња температура	10,8°C
Највлажнији месец – децембар	Просечна влажност 82%
Најсушнији месеци су јул и август	Просечна влажност по 66%
Просечне годишње падавине	654,8 l/m ²
Број дана под снегом	32,3 (највише јануар)
Највише падавина - месец јун	Просек 90,1 l/m ²
Најмање падавина – месец октобар	Просек 38,3 l/m ²
Просечан број сунчаних сати	5,70 сати/дан
Најдужа инсолација – јул	Просек 298,7 сати
Најкраћа инсолација – децембар	Просек 59 сати

Најчешћа плављења се јављају у пролеће када почне да се отапа снег или дође до обилнијих пролећних падавина, или у јесен када крену да падају јесење кише.

Климатске карактеристике Деспотовца

Климатске карактеристике долине Ресаве тесно су везане за њен географски положај. У основи, клима Ресаве је умерено-континентална, умерено топлих лета (21,2°C) и умерено хладних зима (0,7°C), јасно изражених годишњих доба. Јесени (12°C) су топлије од пролећа (11,3°C). Близине високих планинских масива на истоку и широка отвореност ка западу према долини Велике Мораве, утиче на микроклиматске разлике слива Ресаве.

Средња годишња температура ваздуха у горњој Ресави (општина Деспотовац), је 11,4°C, док је на планинским гребенима температура нижа за око 3-5°C.

Релативна влажност ваздуха највећа је у зимским месецима, када су температуре ниске, док је лети обрнуто. Најниже вредности су у јулу и августу, највише у новембру, децембру, јануару и фебруару.

Количина падавина је у овом крају мала. У котлинама је 698 mm, а на планинском залеђу и до 850 mm. Највише талоба пада у децембру (78 mm), а најмање у септембру (34 mm).

Изохијетна карта Ресаве се поклапа са линијама рекефа тако да се може закључити да и најмања узвишења утичу на количину падавина. Поједини врхови могу изазвати расхлађење ваздушних струја, те се на релативно малим узвишењима јављају често јаки, изненадни пљускови.

С обзиром на учесталост, могу се издвојити два основна правца кретања ваздушне масе: северозападни и југоисточни. Ови правци су истовремено и најзначајнији за климат овог подручја, при чему југоисточни преовлађује у хладнијем делу године, познат као ветар кошава, док је северозападни карактеристичан за топлији део године.

Јаки ветрови су југоисточни, западни и северозападни. Обично не трају дуго, са изузетком кошава која зими и у пролеће може дувати данима. Олујни карактер може имати и западни ветар. Овај ветар се појављује лети и тада га често прате непогоде.

Најоблачнији су зимски месеци јануар, фебруар и децембар, а то је доба када је влажност ваздуха највећа. Летњи месеци јул, август и септембар су релативно ведри, што одговара и стању влажности у то доба године.

Осунчавање у једном дану или годишњем периоду у непосредној је зависности од трајања облачности и годишњег доба. Дужина осунчања је последица релативне влажности и температуре ваздуха. Осунчавање је најкраће у зимским месецима, а најдуже је када су дани дугачки, температура висока а релативна влажност ваздуха мала.

Висина температуре утиче на влажност ваздуха од које зависи облачност, а облачност опредељује дужину осунчавања.

Климатске промене

Климатске промене представљају оне промене климе које се директно или индиректно приписују људским активностима које мењају састав атмосфере и које се за разлику од климатских варијабилности бележе током дужег временског периода.

Климатске промене имају значајне негативне социоекономске последице, и један од битних циљева пројекта јесте унапређење одрживог управљања природним ресурсима, са фокусом на функционалност различитих екосистема. Ова генерална претња захтева прилагодљив начин управљања, који омогућава укључивање свих важних сектора, првенствено пољопривреде, управљања водама, шумарства, заштите природе, јавног здравља и енергетике.

Климатске промене представљају врло значајан задатак, локални, национални и међународни интерес. Из тог разлога обавеза је увођење поступног процеса планирања и прилагођавања на климатске промене. Према подацима и проценама Светске метеоролошке организације (ВМО), процењени ефекти климатских промена на Републику Србију биће средњег домета – топлија лета, смањене количине падавина и повећан ризик од летњих суша. Према тренду, а на основу података у последњих 35 година, на територији Републике Србије у последњих 100 година примећено је повећање просечне годишње температуре ваздуха за 1°C. Такође, процене су да ће атмосферске - кишне падавине бити екстремније што имплицира да ће долазити до појава већег броја поплава у току године.

Из наведеног разлога, обавеза локалних и националних заједница је да примене све превентивне мере заштите животне средине.

1.3.7. Материјална добра, материјално и нематеријално културно наслеђе археолошко и архитектонско културно наслеђе и археолошка налазишта

Према Обавештењу бр. 20-91/2024-2 од 25.06.2024. године, Републичког завода за заштиту споменика културе и увидом у Централни регистар непокретних културних добара утврдили да нема културних обара од изузетног значаја.

Према Решењу о условима, чувања, одржавања, коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту у обухвату Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, бр. 1812-02/1 од 18.07.2024. године, Завод за заштиту споменика културе Крагујевац, увидом у постојећу документацију и изласком на лице места, утврђено је да се у обухвату предметног Плана налазе:

културна добра:

1. **Шанчеви на Иванковцу** који су утврђени за културно добр – знаменито место
Решењем Завода за заштиту и научно проучавање споменика културе НРС бр.

233/50 од 08.03.1950. године, и утврђени за знаменито место од великог значаја Одлуком Скупштине РСР бр. 29. од 29.03.1979. године;

2. **Стара управна зграда пољопривредног добра у Добричеву** која је утврђена за споменик културе одлуком СО Ћуприја објављеном у „Сл. гласнику општине Ћуприја“, бр. 70/80 од 31.12.1980. године;

археолошки локалитети:

1. Јагодина, Мајур - „Градина“
2. Мајур - „Вецина мала“
3. Јагодина, Мајур - „Двориште М. Веселиновића“
4. Јагодина, Мајур - „Њива“
5. Јагодина, Мајур - „Кречана“
6. Јагодина, Мајур - „Њива Ж. Миладиновића“
7. Јагодина, Мајур - „Обала Лугомира“
8. Јагодина Мајур - „Падина - Селиште“
9. Јагодина, Мајур - „Окућница Д. Веселиновића“
10. Јагодина, Мајур - „Јабучар“
11. Ћуприја, Мијатовац - „Тиље“
12. Ћуприја Мијатовац - „Ледине“
13. Ћуприја, Мијатовац - „Селиште“
14. Ћуприја, Исаково - „Селиште“
15. Ћуприја, Исаково - „Старо Исаково“
16. Ћуприја, - Супска - „Стублине“
17. Ћуприја, Кованица - „Врх“
18. Ћуприја, Кованица - „Клисура“
19. Ћуприја, Кованица - „Ђула“
20. Ћуприја, Бигреница - средњовековна некропола
21. Ћуприја, Паљане - извор Немања
22. Деспотовац, Поповњак - „Петровчић“
23. Деспотовац Поповњак - остаци црквине ван села
24. Деспотовац, Ресавица - црквица Св. Пантелејмона
25. Деспотовац, Стењевац - „Селиште“

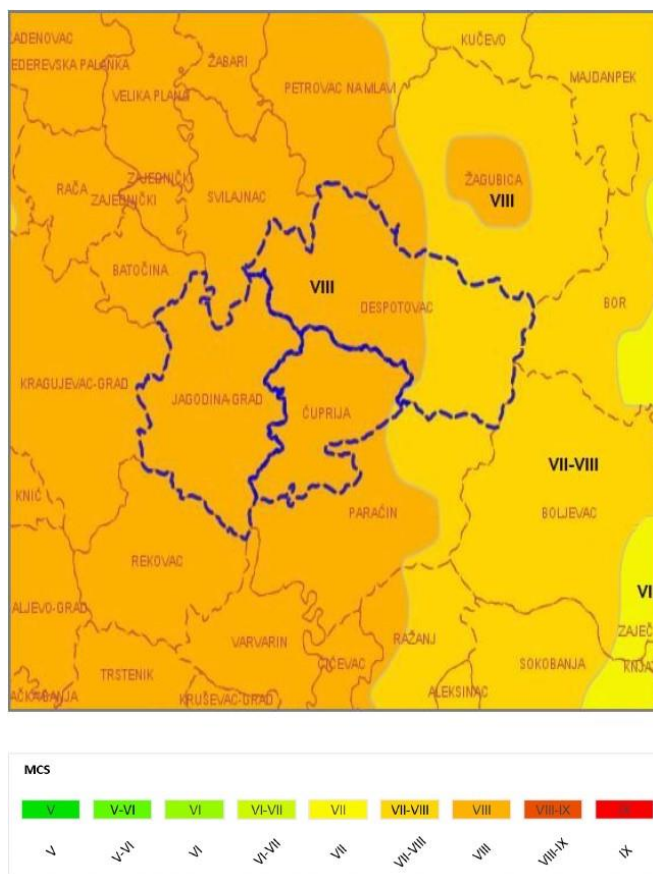
У границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, обавезно је поштовање Члана 109. Закона о културним добрима („Сл. гласник РС“, бр. 71/94, 52/11 – др.закон, 99/11 – др.закон, 6/20 - др.закон, 35/21 - др. закон, 129/21 - др. закон и 76/23 – др. закон) који гласи: „Уколико се у току извођења земљаних радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања, прекине радове и обавести надлежан Завод за заштиту споменика културе и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен“.

1.3.8. Изложеност становништва и животне средине великим удесима или природним катастрофама

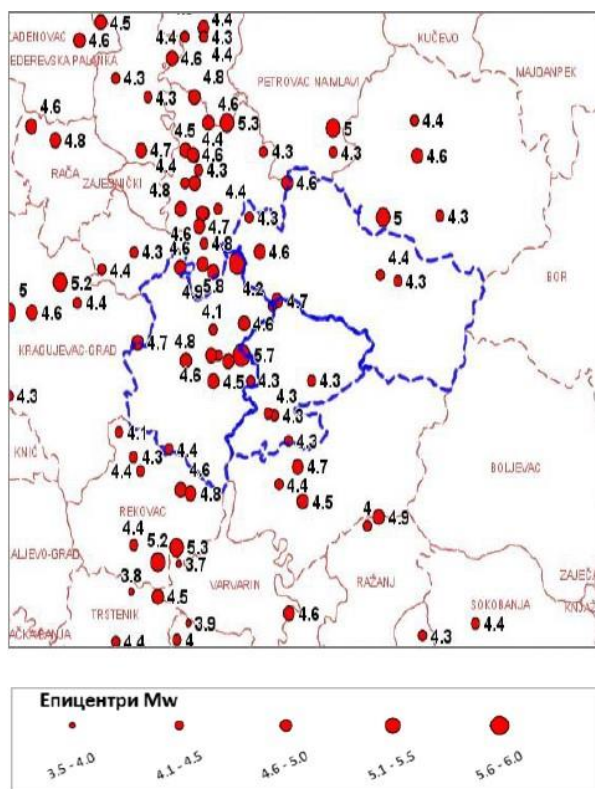
На планском подручју не постоји вероватноћа појаве великих удеса, односно нема евидентираних севесо и ИПРС постројења.

Потенцијалне природне катастрофе у границама Плана су земљотрес и поплаве.

На основу досадашње сеизмичке активности и доступних података сеизмичких хазарда објављених од стране Републичког сеизмолошког завода (РЗС), као и Услови бр. 02-286-2/2024 од 04.07.2024. године, Републички сеизмолошки завод, планско подручје, припада зони од 8° по скали MCS за повратни период од 475 година, што означава условну повољност из угла сеизмичности, што означава условну повољност са аспекта сеизмичности, односно у зони је са умереним условно повољним степеном угрожености земљотресом, са средњом вероватноћом појаве.

Слика бр. 2: Карта сеизмичког хазарда за повратни период 475 година

Слика бр. 3: Карта епицентара земљотреса магнитуде $M_w \geq 3.5$ јединица Рихтерове скале лоцираних на планском подручју

Слика бр. 4: Карта сеизмичког хазарда за повратни период 475г., по параметру максималног хоризонталног убрзања на тлу типа А ($V_s, 30 > 800m/s$)

Заштита од земљотреса на планском подручју се спроводи кроз примену важећих сеизмичких прописа за изградњу инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Изложеност становништва поплавама у планском подручју зависи од различитих фактора као што су близина водотокова, географски услови, као и климатске промене.

Да би се ублажили наведени утицаји, потребно је развијати отпорне и одрживе системе који ће укључивати мере превенције, као што су изградња отпорније инфраструктуре, редовне процене ризика, употреба технологија за брзо реаговање и планови за хитне ситуације који омогућавају брзу санацију штете.

1.3.9. Интеракција/однос између чиниоца из тач.1) - 8)

Интеракција међу чиниоцима животне средине односи се на начин на који различити природни, биолошки и антропогени фактори међусобно утичу. Ови чиниоци су међусобно повезани и често њихове интеракције могу имати и позитивне и негативне ефекте на екосистеме, климу, биодиверзитет и становништво.

Интеракције међу чиниоцима животне средине су сложене и динамичне. Промене у једном елементу могу имати широко распрострањене ефекте, што захтева интегрисани приступ управљању животном средином.

На основу напред изнетог може се закључити да се очекује да ће стање чинилаца животне средине бити у границама еколошке прихватљивости, а имплементација планских решења, уз поштовање и примену мера превенције, спречавања, отклањања и минимизирања потенцијално негативних утицаја, неће утицати на угрожавање и нарушавање капацитета животне средине у охухвату Плана.

1.4. Карактеристике чинилаца животне средине у областима које постоји могућност да буду изложене значајном утицају

Подручје Плана, односно подручје планирано за изградњу инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, које је предмет еколошке анализе односно вредновања постојећег и планираног стања, налази се на подручју града Јагодина и општина Ћуприја и Деспотовац.

Имајући у виду карактеристике планских решења и карактеристике планираног пројекта високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, може се закључити да ће просторна дисперзија могућих утицаја на чиниоце животне средине, односно на квалитет животне и друштвене средине бити ограничена пре свега на коридор високонапонског вода 110 kV, односно на:

- деоницу двосистемског вода на релацији од ТС „Јагодина 4“ до индустријског комплекса у Ћуприји, дужине око 15 km;
- деоницу једносистемског вода на релацији од индустријског комплекса у Ћуприји до ТС „Стењевац“, дужине око 30 km.

Утицаји на животну и друштвену средину, посебно у фази реализације високонапонског далековода, могу се очекивати на територији града Јагодина (насеље Мајур у зони ТС 400/110 kV „Јагодина 4“), у извођачком појасу и приступним саобраћајницама осталог руралног дела, на пољопривредном и шумском земљишту града Јагодине, општине Ћуприја (КО Мијатовац, КО Супска, КО Ћуприја (ван град), КО Иванковац, КО Паљане, КО Исаково, КО Бигреница и КО Кованица) и територији општине Деспотовац (КО Језеро, КО Поповњак, КО Ресавица и КО Стењевац, зони ТС 110/35 kV „Стењевац“). Такође, потенцијални утицаји могу се очекивати у зони реке Велике Мораве и реке Ресавице и зонама укрштања са општинским и некатегорисаним путевима. Зона утицаја на природне вредности, квалитет животне средине и традиционалне навике локалног становништва, представља извођачки појас и приступни путеви, од почетне тачке високонапонског далековода, коју представља портал 110 kV у ТС „Јагодина 4“, до завршне тачке, коју представља портал 110 kV у ТС „Стењевац“, у фази реализације и извођења радова, као и заштитни појас са ограничењима у фази редовне експлоатације. Дакле, очекивани утицаји су:

- из просторно-еколошке целине 1: Коридор планираног далековода 110 kV (деоница “А” од ТС 400/110 kV “Јагодина 4” до индустријске зоне “Добричево” и деоница “Б” од индустријске зоне “Добричево” до ТС 110/35/10 kV “Стењевац”);
- из просторно-еколошке целина 2: Трансформаторска станица (ТС) 220/110 kV „Јагодина 4“;
- из просторно-еколошке целина 3: Трансформаторска станица (ТС) 110/35/10 kV „Стењевац“.

У том контексту, у Стратешкој процени утицаја Плана (Извештају о СПУ) посебно су анализирани карактеристике животне средине у наведеним зонама и зонама непосредног окружења од значаја за процену потенцијалних утицаја и ефеката по животну и друштвену средину. Посебна пажња је посвећена:

- анализи дисперзије електромагнетног зрачења, емисије буке;
- анализи заузимања земљишта (шумског, пољопривредног, уклањање вегетационог покривача), сеча стабала високе вегетације, ерозиони процеси,

као основе за вредновање могућих утицаја планских решења, односно могућих утицаја планираног пројекта кроз поступак процене утицаја на животну средину, за планирање обавезујућих смерница и мера превенције, мера за спречавање и ублажавање негативних ефеката и последица по природу, животну и друштвену средину, мера ревитализације и еколошке компензације, мера заштите и мониторинга животне средине. С тим у вези, потенцијални утицаји на идентификоване рецепторе (локално становништво, чиниоци

животне средине) који могу бити под утицајем планираног пројекта, подлежу обавезној процени утицаја, према резултатима консултација са заинтересованим странама и условима ималаца јавних овлашћења.

Кроз процену потенцијалних утицаја стратешког карактера, анализирани су могући /очекивани утицаји планских решења на природу, животну и друштвену средину, у контексту избора еколошки најприхватљивијег решења којим ће бити умањена опасност од нарушавања еколошке равнотеже, квалитета и капацитета животне средине у предметној просторној целини. На основу прелиминарне процене могућих и очекиваних утицаја планских решења, који се заснивају на процени стања животне и друштвене средине предметног подручја, кроз Стратешку процену утицаја разматрани су следећи могући значајни утицаји Плана на:

- квалитет ваздуха;
- површинске воде, земљиште, подземне воде и изворишта водоснабдевања;
- природне вредности, биодиверзитет и предеоне карактеристике;
- културна добра (археолошка налазишта);
- појаву нејонизујућег зрачења;
- повећање нивоа и интензитета буке;
- културна добра (археолошка налазишта);
- утицаји на климатске промене;
- утицаји на друштвену средину (локално становништво, социо-економски статус);
- управљање отпадом;
- утицај у случају акцидентних ситуација.

Посебне мере заштите су обавезне како би се превенирали и предупредили потенцијално негативни утицаји и ефекти на природу, животну и друштвену средину. Заштита животне средине у Стратешкој процени утицаја и Просторном плану подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ обухвата:

- план мера и посебних правила за превенцију, смањење, спречавање и компензацију свих значајних а потенцијално негативних утицаја планираних промена намена простора, у циљу одрживог развоја планског подручја;
- план мера за унапређење и побољшања стања;
- план мера и посебних правила заштите и мониторинга животне средине.

План мера и посебних правила заштите и мониторинга животне средине, обухвата поштовање и примену мера за заштиту локалног становништва од буке, нејонизујућег зрачења, заштиту квалитета ваздуха, заштиту шума, пољопривредног земљишта и подземних вода и мере и правила у случају удеса.

Поред наведеног, Стратешком проценом су анализирана и вреднована варијантна решења уз поштовање принципа превентивне заштите, односно минимизирања потенцијалних негативних утицаја на природу, животну и друштвену средину, локално становништво и свих корисника предметног простора.

Уз стриктно поштовање услова ималаца јавних овлашћења, односно надлежних органа, организација и предузећа, поштовање законске регулативе, норми, стандарда, планираних мера превенције, минимизирања и свођења у законске оквири, планирани пројекат-високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ ће бити одржив и еколошки прихватљив.

1.5. Разматрана питања и проблеми животне средине у границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“

У процесу стратешке процене утицаја на животну средину Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, нису уочене битне тешкоће које би утицале на ток и поступак процене утицаја стратешког карактера Плана на животну средину, осим недостатка комплетне и релевантне базе података о стању и квалитету медијума животне средине у границама планског документа. За оцену стања животне средине извршена је процена на основу постојећег стања, постојећих намена, услова насталих у протеклом периоду, природних карактеристика просторне целине и постојећих ограничења, услова надлежних институција, података из постојеће планске, студијске и остале доступне документације, као и података на основу извршеног увида на терену. У обухвату Просторног плана, налазе се три просторне целине посебне намене и то:

- просторна целина 1: коридор планираног далековода 110 kV (подељен на две деонице: деоница „А“ од ТС 400/110 kV „Јагодина 4“ до индустријске зоне „Добричево“ и деоница „Б“ од индустријске зоне „Добричево“ до ТС 110/35/10 kV „Стењевац“;
- просторна целина 2: трансформаторска станица (ТС) 220/110 kV „Јагодина 4“;
- просторна целина 3: трансформаторска станица (ТС) 110/35/10 kV „Стењевац“.

У поступку израде Стратешке процене утицаја на животну средину Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, посебно је извршена анализа постојећег стања у коридору предметног инфраструктурног система и то у:

- просторно-еколошкој целини 1: Коридор планираног далековода 110 kV коју чине две деонице:
 - деоница „А“ од ТС 400/110 kV „Јагодина 4“ до индустријске зоне „Добричево“, деоница која треба да повеже ТС „Јагодина 4“ са новим индустријским комплексом у Ћуприји (лоцираним уз аутопут Е-75, Београд – Ниш);
 - деоница „Б“ од индустријске зоне „Добричево“ до ТС 110/35/10 kV „Стењевац“, деоница која треба да буде позиционирана између индустријског комплекса и ТС „Стењевац“, чиме би се обезбедило двострано напајање за ТС „Стењевац“, ТС „Ћуприја“ и рудник „Ресавица“;
- просторно-еколошкој целини 2: Трансформаторска станица (ТС) 220/110 kV „Јагодина 4“;
- просторно-еколошкој целини 3: Трансформаторска станица (ТС) 110/35/10 kV „Стењевац“ и

нису уочени значајни конфликти који би могли довести до проблема у посматраном простору, те се не може ни говорити о евентуалним импликацијама изразито негативне природе у контексту реализације високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

У том смислу посебна пажња је посвећена коришћењу пољопривредног, шумског и водног земљишта што представља једно од основних питања развоја и одрживог управљања ресурсима, животном средином и очувањем заступљеног биодиверзитета.

На простору у границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ су вреднована и разматрана и следећа питања животне средине, пре свега за време извођења радова на реализацији далековода и редовног рада, односно стање и квалитет ваздуха, ниво буке и вибрација, управљање отпадом.

На основу могућих конфликта и проблема у простору у границама Плана, а пре свега у заштитном и извођачком појасу и услова надлежних институција, односно ималаца јавних овлашћења, извршена је процена стања и квалитета животне средине, што представља и основ за организацију простора са смерницама и мерама за уређење, коришћење и заштиту простора и животне средине.

За оцену стања животне средине извршена је процена:

- на основу постојећег стања, постојећих намена и услова насталих у простору у протеклом периоду;
- природних карактеристика просторне целине и постојећих ограничења;
- услова надлежних институција, ималаца јавних овлашћења;
- података из постојеће планске, студијске и остале доступне документације;
- података на основу извршеног увида на терену.

Кроз поступак стратешке процене утицаја на животну средину Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ разматрани су потенцијални утицаји у процесу трансформације простора у предметном коридору за избор трасе планираног високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“. На простору у обухвату планског документа, у поступку стратешке процене утицаја, све у циљу постављања основних смерница за поступак процене утицаја планираног Пројекта: Високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину, односно техничког решења:

- просторно-еколошке целине 1: Коридор планираног далековода 110 kV коју чине две деонице:
 - деоница „А“ од ТС 400/110 kV „Јагодина 4“ до индустријске зоне „Добричево“, деоница која треба да повеже ТС „Јагодина 4“ са новим индустријским комплексом у Ћуприји (лоцираним уз аутопут Е-75, Београд – Ниш);
 - деоница „Б“ од индустријске зоне „Добричево“ до ТС 110/35/10 kV „Стењевац“, деоница која треба да буде позиционирана између индустријског комплекса и ТС „Стењевац“, чиме би се обезбедило двострано напајање за ТС „Стењевац“, ТС „Ћуприја“ и рудник „Ресавица“;
- просторно-еколошке целине 2: Трансформаторска станица (ТС) 220/110 kV „Јагодина 4“;
- просторно-еколошке целине 3: Трансформаторска станица (ТС) 110/35/10 kV „Стењевац“;

вреднована су и разматрана питања животне средине од значаја за потенцијалне утицаје на животну средину, односно утицаје на здравље и традиционалне вредности локалног становништва и утицаје на чиниоце животне средине.

На основу процене могућих просторних и еколошких конфликта постојећих и планираних намена и постојећих условљености надлежних институција, извршена је процена стања и квалитета животне средине, што представља и основ за:

- организацију простора са смерницама и мерама за уређење, коришћење и заштиту простора и животне средине;
- заштиту здравља и традиционалних вредности и навика локалног становништва;
- очување заштићених природних добара, заштиту биодиверзитета, културних добара и археолошких налазишта;
- заштиту и очување укупног квалитета и капацитета животне и друштвене средине.

Разматрани су и потенцијални еколошки конфликти у простору кроз однос Плана и окружења, односно утицаји Плана на окружење и утицаји из окружења на подручје Плана. Анализом постојећих и потенцијалних, синергетских и кумулативних утицаја и конфликта намена у границама Плана и условљености из документације вишег реда и ширег

подручја, извршена је процена стања и квалитета животне средине, што представља основ за организацију еколошког појаса - високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ у оквиру просторно-еколошких целина планског документа са смерницама и мерама за уређење, коришћење и заштиту простора, природних екосистема, животне средине и традиционалних навика и вредности локалног становништва.

1.6. Приказ информација и података раније спроведених стратешких процена планова и програма који припадају истој хијерархијској структури у циљу избегавања двоструке процене раније утврђених, описаних и процењених значајних утицаја на живот и здравље становништва и животну средину

Планска документација истог хијерархијског нивоа, која се делом преклапа и са којима је предметни плански документ усклађен, од значаја за процену утицаја стратешког катрактера и општих циљева заштите животне средине при изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину (Извештаја о Стратешкој процени утицаја):

Просторни план подручја инфраструктурног коридора аутопута Е-75, деоница Београд-Ниш („Сл. гласник РС”, бр. 69/03 и 121/14) и Извештај о Стратешкој процени, где су утврђене основе организације, коришћења, уређења и заштите подручја инфраструктурног коридора, на деловима територија од значаја за предметни плански документ, односно на територији града Јагодине и општине Ћуприја, са дефинисаним мерама:

- мере заштите земљишта, подземних и површинских вода;
- мере заштите од буке и вибрација;
- мере заштите од загађеног ваздуха;
- мере за руковање чврстим отпадом – на локацијама пратећих садржаја аутопута предвидеће се селективан модел прикупљања и одлагања смећа, према врсти отпадака и могућности рециклирања, у складу са количином и врстом отпада на појединим објектима, уважавајући локалне услове за третман, односно одлагање отпада; за прикупљање чврстог отпада обезбедиће се контејнери и њихово периодично пражњење од стране надлежне комуналне организације;
- мере заштите од удеса цистерни са опасним и токсичним хемијским материјама – у случају инцидентног проливања опасних и токсичних хемијских материја из цистерни (или горива из возила) поступаће се по прецизно прописаном поступку деконтаминације и санације земљишта и одлагања контаминираниог земљишта;
- мере за контролу стања животне средине у току експлоатације аутопута – примењиваће се периодична мерења квалитета вода у водотоковима, загађености пољопривредног земљишта и ваздуха и нивоа буке у заштитним зонама инфраструктурних система;
- мере за унапређење постојећег стања вегетације;
- мере за реализацију садње планиране вегетације са заштитном функцијом.

Планирани високонапонски далековод 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ се укршта са обухватом Просторног плана подручја инфраструктурног коридора аутопута Е-75, деоница Београд – Ниш.

Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд-Ниш („Сл. гласник РС”, бр.117/20) и Извештај о Стратешкој процени, са дефинисаним основама организације, коришћења, уређења и заштите подручја посебне намене подручја инфраструктурног коридора железничке пруге Београд–Ниш, са дефинисаним мерама заштите животне средине:

- мере заштите земљишта, подземних и површинских вода;

- мере заштите од буке и вибрација;
- мере заштите од загађеног ваздуха.

Планирани високонапонски далековод 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ се укршта са обухватом Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд – Ниш.

Просторни план подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор-Нови Сад-Панчево-Београд-Смедерево-Јагодина-Ниш) („Сл. гласник РС”, бр.19/11) и Извештај о Стратешкој процени, са дефинисаним основама организације, коришћења, уређења и заштите подручја посебне намене са дефинисаним мерама заштите животне средине:

- мере заштите земљишта, подземних и површинских вода;
- мере заштите од загађеног ваздуха;
- мере заштите од акцидената са планом поступања.

Планирани високонапонски далековод 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ се укршта са обухватом овог планског документа.

Просторни план подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске-граница Мађарске („Сл. гласник РС”, бр. 119/12, 98/13, 52/18 и 36/19) и Извештај о Стратешкој процени, са дефинисаним основама организације, коришћења, уређења и заштите подручја посебне намене са дефинисаним мерама заштите животне средине:

- мере заштите земљишта, подземних и површинских вода;
- мере заштите природних добара и заштићених подручја;
- мере заштите културних добара и археолошких локалитета;
- мере заштите од загађеног ваздуха;
- мере заштите од акцидената са планом поступања.

Планирани високонапонски далековод 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ се укршта са обухватом овог планског документа.

Просторни план подручја посебне намене туристичке дестинације Кучајске планине („Сл. гласник РС”, бр. 33/24) и Извештај о Стратешкој процени, са дефинисаним планинским основом за коришћење, уређење и заштиту подручја туристичке дестинације Кучајске планине на територији општина Деспотовац и Жагубица.

Подручје Просторни план подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ се преклапа са планским подручјем Просторног плана подручја посебне намене туристичке дестинације Кучајске планине у крајњем североисточном делу, на територији општине Деспотовац, с тим што је коридор планираног далековода изван Парка природе “Кучај – Бељаница”.

За планско подручје није рађен План и Стратешка на истом хијерархијском нивоу. Планско подручје се де укршта са горе наведеним плановима, за те делове планског подручја се поштују мере и смернице.

1.7. Преглед утврђених и процењених значајних могућих утицаја на спровођење плана

Преглед утврђених и процењених значајних могућих утицаја на спровођење Плана је на основу постојећег стања, постојећих намена и садржаја, услова насталих у протеклом периоду, природних карактеристика просторне целине, потенцијала и ограничења, услова надлежних институција, постојеће документације, као и података постојеће студијске, пројектне и друге доступне документације.

Имајући у виду карактеристике планских решења и карактеристике планираног пројекта високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, разматрали су се утицаји током реализације и редовног рада.

Утицаји на пољопривредно земљиште - у квантитативном и квалитативном смислу, представља један од приоритетних циљева анализе, али како стубови који се налазе у систему далековода заузимају релативно малу површину, не може се говорити о значајној трансформацији намене пољопривредног земљишта и његовог губљења из примарне производње и утицајима посебног значаја.

Утицаји на шуме и шумско земљиште и заштићена природна добра - такође имајући у виду валоризацију простора, не може се говорити о значајној деградацији шума и уништавању шумских површина. Али, обзиром на то да су шуме значајан ресурс са аспекта очувања специфичних и типичних станишта дивљих врста, диверзитета, степена шумовитости, заштите земљишта од ерозионих процеса, шуме су дефинисане као вишефункционални природни елеменат у простору. У коридору планираног далековода, формирају се:

- заштитни појас, укупне ширине око 60,0 m (2x30,0 m од осе далековода), је зона у којој се утврђују посебна правила и услови коришћења и уређења простора, у циљу обезбеђења, пре свега превентивног, техничког обезбеђења за несметано функционисање електроенергетског објекта, далековода 110 kV и заштите окружења од могућих утицаја далековода и у овој зони се не врши промена намене земљишта;
- извођачки појас, ширине око 10,0 m (2x5,0 m од осе далековода) се дефинише као простор непосредно уз далековод у оквиру заштитног појаса, у коме се утврђују посебна правила коришћења и уређења за потребе изградње далековода, где се обезбеђује простор за постављање стубова (према техничкој документацији), успоставља службеност пролаза за потребе извођења радова, надзор и редовно одржавање инсталација далековода.

Утицаји на степен нејонизујућег зрачења - неопходно је констатовати да се у близини надземних далековода јављају електромагнетна поља. У погледу могућих утицаја електромагнетног поља на човека, могу се категорисати као краткотрајни, односно краткорочни и дугорочни. Ефекти краткорочних утицаја су добро познати и генерално се описују густином струје у људском организму. Ови ефекти су значајни за раднике, чије је радно место везано за повремену изложеност јаким електромагнетним пољима, а нису од посебног значаја за локално становништво и остале кориснике простора. Статички електрицитет индукован у околини високонапонских објеката може да буде извор непријатности за човека, али и живот може да буде угрожен додиром или недозвољеним приближавањем високонапонским објектима. Градијенти електричног и магнетног поља и индукованих струја су ограничени законском регулативом, као и препорукама ЕУ. Правилником о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Сл. гласник РС“, бр. 36/09), утврђене су границе за зоне повећане осетљивости, али на предметном коридору нема објеката за које је прописана повећана осетљивост, што је постигнуто адекватним трасирањем далековода.

Утицаји на степен и ниво буке - негативни утицаји далековода се рефлектује и кроз појаву одређеног нивоа буке. Извор буке у околини далековода је познати феномен „короне“ (локални електрични пробој ваздуха). Јачина настале буке зависи од напонског нивоа и временских услова. Звучни ефекат „короне“ јавља се при појави пробоја ваздуха у околини фазних проводника. Овај звучни ефекат је сличан пуцкетању или зујању. Бука „короне“ се израчунава и мери на ивици коридора, а изражава у dB. Бука „короне“ зависи од јачине електричног поља на површини проводника и временских услова и опада са растојањем. Према домаћим и светским искуствима, надземни водови испод 35 kV стварају практично занемарљив ниво буке „короне“, тако да предметни далековод 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ неће представљати претњу по животну средину и здравље локалног становништва.

Утицаји на степен и ниво буке - негативни утицаји далековода се рефлектује и кроз појаву одређеног нивоа буке. Извор буке у околини далековода је познати феномен „короне“ (локални електрични пробој ваздуха). Јачина настале буке зависна је од напонског нивоа

и временских услова, а најјача бука се јавља када пада киша. Далеководи су иначе углавном тихи током сувих периода.

Утицаји на предео и пејзаж - сам далековод, са проводницима, ужадима и стубовима, у одређеној мери мења, односно нарушава предеоне и пејзажне карактеристике простора кроз који пролази, постаје нов сагледив репер у простору и врши трајни утицај на пејзаж и предео. Међутим, избором трасе изван насељених места и довољним растојањима од значајних и осетљивих рецептора, постигнута је у одређеној мери слабија уочљивост и сагледивост, односно постигнута је у довољној мери визуелна сакривеност далековода.

1.8.Приказ припремљених разумних варијантних решења које је орган надлежан за припрему Плана разматрао разматрао узимајући у обзир циљ, сврху и географски обухват плана, предложене мере за спречавање и/или смањење процењених значајних негативних утицаја на стање и квалитет чинилаца животне средине и живот и здравље људи

У процесу израде Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, а пре свега у процесу дефинисања коридора и трасе високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ и поступку процене могућих утицаја стратешког карактера Плана на животну средину, анализирају су следећи аспекти:

- природне карактеристике планског обухвата, постојећа намена простора, мрежа насеља, демографске карактеристике, стање биодиверзитета, створени услови и досадашњи начин коришћења простора, постојеће стање животне средине и еколошки услови у простору;
- циљеви Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ и могућност да се оствари планирана концепција техничког решења, реализација високонапонског вода:
 - прве деонице која треба да повеже ТС „Јагодина 4“ са новим индустријским комплексом у Ћуприји (лоцираним уз аутопут Е-75, Београд – Ниш);
 - друге деонице која треба да буде позиционирана између поменутог индустријског комплекса и ТС „Стењевац“, чиме би се обезбедило двострано напајање за ТС „Стењевац“, ТС „Ћуприја“ и рудник „Ресавица“, а самим тим, осигурала поузданост снабдевања конзума у региону од интереса електричном енергијом;
- услови надлежних институција и ималаца јавних овлашћења у поступку израде Плана и Стратешке процене утицаја на животну средину;
- општи и посебни циљеви Стратешке процене утицаја на животну средину Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

У поступку планирања инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, односно дефинисања трасе, микролокацијског размештаја стубова далековода и дефинисање заштитног и извођачког појаса, разматрана су варијантна решења просторне организације, према и у складу са техничким захтевима и осталим релевантним условима надлежних институција и мрежом насеља на анализираном подручју.

Из напред наведених разлога, у циљу поштовња начела превенције и избора најприхватљивијег решења, вредновано је више варијантних решења, од иницијалног позиционирања стубова далековода, до дефинисања коначне просторно и еколошки најприхватљивије варијанте.

Стратешком проценом утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину (Извештај о Стратешкој процени утицаја) могућа варијантна решења су разматрана у свим претходним фазама:

- у фази прелиминарног дефинисања обухвата истраживања везаних за техничке захтеве и услове приступачности и доступности;
- у фази прелиминарног избора трасе високонапонског далековода са потенцијалним микролокација појединачних стубова, саобраћајне и друге доступности, према општим условима;
- у фази дефинисања коначне трасе високонапонског далековода са микролокацијама стубова далековода са заштитним и извођачким појасом (уз услов оптималне релокације) и доступним приступним путевима.

Наведена варијантна решења претходила су коначној диспозицији трасе високонапонског далековода и сваког појединачног стуба, дефинисаним заштитним и извођачким појасом и приступним саобраћајницама. Коначан положај трасе високонапонског далековода и пратеће инфраструктуре су дати у Нацрту Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“. У процесу избора најприхватљивије варијанте за планирање инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, а у складу са техничким захтевима и условима ималаца јавних овлашћења, просторних и других ограничења, анализирано је и вредновано више варијантних решења и то са аспекта:

- дефинисања коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“;
- дефинисања трасе далековода са микролокацијама стубова далековода са заштитним и извођачким појасом и доступним приступним путевима.

У поступку избора коначне варијанте вршено је дефинисање појединих стубова, у складу са техничким захтевима и постојећим ограничењима и дефинисано, усвојено варијантно решење представља предмет Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ и Стратешке процене утицаја.

У складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 94/24), Стратешком проценом утицаја на животну средину Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ и Стратешке процене утицаја (Извештај о СПУ), предлог разумних варијантних решења које је надлежни орган за припрему Плана разматрао:

- **Варијанта I** - да се Просторни план подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ не усвоји, односно да се не оствари планирана концепција техничког решења, реализација високонапонског вода:
 - прве деонице која треба да повеже ТС „Јагодина 4“ са новим индустријским комплексом у Ћуприји (лоцираним уз аутопут Е-75, Београд – Ниш);
 - друге деонице која треба да буде позиционирана између поменутог индустријског комплекса и ТС „Стењевац“, чиме би се обезбедило двострано напајање за ТС „Стењевац“, ТС „Ћуприја“ и рудник „Ресавица“, а самим тим, осигурала поузданост снабдевања конзума у региону од интереса електричном енергијом.
- **Варијанта II** - да се Просторни план подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ усвоји, односно да се оствари планирана концепција техничког решења, реализација високонапонског вода:
 - прве деонице која треба да повеже ТС „Јагодина 4“ са новим индустријским комплексом у Ћуприји (лоцираним уз аутопут Е-75, Београд – Ниш);
 - друге деонице која треба да буде позиционирана између поменутог индустријског комплекса и ТС „Стењевац“, чиме би се обезбедило двострано напајање за ТС „Стењевац“, ТС „Ћуприја“ и рудник „Ресавица“, а

самим тим, осигурала поузданост снабдевања конзума у региону од интереса електричном енергијом.

На основу вишекритеријумске анализе и вредновања постојећег стања и планиране намене са усвојеним правилима уређења и правилима грађења за реализацију инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, закључак је да је реализација могућа уз интегрисање мера превенције, мера за спречавање значајних негативних утицаја, мера заштите животне средине и мера за спречавање акцидената и удесних ситуација и обавезног мониторинга у свим фазама, односно у фази планирања, пројектовања, фази изградње и редовне експлоатације енергетског објекта.

За процес имплементације Плана, све прописане смернице и мере заштите укупног квалитета и капацитета животне и друштвене средине, представљају услов за реализацију планиране намене, односно изградњу коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

На основу свих анализа, закључено је да је предложено варијантно решење са предложеном трасом, микролокацијама за позиционирање стубова далековода са заштитним и извођачким појасом, еколошки најприхватљивије са аспекта потенцијалних утицаја на локално становништво, биодиверзитет (орнитофауну, хироптерофауну, станишта) и представља предмет Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, све у складу са смерницама и мерама Стратешке процене утицаја за План.

1.9. Резултати претходних консултација са надлежним институцијама, заинтересованим органима, организацијама и предузећима

У поступку израде Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ (Извештаја о стратешкој процени), обављене су консултације са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, имаоцима јавних овлашћења, у току којих су прибављени подаци, услови и мишљења. Консултације су обављене и прибављени су услови, мишљења и сагласности следећих надлежних и заинтересованих институција, органа, организација, ималаца јавних овлашћења:

Завод за заштиту природе Србије, Решењем 03 бр.021-2382/2 од 15.07.2024. године, је прописао мере и услове заштите у границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, где се налази природни простор око непокретног културног добра „Иванковац“; у обухвату еколошки значајног подручја „Кучајске планине“ еколошке мреже Републике Србије, у оквиру којег је дефинисано Емералд подручје „Кучајске планине“ значајно за очување европске дивље флоре и фауне на основу Бернске конвенције и еколошки значајног подручја „Горње Поморавље“; обухвату потенцијалних Подручја од значаја за Заједницу (proposed Sites of Community Importance, pSCis) еколошке мреже Натура 2000; у границама потенцијалног подручја посебне заштите (proposed Special Protection Area, pSPA) дивљих врста птица под називима „Горње Поморавље“ еколошке мреже Натура 2000; евидентирано 120 строго заштићених и заштићених дивљих врста.

Републички завод за заштиту споменика културе Београд – Обавештењем бр. 20-91/2024-2 од 25.06.2024. године се наводи да на подручју Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, нема културних добара од изузетног значаја.

Завод за заштиту споменика културе Крагујевац – издао је Решење о условима, чувања, одржавања, коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту у обухвату Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ бр. 1812-02/1 од 18.07.2024. године.

Увидом у постојећу документацију и изласком на лице места, утврђено је да се у обухвату предметног Плана налазе:

културна добра:

1. **Шанчеви на Иванковцу** који су утврђени за културно добр – знаменито место Решењем Завода за заштиту и научно проучавање споменика културе НРС бр. 233/50 од 08.03.1950. године, и утврђени за знаменито место од великог значаја Одлуком Скупштине СРС бр. 29. од 29.03.1979. године.
2. Стара управна зграда пољопривредног добра у Добричеву која је утврђена за споменик културе одлуком СО Ћуприја објављеном у „Сл. гласнику општине Ћуприја“, бр. 70/80 од 31.12.1980. године.

археолошки локалитети:

1. Јагодина, Мајур - „Градина“
2. Мајур - „Вецина мала“
3. Јагодина, Мајур - „Д вориште М. Веселиновића“
4. Јагодина, Мајур - „Њива“
5. Јагодина, Мајур - „Кречана“
6. Јагодина, Мајур - „Њива Ж. Миладиновића“
7. Јагодина, Мајур - „Обала Лугомира“
8. Јагодина, Мајур - „Падина - Селиште“
9. Јагодина, Мајур - „Окућница Д. Веселиновића“
10. Јагодина, Мајур - „Јабучар“
11. Ћуприја, Мијатовац - „Тиле“
12. Ћуприја, Мијатовац - „Ледине“
13. Ћуприја, Мијатовац - „Селиште“
14. Ћуприја, Исаково - „Селиште“
15. Ћуприја, Исаково - „Старо Исаково“
16. Ћуприја, - Супска - „Стублине“
17. Ћуприја, Кованица - „Врх“
18. Ћуприја, Кованица - „Клисура“
19. Ћуприја, Кованица - „Ћ ула“
20. Ћуприја, Бигреница - средњовековна некропола
21. Ћуприја, Паљане - извор Немања
22. Деспотовац, Поповњак - „Петровчић“
23. Деспотовац, Поповњак - остаци црквине ван села
24. Деспотовац, Ресавица - црквица Св. Пантелејмона
25. Деспотовац, Стењевац - „Селиште“

Министарство заштите животне средине Београд - издало је Обавештење бр. 002016727 2024 14850 004 006 501 100 од 11.07.2024. године, у коме се наводи да се подручје Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, не налази у оквиру заштићеног подручја I и II категорије које проглашава Влада Републике Србије.

Министарство заштите животне средине Београд – Обавештењем бр. 001993168 2024 14850 000 000 501 од 25.06.2024. године се наводи да се у границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, не налазе севсо постројења/комплекси, те сходно томе, са аспекта заштите од великог хемијског удеса овај надлежни орган не поседује податке од значаја за израду предметног Плана.

Министарство одбране Београд – је издало услове и захтеве бр. 11183-4 од 31.07.2024. године за израду Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ од значаја за одбрану („Сл. гласник РС“, бр. 85/15).

Министарство спољних послова Београд - Обавештењ бр. 70-2/24 од 20.06.2024. године, нема податке од значаја за израду Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Инфраструктура железнице Србије а.д. Београд, Условима бр. 3/2024-1135 из 2024. године, у границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, констатовано је да се у обухвату Плана налази следећа јавна железничка инфраструктура:

- магистрална двоколосечна електрифицирана железничка пруга 102: Београд град Центар - Распутница "Г" - Раковица - Младеновац - Лапово - Ниш - Прешево - државна граница - (Табановце),
- локална једноколосечна неелектрифицирана железничка пруга 31Ј: Марковац - Свилајнац - Деспотовац - Ресавица.

Коридор планираног високонапонског далековода 110 kV ТС Јагодина 4 - ТС Стењевац, укршта се са:

- железничком пругом 102: Београд Центар - Распутница "Г" - Раковица - Младеновац - Лапово - Ниш - Прешево - државна граница - (Табановце), на којој је организован јавни путнички и теретни саобраћај и
- на подручју КО Ресавица са локалном једноколосечном неелектрифицираном железничком пругом 311: Марковац - Свилајнац - Деспотовац – Ресавица;

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије, је издао Обавештење бр. 4/3-10-0194/2024-0002 од 25.06.2024. године, да ће на захтев Инвеститора, у процесу добијања Локацијских услова, израде пројектне документације и добијања Грађевинске дозволе издати Решење којим се потврђује да изградња високонапонског далековода 110 kV ТС између ТС „Јагодина 4“ - ТС „Стењевац“ на локацији, не утиче на одржавање прихватљивог нивоа безбедности ваздушног саобраћаја и евентуално дати Услове за обележавање далековода у границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

GASTRANS, DOO Novi Sad, је издао Услове бр. 194 од 26.06.2024. године, којима су прописани Услови за израду планске документације у границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Транснафта АД Панчево, је издала Обавештење бр. 8558/1-2024 од 30.07.2024. године, којим обавештава да за дефинисање посебних услова и података који су од значаја за потребе израде ППППН инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 ТС Јагодина 4 – ТС Стењевац, ТРАНСНАФТА АД Панчево на предметном подручју нема изграђених објеката, али у склацду са делатношћу за коју је регистрована (складиштење и транспорт сирове нафте нафтоводима и транспорт деривата нафте продуктоводима) ТРАНСНАФТА АД Панчево планира изградњу, па је констатовано да ће се на једном месту планирана траса инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, укрстити са трасом планираног продуктовода и прописује техничке услове за израду планске документације.

ЕМС Акционарско друштво и Електромрежа Србије издало је Услове бр. 130-00-UTD-003-904/2023-003 од 08.07.2024. године, којим обавештава да се у границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ налазе следеће трасе далековода:

1. 400 kV бр. 423/1 ТС Крагујевац 2 - ТС Јагодина 4,
2. 400 kV бр. 423/2 ТС Јагодина 4 - ТС Ниш 2,
3. 110 kV бр. 105/3 ТС Јагодина 4 - ТС Јагодина 1,
4. 110 kV бр. 1141 /1 ТС Јагодина 1 - ТС Јагодина 4,
5. 110 kV бр. 123/6 ТС Јагодина 2 - ТС Јагодина 4,
6. 110 kV бр. 105/2 ТЕ Морава - ТС Јагодина 4 ,

7. 110 kV бр. 1141/2 ТС Јагодина 4 - ТС Ћуприја,
 8. 110 kV бр. 152/4 ТС Параћин 1 - ТС Јагодина 4 и
 9. 110 kV бр. 1142 ТС Ћуприја - ТС Стењевац,
- који су у власништву "Електромрежа Србије" А. Д.

Републички хидрометеоролошки завод Београд издао је Хидрометеоролошке услове бр. 922-3-89 /2024 од 02.07.2024. године, којим се констатује да у границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ нема метеоролошких станица државне мреже.

Према наведеним условима РХМЗ располаже хидролошким подацима са хидролошких станица површинских вода на реци Великој Морави и притокама.

Табела бр. 4: Локације хидролошких станица површинских вода

Ред. бр.	Наз ив водотока	Назив хидролошке станице	УТМ координате положаја станице		Кота „нуле“ (111.11.m.)
			х	у	
1	Велика Морава	Ћуприја	529686	4864942	112,20 (НВТ2)
2	Лугомир	Мајур	522491	4865692	122,83 (НВТ2)
3	Раваница	Ћуприја	530560	4864150	117,68 (НВТ2)
4	Ресава	Манастир Манасија	536977	4882789	192,57 (НТВ2)

У Табели бр. 5 дате су локације пијазометара станица подземних вода.

Табела бр. 5: Локације пијазометара станица подземних вода

Ред. бр.	Назив станице подземних вода	Гаус Кригерове координате		Н (111.11.111).
		х	у	
1	Ћуприја - парк (982)	4865900	7530175	118,92
2	Метеоролошка станица -Ћуприја (983)	4866283	7531001	123,18

У границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ налазе се лансирне (противградне) станице, са којих се током сезоне одбране од града испаљују противградне ракете, које спадају у 1. категорију експлозивних материја. Заштитна зона око лансирних (противградних) станица је подручје у полупречнику од 500 m око станице. Локације лансирних (противградних) станица дате су у Табели 6.

Табела бр. 6: Локације лансирних противградних станица

Ред. бр.	Назив лансирне станице	Гаус Кригерове координате		х (111.11.11.)	Општина/ Град
		х	у		
1	152-Бигреница	4875492	7537804	326	Ћуприја
2	153-Исаково	4873488	7534077	255	Ћуприја
3	154-Паљане	4870379	758089	175	Ћуприја
4	155-Ћуприја	4867030	7530306	125	Ћуприја
5	159-Мијатовац	4867543	7525073	164	Ћуприја
6	126-Поновњак	4880660	7540318	368	Деспотовац

ЈВП „СРБИЈАВОДЕ“ Београд, на основу Мишљења у поступку добијања водних услова бр. 6553/1 од 15.07.2024. године у обухвату Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ изграђени су заштитни водни објекти у склопу водне јединице „ВЕЛИКА МОРАВА - Јагодин, Свилајнац“ Сектор одбране М.6. - деоница М.6.2., заштитни водни објекти 6. - Леви насип уз Лугомир од ушћа у Велику Мораву до села Мајур, 10.1 km, 7. - Десни насип уз Лугомир од ушћа у Велику Мораву до села Мајур, 10.10 km и 8. - Леви насип уз Велику Мораву од ушћа Лугомира до села Мијатовац, 9.50 km (Оперативни план за одбрану од поплава за воде за 2024. годи, „Сл. гласник РС“, бр. 117/23 од 27.12.2023.).

Центар за разминирање Београд – на основу Информације бр. 350-01-43/2/2024-01 од 02.07.2024. године, не искључује се могућност присуства ЕОР, услед чињенице да база података није потпуна, те да се континуираним процесом допуњује сазнањем нових чињеница о постојању ЕОР, као и да Центар за разминирање нема потпуне податке о прецизним локацијама на којима је дејствовано током НАТО бомбардовања 1999. године у обухвату Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“. Такође, се помиње, да се у непосредној близини граница Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, налазе локације за које се сумња да су загађене неексплодираним авио бомбама на координатама (у формату Гаус-Кригер зона 7):

- X - 7.528.470 Y - 4.866.022 - Ћуприја
- X- 7.548.769 Y -4.874.618 - Деспотовац, Равна Река.

Члановима 113. и 114. Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, бр. 87/2018) дефинисан појам прекршаја за физичко и правно лице, као и прекршајне казне, односно да је предвиђена обавеза да се казни лице које о откривеном ЕОР не обавести најближу полицијску станицу или оперативни центар 112, не обележи видљивим знаком или не обезбеди место где се налазе ЕОР док недођу овлашћена лица.

Телеком Србија Предузеће за телекомуникације а.д. Дирекција за технику Нови Београд – Условима деловодни бр. 275242/2-2024, бр из ЛКРМ 39 од 12.07.2024. године, прописао је заштиту каблова који се не измештају у обухвату Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Телеком Србија Предузеће за телекомуникације а.д. Служба за планирање и изградњу мреже Крагујевац – Условима деловодни бр. 286218/2-2024. бр. из ЛКРМ 91 од 26.06.2024. године је прописао Опште услове, заштиту постојеће ТК инфраструктуре, измештање постојеће инфраструктуре (уколико предметна изградња условљава измештање) у обухвату Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Акционарско друштво Електропривреда Србије Београд – је издало Обавештење бр. 12.01.-622796/1-24 од 01.07.2024. године у коме се наводи да се у обухвату Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ не налазе постојећи објекти за производњу електричне енергије из надлежности ЕПС АД.

Министарство здравља Сектор за инспекцијске послове - је издало Обавештење бр. ОО1963499 2024 11900 008 033 ООО ОО1 од 24.06.2024. године у коме се наводи да у границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, се налазе следеће зоне санитарне заштите на територијама локалних самоуправа за извориште водоснабдевања:

I - град Јагодина

1. Рибаре" - решење бр. 530-01-483/2006-04 од 30.10.2006. године;

2. „Јућор“ - решење бр. 530-02-277/2010-04 од 25.5.2010. године;
3. „МОЛ - сервисна станица Јагодина“ - решење бр. 530-01-155/2021-10 од 16.7.2021. године.

11- општина Ћуприја

1. „Немања“ - решење бр. 530-02-78/2011-04 од 18.4.2011. године;
2. „Стрелиште“ - решење бр. 530-01-161/2018-10 од 18.7.2018. године.

111 – општина Деспотовац

1. насеља Ресавица - решење бр. 530-02-709/07-04 од 21.8.2007. године;
2. „Топлик“ - решење бр. 530-01-28/2015-10 од 19.5.2015. године.

ЈП за газдовање шумама „Србијашуме“ Београд - је Одговором бр. 10047 од 02.07.2024. године је након извршеног увида у границу Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, установило преклапање са основним картама газдинских јединица којима газдује ЈП "Србијашуме":

- План обухвата део Газдинских јединица: „Сењско - Стубичке“, „Деспотовачке шуме“, „Барбушина“, „Честобродица“, „Јухо р I“ и „Левачке шуме - Царина“ којима газдује Шумско газдинство „Јужни Кучај“ Деспотовац. Основна намена шума је производња дрвета, заштита земљишта од ерозије и стална заштита шума (изван газдинског третмана).
- Обухвата шуме високе заштитне вредности НCVF - 4 (заштита земљишта од ерозије, стална заштита шума), представљају подручја која пружају основне природне користи у критичним ситуацијама.
- На обухваћеним површинама се налазе шуме брезе, јасике и багрема, китњака, цера, граба, сладуна, букве, шибљак и вештачки подигнуте састојине смрче, црног бора, осталих четинара, топола и осталих лишћара. Степен угрожености шума од пожара обухвата I, II, III, IV, V и VI степен угрожености, у зависности од састојине.

На основу свега изнетог при планирању намене површина на Планском подручју, њиховог коришћења, уређења и заштите, морају се узети у обзир и поштовати одговарајуће одредбе.

Министарство унутрашње и спољне трговине Београд – је издало Обавештење бр. 001959137 2024 14830 007 013 000 001 од 20.06.2024. године којим је констатовано да ово министарство не издаје услове и не располаже подацима од значаја за издавање услова за израду Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Министарство информисања и телекомуникација Београд – Обавештењем бр. 001970737 2024 13460 004 003 000 001 од 21.06.2024. године, је навело да приликом израде Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, је потребно узети у обзир одредбе члана 48. Закона о електронским комуникацијама („Сл. гласник РС“, бр. 35/23) у погледу мера заштите зоне електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава, одређених радио-центра и ради-станица и траса радио-коридора. Такође, се наводи да је потребно сарађивати са операторима јавних комуникационих мрежа.

Министарство државне управе и локалне самоуправе Београд – у издатом Обавештењу бр. 002296892 2024 14800 007 005 020 092 од 30.07.2024. године се наводи да за израду Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, сходно члану 16. Закона о територијалној организацији Републике Србије („Сл. гласник РС“, бр. 129/07, 18/16, 47/18 и 9/20-др.закон) на територији општине Ћуприја, назив катастарске општине је „Ћуприја

(град)“, и „Ћуприја (ван града)“, као и да у осталом делу нема примедби да не располажу другим подацима.

Министарство за рад, запшљавање, бораčka и социјална питања Београд – је издало Обавештење бр. 001984264 2024 од 04. 07.2024. године у коме се наводи да са аспекта делокруга свог рада, не располажу подацима битним за израду Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Министарство привреде Београд – Обавештење бр.001979756 2024 10810 002 005 011 001 од 28.06.2024. године у коме се наводи да са аспекта делокруга свог рада, не располажу подацима битним за израду Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Министарство просвете Београд – у Обавештењу бр. 350-02-00021/2024-05 од 19.06.2024. године наводи да за израду Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, са аспекта законом прописаних надлежности и делокруга послова нема посебних и неопходних услова и података.

Министарство спорта Београд – је издало Обавештење бр. 001962969 2024 13800 003 004 011 005 од 27.06.2024. године, у коме се напомиње да није овлашћено да утврђује услове за заштиту и уређење простора и изградњу објеката у фази израде или измене планских докумената у складу са одредбама члана 46. став 4. Закона о планирању и изградњи.

Министарство науке, технолошког развоја и иновација Београд – Обавештењем бр. 001978694 2024 13440 004 000 000 001 од 21.01.2024. године констатује да са аспекта делокруга свог рада, не располажу подацима битним за израду Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Београд – издало је Водне услове бр. 001984068 2024 14843 001 001 325 025 од 10.07.2024. године, у којима се наводи да се подручје Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, налази на водном подручју Морава, подслив Велика Морава, сагласно чл. 27. Закона о водама и Одлуци о одређивању граница водних подручја („Сл. гласник РС“, бр. 75/10), као и Правилника о одређивању подсливова („Сл. гласник РС“, бр. 54/11).

Министарство унутрашњих послова Сектор за ванредне ситуације Управа за превентивну заштиту од пожара и експлозија – издало је Мишљење 07.04 бр. 217-1224-1224/2 од 04.07.2024. године у коме се наводи следеће: Просторни плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, је неопходно изградити у складу са Законом о заштити од пожара („Сл. гласник РС“, бр. 111/09, 20/15 и 87/18), Законом о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима („Сл. гласник РС“, бр. 54/15), као и важећим техничким прописима и српским стандардима којима је са аспекта заштите од пожара и експлозија уређена област планирања и изградње објеката, опреме, инсталација и уређаја који су у обухвату овог планског документа.

Министарство културе Београд – Обавештењем бр. 001994986 2024 11800 од 01.07.2024. године, констатује да није у делокругу Министарства културе издавање услова за израду Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог Београд – Обавештењем бр. 001991340 2024 13410 008 00 011 005 19 002 од 01.07.2024. године наводи да са аспекта делокруга Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог нема примедби, као ни посебних услова за израду Просторног плана подручја

инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Министарство за бригу о породици и демографију Београд – Обавештењем бр. 350-0-00023/2024-02 од 25.06.2024. године констатује да за израду Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, не располаже подацима и условима који би се уградили у предметни План.

Министарство за бригу о селу Београд – је издало Обавештење бр.001976150 2024 13430 000 000 000 001 од 19.06.2024. године којим наводи да за израду Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ не располаже подацима и условима од значаја за израду наведеног Плана.

Министарство финансија Управа царина Београд – Обавештењем бр. 002291439 2024 10521 008 002 000 001 од 02.08.2024. године, износи да Управа нема посебне услове који би утицали на израду Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Министарство за јавна улагања Београд – Обавештење бр. 350-01-00014/2024-01 од 22.07.2024. године, наводи да није надлежно за издавање услова за израду Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Министарство туризма и омладине Београд – Обавештење бр. 001993861 2024 13450 003 002 000 001 од 01.07.2024. године, којим се констатује да подручје Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, није проглашено за туристички простор, па из наведеног разлога не располаже посебним подацима за израду предметног Плана.

ЈП Пuteви Србије Београд – Условима бр. 953-13860 од 20.06.2024. године, је прописало услове који се морају спроводити и бити усклађени са Законском регулативом.

НИС АД Нови Сад – Условима бр.2501/2024-02 од 28.06.2024. године., утврђено је да на подручју Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, НИС а.д. Нови Сад нема објекте инфраструктуре.

Југорасгаз Предузеће за изградњу гасоводних система, транспорт и промет природног гаса а.д. – Условима бр. 2501-2024-02 од 24.06.2024. године, констатује да у границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, нема изведену као ни пројектовану гасоводну мрежу.

Електродистрибуција Србије д.о.о. Београд – Условима бр. 254 1200-Д.08.01...-329033/1-2024 од 15.07.2024. године, су прописани услови за изградњу далековода 110 kV и остали услови за израду Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Републички сеизмолошки завод Београд – према Условима бр. 02-286-2/2024 од 04.07.2024. године, подручје Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ припада зони од 8° по скали MCS за повратни период од 475 година.

Скијалишта Србије Нови Београд – на основу Одговора 07 бр.635 од 27.06.2024. године, може се закључити да на подручју Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ нема јавних скијалишта, којима управља ЈП „Скијалишта Србије“, као и да није обухваћена будућим плановима пословне стратегије и развоја ЈП „Скијалишта Србије“.

ЈП Емисиона техника и везе Београд – Обавештењем бр. 3193/24-1 од 01.08.2024. године, може се закључити да обухват Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ покрива емисиона станица Јагодина Црни Врх.

ЈП „Пошта Србије“ Београд – Обавештењем бр. 2024-89854/9 од 11.07.2024. године, је констатовано да се у оквирним границама Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110KV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењењевац“, налазе јединице поштанске мреже

ЈМУ Радио телевизија Србије Дирекција РТС Београд – на основу Обавештења бр. 13399 од 21.06.2024. године, наведена институција нема услова за израду Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110KV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењењевац“.

А1 Србија д.о.о. Нови Београд – је издало Информацију 19.07.2024. године да наведени мобилни оператер у границама Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110KV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењењевац“ има 5 постојећих и 22 планиране базне станице GSM/UMTS i MW мреже.

Српске кабловске мреже д.о.о. Београд – на основу Одговора бр. LU-192/2024 од 19.09.2024. године, може се закључити да Српске кабловске мреже д.о.о. Београд, поседују изграђену оптичку инфраструктуру у обухвату Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110KV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењењевац“.

Контрола летења Србије и Црне Горе SMATSA д.о.о. Београд – на основу Обавештења бр. CNS.00-21/32 од 03.07.2024. године, предузеће SMATSA није надлежно за издавање услова за израду Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110KV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењењевац“.

РАТЕЛ Београд – Обавештење бр. 1-01-349-278/24-1 од 25.06.2024. године, не располаже подацима који се односе на постојеће телекомуникационе инфраструктурне објекте, осим за локације радио станица у обухвату Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110KV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењењевац“.

ТРАНСПОРТ ГАС СРБИЈА д.о.о. Нови Сад РЈ Транспорт Београд – Условима бр. 02-02-4/447 од 12.11.2024. године, констатовано је да се у предметној зони налази магистрални гасовод **МГ 08 В.Орашје-Параћин**, притиска већег од 16 bar и пречника 457,00mm.

ЈП СРБИЈГАС – У Условима бр. 06-07-11/2709 од 18.12.2024. године, наводи се да у оквиру Плана у надлежности ЈП „Србијасгас“ се налазе гасни објекти који су изграђени и функцији.

2.0. Општи и посебни циљеви и индикатори Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“

Стратешки циљеви заштите животне средине су, пре свега, очување еколошког интегритета, капацитета и квалитета простора, односно заштита животне средине, одрживо и рационално коришћење расположивих природних ресурса и створених вредности на подручју планског документа и просторној целини којој припада.

Стратегија коришћења, уређења и заштите простора у границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, огледа се у детаљној планској организацији и уређењу, кроз вредновање капацитета простора, однос постојећих ограничења и ограничења планиране намене, односно планираног пројекта инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ и пратећих садржаја и њихова реализација и редовна експлоатација на еколошки најприхватљивији начин.

Општи и посебни циљеви Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину дефинисани су и изведени из општих и посебних циљева и захтева заштите простора, заштите здравља, безбедности, традиционалних вредности локалног становништва и укупног квалитета животне средине утврђених у плановима и секторским документима вишег реда и ширег подручја, доступне документације урбаног уређења и заштите природних вредности од значаја за анализирано подручје (делови града Јагодина и општина Ћуприја и Деспотовац), услова надлежних органа, институција, ималаца јавних овлашћења.

Еколошком проценом Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ у циљу остваривања општих и посебних циљева заштите простора и животне средине, је обезбеђен приказ утицаја планиране намене на животну средину са смерницама и мерама за даље поступање при имплементацији Плана.

У складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 94/24), Члан 16., општи и посебни циљеви Стратешке процене утицаја на животну средину дефинишу се на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на националном и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у Плану.

2.1. Општи циљеви Стратешке процене утицаја и Посебни циљеви Стратешке процене утицаја

Општи циљеви Стратешке процене утицаја на животну средину Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, се дефинишу на основу предметног планског документа и смерница, захтева и циљева заштите животне средине проистеклих из планских докумената вишег реда и ширег подручја, постојећег стања и капацитета простора и захтева за управљање животном средином за планирану реализацију високонапонског далековода. Стратешки циљеви заштите животне средине, дати одредбама планова вишег реда и ширег подручја, представљају полазне основе за дефинисање општих циљева Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Општи циљеви Стратешке процене утицаја, као интегралног дела предметног планског документа, представљају хијерархијски условљене опште циљеве планске документације вишег реда и ширег подручја и обухватају следеће области животне средине:

- квалитет ваздуха,
- квалитет вода-површинских и подземних, изворишта водоснабдевања,
- квалитет земљишта,
- буку,
- нејонизујуће зрачење,
- природу, биодиверзитет, предео,
- отпад и управљање отпадом,
- заштиту од удеса и удесних ситуација,

све у циљу спречавање утицаја на здравље становништва, биодиверзитет и све осетљиве рецепторе, односно смањења антропогених притисака на животну средину.

Општим циљевима је постављен оквир за дефинисање заштите простора, животне средине и здравља становништва, односно заштита кључних чинилаца животне средине од загађивања и деградације. Дефинисање посебних циљева и избор индикатора за мерење и праћење њиховог остваривања представља услов управљање животном средином, контролу у простору за стварање услова одрживог просторног, функционалног и еколошки прихватљивијег решења за реализацију планираног високонапонског далековода од 110 kV ТС „Јагодина 4“ до ТС „Стењевац“ са:

- заштитним појасом, укупне ширине око 60,0 m (2x30,0 m од осе далековода) и
- извођачким појасом, ширине око 10,0 m (2x5,0 m од осе далековода).

На основу општих циљева, као и на основу просторног обухвата, планиране намене, стања животне средине у границама Плана, дефинишу се и утврђују посебни циљеви Стратешке процене, који представљају основ за оцењивање ефикасности и ефективности стратешких утицаја Плана на животну средину.

Посебни циљеви Стратешке процене утицаја на животну средину Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, утврђени су на основу анализе стања животне средине, значајних и битних питања, проблема, ограничења и потенцијала подручја Плана, као и приоритета за решавање еколошких проблема у складу са општим циљевима и начелима заштите животне средине. Еколошки одговорно планирање и коришћење простора у Просторном плану подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, представљају услов превентивне заштите за могућност реализације планираног инфраструктурног коридора. Посебни циљеви Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину су:

- **Заштита основних чинилаца животне средине**
 - заштита ваздуха – очувати квалитет ваздуха (смањити емисије у ваздух, смањити утицај на климатске промене);
 - заштита површинских и подземних вода, изворишта водоснабдевања – очувати квалитет вода (спречити загађивање површинских и подземних вода, забрана изливања, просипања, упуштања загађујућих материја, непречишћених отпадних вода у површинске и подземне воде);
 - заштита земљишта (спречавање емисија у земљиште, очување квалитета пољопривредног земљишта, заштита од ерозије и деградације земљишта);
 - заштита шума и шумског земљишта;
 - климатске промене;
 - увођење еколошке компензације на планском подручју;
- **Заштита природних добара и биодиверзитета**
 - спречити утицаје на биодиверзитет подручја;
 - спречити утицаје на флору и фауну;

- спречити утицаје на станишта;
- **Заштита културног наслеђа**
 - спречити утицаје на археолошке локалитете;
- **Заштита предела и предеоних вредности**
 - ублажити утицаје на изглед предела;
- **Локално становништво, традиционалне вредности и економски развој**
 - спречити изложеност становништва повећаном нивоу буке;
 - спречити изложеност становништва нејонизујућем зрачењу;
 - управљање ризицима и заштита од удеса;
 - подстицати економски развој и раст запослених на локалном нивоу;
- **Локална самоуправа и надлежни органи**
 - поштовање планских мера, мера заштите животне средине, правила уређења и правила грађења;
 - управљање отпадом на планском подручју;
 - покретање поступка процене утицаја на животну средину за планирани пројекат;

Посебни циљеви Стратешке процене утицаја омогућавају формирање еколошке матрице за планирану намену простора у обухвату Плана на принципима одрживости и еколошке прихватљивости.

2.2. Избор индикатора

Избор индикатора Стратешке процене врши се на основу карактеристика простора и стања животне средине у границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац”, у складу са Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине („Сл. гласник РС”, бр. 37/11). Избор индикатора заснован је на концепту „узрок-последица-одговор”:

- индикатори „узрока” означавају антропогене активности, процесе и односе који утичу на животну средину;
- индикатори „последица” означавају стање животне средине;
- индикатори „одговора” дефинишу политичке опције и остале реакције у циљу промена „последица” по животну средину.

Дефинисани индикатори представљају квалитативне показатеље на основу којих се прати степен достигнутог постављених циљева. Дефинисаним индикаторима Стратешке процене утицаја добијају се подаци о:

- стању у границама планског документа, стању у просторно-еколошким зонама (1,2,3,);
- квалитету ваздуха;
- квалитету површинских и подземних вода, стању изворишта водоснабевања;
- стању и квалитету земљишта;
- карактеристикама и стању биодиверзитета;
- стању шумске вегетације и степену шумовитости;
- стању буке;
- стању нејонизујућег зрачења;
- управљању отпадом.

У Стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац”, изабрани су показатељи у складу са циљевима Стратешке процене, а разрађени су по узору на индикаторе дефинисане Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине („Сл. гласник РС”, бр. 37/11), приказани у Табели бр. 7.

Табела бр. 7: Приказ рецептора животне средине, циљева СПУ и избор индикатора

Рецептори животне средине	Циљеви стратешке процене	Индикатори
Основни чиниоци животне средине	Заштита квалитета ваздуха	Број дана са повећањем емисија загађујућих материја на подручју локалних самоуправа (град Јагодина, општина Ћуприја, општина Деспотовац)
	Заштита квалитета вода (површинских, подземних, изворишта водоснабдевања	Емисије загађујућих материја у водна тела Поштовање зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања
	Заштита земљишта	% површина обухваћеног новом наменом Заштита од ерозионих процеса
	Заштита шума и шумског земљишта	Промене површине под шумом Структура шумских екосистема
Природна добра и биодиверзитет	Заштита вредне вегетације	Површине планиране за уклањање вегетације
	Заштита орнитофауне Смањити штетан утицај на орнитофауну	Процена броја и статуса потенцијално угрожених циљних врста птица у току једне године (праћење страдања птица од далековода, односно проналажења мртвих јединки и процена броја и састав врста губитка)
	Заштита заступљене флоре и фауне Спречити утицаје на флору и фауну	Диверзитет врста
	Заштита заступљених станишта (спречити утицаје на специфична станишта) Очувати биодиверзитет	Диверзитет специфичних станишта Диверзитет заступљених врста

Културно наслеђе	Заштита и очување културног наслеђа Заштита археолошких локалитета	Број потенцијално угрожених локалитета на којима постоје објекти културне баштине/археолошки локалитети
Заштита предела	Заштитити предеоне одлике подручја Ублажити утицаје на изглед предела	Распоред електростубова у простору Изложеност, сагледивост, визуелна перцепција
Бука	Смањити ниво (интензитет) буке	Број стамбених и других објеката у зонама са повећаним нивоом буке
Нејонизујуће зрачење	Смањити/ублажити изложеност електромагнетном зрачењу	Критеријуми Светске здравствене организације: - дозвољена јачина електричног поља је 5 kVeff/m, - дозвољена јачина магнетног поља је 100 µT
Управљање отпадом (управљање свим врстама и категоријама генерисаног отпада - опасног и неопасног)	Организован и контролисан систем управљања отпадом	План управљања отпадом План управљања отпадом од рушења и грађења
Локално становништво, традиционалне вредности и економски развој	Заштита од удеса	Ризик настанка удеса Површина обухваћена могућим акцидентима Изложеност становништва, објеката, флоре и фауне могућим акцидентним ситуацијама
	Подстицај економског развоја локалне самоуправе	Број запослених на изградњи и у експлоатацији
	Бољи квалитет живота локалног становништва	Бенефити локалних заједница Локално инфраструктурно опремање и комунално уређење

Општи и посебни циљеви Стратешке процене утицаја на животну средину Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ представљају подлогу за дефинисање индикатора и услов за остваривање заштите и унапређења стања на планском подручју. Предложени концепт заштите животне средине на подручју Плана хијерархијски је усклађен са општим смерницама, условима и мерама за заштиту животне средине документације вишег реда и ширег подручја.

3.0. Процена могућих утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ и програма на чиниоце животне средине

Циљ Стратешке процене утицаја на животну средину је сагледавање могућих негативних утицаја/трендова на квалитет животне средине у зони коридора високонапонског далековода и пратећих објеката, утврђивање смерница и дефинисање мера за њихово спречавање, смањење, ублажавање, односно довођење у еколошки прихватљиве оквири не стварајући конфликте у простору и животној средини. На основу циљева и смерница просторног развоја и услова заштите животне средине из планова вишег реда и ширег подручја, од значаја за Просторни план подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, дефинисани су општи и посебни циљеви Стратешке процене утицаја планског документа (Извештаја о СПУ). Основни циљеви, са еколошког аспекта, су:

- реализација инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ уз избор најповољнијег варијатног решења просторне диспозиције електростубова од дефинисаних локација ТС и пратеће путне и остале инфраструктуре;
- интегрална заштита у фази планирања са обавезујућим смерницама и мерама за нижи хијерархијски ниво;
- поштовање еколошких принципа, избегавање еколошких конфликта и постизање компромиса и компензације у простору.

Реализација високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ планирана је у складу са рационалним коришћењем расположивог простора применом мера заштите еколошки осетљивих рецептора, односно локалног становништва, заштићених подручја, изворишта водоснабдевања, уз дефинисане и прописане обавезне мере за спречавање свих значајних утицаја и мере за заштиту природе, здравља становништва и животне средине.

Просторни план подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ је оцењен према могућим утицајима (сагласно критеријумима за оцењивање величине, значаја и вероватноће утицаја - модификована РADC методологија и „MeV Urban“ модел) на:

- стање у простору - постојећа и планирана намена;
- статус заштићених природних добара и карактеристике биодиверзитета;
- демографске карактеристике и мреже насеља;
- постојећи и планирани степен управљања отпадом;
- постојећи и планирани степен ефикасности заштите животне средине;
- стање мониторинга животне средине.

3.1. Детаљан опис, вредновање и процену значајних утицаја спровођења плана на чиниоце животне средине

Подручје еколошке анализе, односно вредновања постојећег и планираног стања, са аспекта могућих и очекиваних промена и утицаја у простору и животној средини, представља обухват Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

На основу анализе потенцијала и ограничења у границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ и анализе постојеће и планиране намене, извршена је валоризација простора у обухвату планског документа. Општи циљеви еколошког вредновања простора Плана је:

- утврђивање и валоризовање кључних потенцијала простора;
- идентификација постојећих конфликта и ограничења (просторних, еколошких);
- процена посторно-еколошких капацитета подручја Плана;
- дефинисање просторно-еколошке матрице подручја Плана за реализацију планираног високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Посебни циљеви еколошког вредновања простора у границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“:

- дефинисање просторно-еколошких целина;
- дефинисање услова и мера заштите, мера за спречавање еколошких конфликта и услова еколошке компензације у простору за планирани високонапонски далековод 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.
- утврђивање обавезних еколошких смерница и мера за реализацију планираног високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ за нижи хијерархијски ниво;
- утврђивање обавезних мера заштите и мониторинга животне и друштвене средине (мониторинг нејонизујућег зрачења, биодиверзитета).

Подручје Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, је валоризовано на основу постојећег стања и процењених значајних утицаја у границама планског документа, као и непосредног и ширег окружења, карактеристика планиране намене односно реализације високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ са пратећим садржајима и идентификованих ограничења и условљености у простору.

Валоризација је извршена и у циљу усклађивања даљег развоја планског подручја према критеријумима економске оправданости и одрживости и еколошке прихватљивости. Концепт заштите животне средине Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, заснован је на:

- избору најприхватљивијег варијантног решења коридора и трасе далековода и диспозиције електростубова са пратећом путном и осталом инфраструктуром:
 - Просторно-еколошка целина 1: Коридор планираног далековода 110 kV коју чине две деонице:
 - деоница „А“ од ТС 400/110 kV „Јагодина 4“ до индустријске зоне „Добричево“ и
 - деоница „Б“ од индустријске зоне „Добричево“ до ТС 110/35/10 kV „Стењевац“;
 - Просторно-еколошка целина 2: Трансформаторска станица (ТС) 400/110 kV „Јагодина 4“;
 - Просторно-еколошка целина 3: Трансформаторска станица (ТС) 110/35/10 kV „Стењевац“.
- заштити биодиверзитета, заступљених екосистема, заштити орнитофауне и хироптерофауне, заштити заштићених врста и специфичних станишта, заштити осталих природних вредности и културних добара (археолошких локалитета) у планском подручју од значаја за животну средину;
- заштити квалитета ваздуха, површинских и подземних вода, земљишта и изворишта водоснабдевања;
- заштити од излагања нејонизујућем зрачењу;
- санацији и ревитализацији свих деградираних површина, постојећих и оних које ће настати у фази извођења радова у циљу унапређења еколошких услова у зони коридора високонапонског далековода;

- акустичком зонирању простора за заштиту и спречавање емисије буке, шума, („короне“) у зони осетљивих рецептора;
- организованом систему управљања отпадом у фази извођења радова;
- превенцији удеса и удесних ситуација;
- мониторингу стања природне и животне средине.

Стратешком проценом утицаја извршена је валоризација простора у коридору високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ у циљу одрживог и еколошки прихватљивог управљања простором, природним вредностима, животном и друштвеном средином за еколошки најприхватљивији начин реализације предметног коридора у границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“. Да би се проценили могући утицаји стратешког и осталог карактера, ефекти и последице по природу, биодиверзитет, остале природне вредности, животну и друштвену средину, здравље и безбедност локалног становништва и потенцијалних корисника простора, извршено је вредновање планског обухвата са еколошког аспекта, као подлоге за најбоље понуђено варијантно решење за изградњу високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ са пратећим садржајима.

На основу просторно-положајних карактеристика анализираног подручја, постојећих ограничења и еколошких конфликта, постојеће и планиране намене, обавезујућих смерница и мера заштите природе и животне средине, које су услов за планиране промене и имплементацију Плана за реализацију високонапонског далековода. Како би се створили услови за реализацију високонапонског далековода у границама Просторно-еколошке целине 1: Коридор планираног далековода 110 kV коју чине две деонице:

- деоница “А” од ТС 400/110 kV „Јагодина 4“ до индустријске зоне „Добричево” и
- деоница “Б” од индустријске зоне „Добричево” до ТС 110/35/10 kV „Стењевац”,

обавезно је:

- да реализацију планираног високонапонског далековода са пратећим садржајима, прати обавезна процена утицаја на природну, животну и друштвену средину на хијерархијски нижем нивоу;
- примена обавезних мера за спречавање и ублажавање потенцијално негативних утицаја на стање у простору, животној и друштвеној средини;
- примена мера заштите од удеса и удесних ситуација, у складу са документацијом на хијерархијски нижем нивоу.

Површина у границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ је 22.747,03.94ha, односно око 227,50 km². Подручје планског документа чини:

- **Просторно-еколошка целина 1:** Коридор планираног далековода 110 kV коју чине две деонице:
 - деоница “А” од ТС 400/110 kV „Јагодина 4“ до индустријске зоне „Добричево” и
 - деоница “Б” од индустријске зоне „Добричево” до ТС 110/35/10 kV „Стењевац”;
- **Просторно-еколошка целина 2:** Трансформаторска станица (ТС) 400/110 kV „Јагодина 4”;
- **Просторно-еколошка целина 3:** Трансформаторска станица (ТС) 110/35/10 kV „Стењевац”.

У обухвату Просторног плана успостављају се:

- заштитна зона у укупној ширини од 60 m, односно по 30 m од осе далековода, у дужини од око 28 km и успоставља се након изградње далековода;
- заштитни појас, за надземни електроенергетски вод напонског нивоа 110 kV, са обе стране вода од крајњег фазног проводника, ширине 25 m);
- извођачки појас, који се налази у оквиру заштитне зоне, укупне ширине 20 m,

односно по 10 m од осе далековода, намењен за изградњу далековода, одржавање и надзор;

- локације трансформаторских станица се анализирају само у делу стварања планског основа за увођење планираног далековода 110 kV (предмет су разраде посебном планском или урбанистичко-техничком документу).
- У свим просторно-еколошким целинама, у циљу превенције, спречавања, смањења, отклањања и минимизирања могућих значајних утицаја на природу, природна добра, биодиверзитет, културна добра (археолошка налазишта), односно на животну и друштвену средину, планиране су мере које су дате у **Поглављу 3.4.** овог Извештаја о Стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину. Начин вредновања чиниоца животне средине у поступку Стратешке процене утицаја на животну средину Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, мере превенције, мере забране, мере за спречавање свих значајних утицаја, мере заштите, компензационе мере и мониторинг, које се морају спровести у наведеним просторно-еколошким целинама при реализацији планираног далековода 110 kV коју чине две деонице (деоница „А“ од ТС 400/110 kV „Јагодина 4“ до индустријске зоне „Добричево“ и деоница „Б“ од индустријске зоне „Добричево“ до ТС 110/35/10 kV „Стењевац“) и обавезне су у поступку процене утицаја на животну средину на нижем хијерархијском нивоу.

3.2. Приказ вероватних значајних утицаја разумних варијантних решења која је разматрао орган надлежан за припрему плана имајући у виду циљ, сврху и географски обухват плана

У поступку процене стратешких утицаја Плана и планских решења, разматрана су варијантна решења (усвајање и не усвајање Плана) како би се извршило поређење и вредновање за избор боље понуђене варијанте са аспекта могућности за реализацију инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, односно прве деонице која треба да повеже ТС „Јагодина 4“ са новим индустријским комплексом у Ћуприји (лоцираним уз аутопут Е-75, Београд – Ниш) и друге деонице која треба да буде позиционирана између поменутог индустријског комплекса и ТС „Стењевац“, чиме би се обезбедило двострано напајање за ТС „Стењевац“, ТС „Ћуприја“ и рудник „Ресавица“, али и заштите простора и животне средине. Предложена варијантна решења вреднована су са аспекта:

- могућности успостављања интегралне контроле у простору;
- могућности реализације планиране намене, односно изградње инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, на принципима превенције, економске и еколошке одрживости и прихватљивости;
- могућности контроле, мониторинга и заштите природе, локалног становништва и квалитета животне средине.

Варијантно решење не усвајања Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ (Варијанта I) омогућава концепт развоја предметног подручја у складу са важећем планским документом, без интервенција у простору за реализацију сложеног енергетског пројекта, односно инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ (прве деонице која треба да повеже ТС „Јагодина 4“ са новим индустријским комплексом у Ћуприји (лоцираним уз аутопут Е-75, Београд – Ниш) и друге деонице која треба да буде позиционирана између поменутог индустријског комплекса и ТС „Стењевац“, чиме би се обезбедило двострано напајање за ТС „Стењевац“, ТС „Ћуприја“ и рудник „Ресавица“).

Варијантно решење усвајања и реализације (имплементације) Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ (Варијанта II), представља механизам управљања простором и животном средином и омогућава реализацију сложеног енергетског пројекта, односно инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ (прве деонице која треба да повеже ТС „Јагодина 4“ са новим индустријским комплексом у Ћуприји (лоцираним уз аутопут Е-75, Београд – Ниш) и друге деонице која треба да буде позиционирана између поменутог индустријског комплекса и ТС „Стењевац“, чиме би се обезбедило двострано напајање за ТС „Стењевац“, ТС „Ћуприја“ и рудник „Ресавица“. Такође, омогућава реализацију планиране намене уз:

- поштовање урбанистичких параметара, правила уређења, правила грађења, услова и мера заштите природе (укупног биодиверзитета, биотопа, станишта), обавезних мера заштите простора, заштите здравља становништва, заштите и мониторинга животне средине и смерница за план заштите од удеса за реализацију високонапонског далековода као сложеног енергетског пројекта;
- остваривање концепта одрживог развоја и могућност реализације инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, односно прве деонице која треба да повеже ТС „Јагодина 4“ са новим индустријским комплексом у Ћуприји (лоцираним уз аутопут Е-75, Београд – Ниш) и друге деонице која треба да буде позиционирана између поменутог индустријског комплекса и ТС „Стењевац“, чиме би се обезбедило двострано напајање за ТС „Стењевац“, ТС „Ћуприја“ и рудник „Ресавица“, у складу са савременим техникама и технологијама из области енергетике и преносних система;
- управљање простором на еколошки прихватљив и одржив начин;
- успостављање контроле стања животне средине (мониторинг).

Избор Варијанте II, односно усвајање Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, односно усвајање предложеног планског документа је еколошки прихватљиво са свим прописаним смерницама и мерама превенције, мерама за ублажавање свих потенцијалних утицаја, мерама заштите и мониторинга, мерама за спречавање свих значајних утицаја и потенцијалних акцидената, мерама заштите укупног капацитета и квалитета животне средине и здравља становништва и мерама еколошке компензације.

3.3. Поређење разумних варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења са становишта циља, сврхе, географског обухвата плана и процењених утицаја на животну средину

Поређење разумних варијантних решења извршено је на основу очекиваних позитивних и негативних утицаја варијантних решења у простору - обухвату Плана, непосредној али и широј просторној целини. Позитивни ефекти вредновани су са аспекта утицаја на:

- природне вредности: биодиверзитет, шумске екосистеме, земљиште, природне и блиско-природне елементе предела, предеоне и пејзажне вредности;
- квалитет ваздуха, површинских и подземних вода и земљишта;
- створене вредности (демографске карактеристике, привредне активности), инфраструктурну опремљеност подручја;
- просторне и урбанистичке услове и параметре и могућност контролисаног управљања простором;
- укупног квалитета и капацитета животне средине, безбедност и здравље локалног становништва и свих корисника простора на планском подручју.

Еколошки прихватљивије решење је оно које омогућава:

- примену мера за спречавање и минимизирање негативних утицаја у простору;

- рационално коришћење природних ресурса у планској поставци;
- поштовање еколошких начела и принципа одрживог развоја.

Табела бр. 8: Приказ разумних варијантних решења

ВАРИЈАНТНА РЕШЕЊА	Одрживи развој планског подручја	
	Позитивни утицаји	Негативни утицаји
Варијанта I	Задржавање постојећег концепта развоја планског подручја, у складу са важећом планском документацијом, односно задржавање постојеће намене простора без могућности значајних промена у простору; Позитиван ефекат је да на том простору неће бити интервенција у простору за реализацију сложеног енергетског пројект;	Губитак могућности за реализацију пројекта инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, односно прве деонице која треба да повеже ТС „Јагодина 4“ са новим индустријским комплексом у Ћуприји (лоцираним уз аутопут Е-75, Београд – Ниш) и друге деонице која треба да буде позиционирана између поменутог индустријског комплекса и ТС „Стењевац“, чиме би се обезбедило двострано напајање за ТС „Стењевац“, ТС „Ћуприја“ и рудник „Ресавица“
Варијанта II	Остваривање могућности за реализацију пројекта инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, односно прве деонице која треба да повеже ТС „Јагодина 4“ са новим индустријским комплексом у Ћуприји (лоцираним уз аутопут Е-75, Београд – Ниш) и друге деонице која треба да буде позиционирана између поменутог индустријског комплекса и ТС „Стењевац“, чиме би се обезбедило двострано напајање за ТС „Стењевац“, ТС „Ћуприја“ и рудник „Ресавица“;	Извесне промене у простору, утицаји на предеоне карактеристике, односно трансформацију предела са високонапонског далековода као новим елементима и новим реперним тачкама у пределу (визуелне и предеоне промене у простору); Промене, у мањој мери, традиционалних вредности и навика локалне заједнице;

Избор Варијанте II – усвајање Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, са предлогом за реализацију прве деонице која треба да повеже ТС „Јагодина 4“ са новим индустријским комплексом у Ћуприји (лоцираним уз аутопут Е-75, Београд – Ниш) и друге деонице која треба да буде позиционирана између поменутог индустријског комплекса и ТС „Стењевац“, чиме би се обезбедило двострано напајање за ТС „Стењевац“, ТС „Ћуприја“ и рудник „Ресавица“, у складу са савременим техникама и технологијама из области енергетике и преносних система (у складу са условима ималаца јавних овлашћења и социодемографским условима (мреже насеља, близине осетљивих рецептора, односно постојећих објеката и зона становања), са свим прописаним смерницама и мерама превенције, мерама за спречавање утицаја и мерама за спречавање акцидената, мерама за ублажавање утицаја на медијуме животне средине, мерама заштите и мониторинга биодиверзитета (орнитофауне и хироптерофауне, остале флоре, фауне, станишта), укупног капацитета и квалитета животне средине и здравља становништва и мерама еколошке компензације.

Са аспекта контроле и мониторинга стања у простору и животној средине, Варијанта II, односно Просторни план подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, је у сагласности са постављеном еколошком матрицом и омогућава успостављање еколошке контроле у простору.

3.4. Начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине

На основу вишекритеријумске анализе, утврђени су потенцијали и ограничења у границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, односно подручју потенцијалних директних и индиректних утицаја од значаја за заштиту природе, животне средине и локалног становништва. Заштита природе, животне средине и поштовање социолошког аспекта, подразумева поштовање свих општих и посебних смерница и мера утврђених условима ималаца јавних овлашћења, захтевима заинтересованих органа и организација и заинтересоване јавности, у складу са законском регулативом. Кроз анализу подручја Плана, односно постојеће и планиране намене, извршена је еколошка валоризација и дефинисан специфичан еколошка коридор „Инфраструктурни коридор високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Дефинисање смерница и мера заштите има за циљ обезбеђивање услова да се постојеће стање животне средине максимално очува и спречи потенцијално негативно деловање, пре свега електромагнетног зрачења у коридору далековода у анализираној просторној целини. Поред процене утицаја планских решења на животну средину и сагледавања могућих значајних негативних утицаја, циљ процене утицаја планског документа је и прописивање смерница и мера за њихово смањење, односно свођење у прихватљиве границе, дефинисане позитивном законском регулативом, уз очување капацитета и квалитета животне средине и здравља локалног становништва у границама планског документа.

Реализацијом планираног инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, обезбеђују се услови за контролисан пренос енергије. У том смислу, може се говорити о позитивним ефектима Плана на аспект контролисаног преноса енергије. Са аспекта сагледавања могућих кумулативних и синергетских ефеката нису идентификовани значајни кумулативни ни синергетски утицаји који могу настати у интеракцији планираних и постојећих пројеката и активности на планском подручју.

У циљу заштите квалитета животне средине, поштована су начела заштите животне средине:

- начело превенције и предострожности – све активности у границама планског документа, посебно у коридору и траси коридор високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ се планира за спровођење да не проузрокује значајне промене у животној средини, тако да представља најмањи ризик по природу и животну средину и здравље локалног становништва и ограничи утицај на животну средину у зони извођачког појаса;
- начело очувања природних вредности простора, посебно биодиверзитета и заштићених природних добара у границама Плана, пре свега у коридору планираног високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Концепт заштите животне средине у Просторном плану подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, засниван је на усклађивању потреба развоја, поузданом снабдевању електричном енергијом и очувању здравља и безбедности локалног становништва, природних вредности и чинилаца животне средине.

Мере заштите имају за циљ да утицаје на животну и друштвену средину, у оквиру планског подручја, сведу у оквиру и границе прихватљивости, омогућавају реализацију планираног високонапонског далековода за даљи развој локалних заједница и спречавају конфликте на датом простору што је у функцији реализације циљева одрживог развоја. Дефинисање мера заштите животне и друштвене средине има за циљ обезбеђивање услова да се постојеће стање животне средине очува и где је могуће унапреди, а пре свега, да се спрече потенцијално негативни утицаји. Поред процене утицаја планских

решења на животну средину и сагледавања могућих значајних негативних утицаја, циљ израде Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, је и прописивање мера за њихово смањење, односно довођење у еколошки прихватљиве и одрживе оквире, у складу са капацитетом животне средине на анализираном простору.

При процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине, током реализације и редовног рада планираног линијског инфраструктурног коридора, односно високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ и пратећих објеката и садржаја.

Утицаји планираног линијског инфраструктурног коридора, односно високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ и пратећих објеката и садржаја, на чиниоце животне средине су:

- **Становништво и здравље људи;**

Током реализације и редовног рада планираног линијског инфраструктурног коридора, односно високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, нема утицаја на становништво и здравље људи, јер је планиран далековод на безбедној удаљености.

- **Геолошка, предеона и биолошка разноврсност, врсте, станишта и њихова функционална повезаност, подручја и друга природна добра заштићена посебним прописом којим се уређује заштита природе;**

Током реализације и редовног рада нема утицаја на геолошко подручје.

Највећи утицај се може очекивати за време припреме терена и изградње високонапонског далековода 110kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, због буке, вибрација, прашине, вештачког светла и већег присуства људи, може доћи до узнемирења дивљих животиња, напуштања станишта и појаве миграција на друге мирније локације и слична станишта. Такође, могу се очекивати утицаји различитих интензитета и карактера и за време редовног рада далековода у непосредном и ширем окружењу, као и утицаји у случају удесних ситуација.

Међутим, поштовањем Решења Завода за заштиту природе Србије, 03 бр.021-2382/2 од 15.07.2024.године, које су обавезујуће са мерама заштите у свим фазама планирања, реализације и редовне експлоатације високонапонског далековода 110kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, утицај ће бити сведен на минимум.

- **Еколошка мрежа, еколошки значајна подручја и еколошки коридори**

Највећи утицај на еколошку мрежу, еколошки значајна подручја и еколошки коридоре је током реализације високонапонског далековода 110kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Међутим поштовањем Решења Завода за заштиту природе Србије, 03 бр.021-2382/2 од 15.07.2024.године, које су обавезујуће са мерама заштите у свим фазама планирања, реализације и редовне експлоатације високонапонског далековода 110kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, утицај ће бити сведен на минимум.

- **Екосистеми и екосистемске услуге**

Далеководи, иако неопходни за енергетску инфраструктуру, могу имати утицај током реализације на заступљене екосистеме и екосистемске услуге, угрожавајући биодиверзитет, угрожавајући станишта, регулацију климе, продукцију хране и природних ресурса, као и културне вредности. Међутим, уз одговарајуће планирање и мере заштите, ови утицаји се могу минимизирати. На пример, пажљив избор локација за изградњу далековода, као и коришћење одрживих и еколошких метода одржавања, могу помоћи у очувању важних екосистемских услуга.

- **Земљиште, вода и ваздух**

Загађивање земљишта може настати, пре свега у току изградње високонапонског далековода 110kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, при ремонту или другим интервенцијама на далеководу. Квалитет земљишта у границама Плана може бити нарушен хазардним, неконтролисаним изливањем горива, уља из грађевинских машина, осталих возила и коришћене опреме, развејавањем прашкастих материја и прашине као и таложењем загађујућих материја, продуката сагоревања из мотора са унутрашњим сагоревањем.

Утицаји на пољопривредно земљиште - у квантитативном и квалитативном смислу, представља један од приоритетних циљева анализе, али како стубови који се налазе у систему далековода заузимају релативно малу површину, не може се говорити о значајној трансформацији намене пољопривредног земљишта и његовог губљења из примарне производње и утицајима посебног значаја.

Утицаји на квалитет површинских и подземних вода може се очекивати у току изградње далековода, пре свега у случају ванредног, удесног, односно хаваријског изливања горива, уља и расхладне течности (антифриза) из грађевинских машина, теретних и путничких возила на градилишту и у транспорту. Обавеза инвеститора/носиоца пројекта/извођача радова је да одмах, без одлагања, изврши санацију терена, а у случају продора штетних материја у водоток, на земљиште, дубље слојеве подземља, неопходна је извршити и ремедијацију земљишта и загађених подземних вода.

Експлоатација, односно редовни рад високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, неће доводити до генерисања отпадних вода. Не постоји могућност угоржавања режима вода у зони коридора предметног далековода.

Утицаји и негативни ефекти на квалитет ваздуха су могући у фази реализације линијског инфраструктурног коридора, односно високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ и пратећих објеката и садржаја и настају пре свега као последица рада ангазоване механизације и средстава рада на локацијама и зонама далековода.

Поштовањем мера и смерница заштите земљишта, воде и ваздуха, ови утицаји се могу минимизирати.

- **Клима, климатске промене**

Током реализације и редовног рада планираног линијског инфраструктурног коридора, односно високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, утицај на климу и климатске промене је минималан, узимајући у обзир карактеристике пројекта. Поштовањем мера заштите ови утицаји се могу минимизирати.

- **Материјална добра, материјално и нематеријално културно наслеђе археолошко и архитектонско културно наслеђе и археолошка налазишта**

Утицаји на материјална добра, материјално и нематеријално културно наслеђе археолошко и архитектонско културно наслеђе и археолошка налазишта, могу бити само током реализације планираног линијског инфраструктурног коридора, односно високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Међутим, поштовањем прописаних мера, смерница и примењивањем Услови Завода за заштиту споменика културе Крагујевац, бр. 1812-02/1 од 18.07.2024. године, нема утицаја ни током реализације а ни касније током редовног рада планираног линијског инфраструктурног коридора, односно високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

- **Изложеност становништва и животне средине великим удесима или природним катастрофама**

Насељеност у планском подручју су ретко насељена места, па самим тим изложеност било каквог удеса неће имати утицаја на становништво.

Акциденти и удесне ситуације нису честе појаве за далеководе и најчешће су последица техничких неисправности, организационо-технолошких пропуста или екстремних метеоролошких услова.

3.5. Начин на који су при процени утицаја узети у обзир карактеристике утицаја: вероватноћа, интезитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), као и кумулативна и заједничка природа утицаја

На основу методологије процене утицаја, у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 94/24) процењен је квалитет животне средине и урађена процена очекиваних утицаја предметног Плана на животну средину.

Анализа потенцијалних утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ извршена је на релацији: **извори утицаја - утицаји - ефекти и последице**. Извори утицаја на квалитет животне средине могу бити планска решења дефинисана наменом простора, у позитивном и негативном смислу. Вредновањем планских решења могуће је извршити вредновање утицаја на животну средину предметног планског документа и дати процену ефеката у простору и животној средини.

Од значаја за животну средину су решења која се односе на просторни положај планиране намене простора, односно планираног инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, пратеће путне мреже и остале инфраструктуре.

Утицаји на животну средину, генерално, могу бити механички, физички, хемијски, а објекат утицаја су медијуми животне средине преко којих се утицаји преносе или на која се одражавају. У Стратешкој процени утицаја на животну средину Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, анализирани су следећи чиниоци простора, природе и животне друштвене средине:

- природне вредности животне средине (ваздух, воде, земљиште, изворишта водоснабдевања, предеоно-пејзажне вредности);
- природна добра и биодиверзитет планског подручја (фауна, флора, станишта);
- културно наслеђе (археолошки локалитети, остало геонаслеђе, пећине, вртаче);
- карактеристике планираног инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Последице утицаја у простору, природи и животној средини су промене особина, изгледа или функције, а ефекти могу бити позитивни или негативни или стање без промена, што представља карактеристике утицаја. Процена утицаја на животну средину извршена је у односу на карактеристике утицаја које планска решења могу имати на природу и биодиверзитет, животну средину, локално становништво, у односу на: врсту утицаја, дужину трајања, извор и развој утицаја, реверзибилност, могућност анулирања утицаја, трајност, континуитет, важност (значај) утицаја и степен и карактер потребних интервенција у простору. У односу на време трајања утицаја, дефинисани су: привремени - повремени, дуготрајни ефекти и последице. Ефекти односно последице, сагласно наведеној категоризацији, могу бити:

- у односу на врсту утицаја - позитивни (повољан, врло повољан), негативни (врло негативан, већи, мањи), нулти/без утицаја;
- у односу на време (дужину) трајања - привремени/повремени, дуготрајни/дугорочни;
- у односу на развој утицаја - једноставни, кумулативни, синергетски;
- у односу на извор утицаја - директни, индиректни;
- у односу на реверзибилност - реверзибилни, иреверзибилни;
- у односу на трајност утицаја - дуготрајан, инцидентан;
- у односу на континуитет - континуалан, дисконтинуалан;
- у односу на значај - изразито мали значај, мали значај, средњи значај, врло велики значај.

Поступак оцењивања квалитета животне средине и очекиваних ефеката Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац”, вршен је на основу вредновања могућих еколошких утицаја (позитивних и негативних). Величина утицаја представља приказ штете или користи од процењеног деловања на здравље и квалитет живота локалног становништва, природна добра и биодиверзитет, квалитет ваздуха, вода, изворишта водоснабдевања, земљишта, предеоне карактеристике планског подручја, односно укупан квалитет и капацитет животне средине.

Значај утицаја представља размере физичког простора који може бити изложен деловању промена у средини. Утицаји, односно последице, према карактеристикама оцењени су негативним или позитивним предзнаком.

Утицаји, односно последице, према величини промена се оцењују бројевима од -3 до +3, где се знак минус односи на негативне, а знак плус на позитивне промене.

Табела бр. 9: Критеријуми за оцењивање величине утицаја (модификована PADC методологија)

Величина утицаја	Ознака	Значење симбола
критичан, врло негативан	-3	онемогућавање функције у датом простору
већи	-2	у већој мери нарушава стање животне средине
мањи	-1	у мањој мери нарушава животну средину
нема утицаја	0	нема промена у животној средини
позитиван	+1	мање позитивне промене и утицаји у животној средини
повољан	+2	повољне промене и утицаји на квалитет животне средине
врло повољан	+3	промене битно побољшавају квалитет животне средине

Значај утицаја процењен је у односу на просторне размере на којима се може остварити утицај планираних намена и очекиваних активности у простору Плана. Критеријуми за оцењивање размера утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац”, су:

- локални – локацијски – утицаји на нивоу коридора далековода;
- градски – општински утицаји од значаја за подручје града Јагодине, општине Ћуприја и општине Деспотовац;
- регионални – утицаји од значаја за ширу просторну целину – регион;
- национални – утицаји од значаја за ниво Републике Србије.

Табела бр. 10: Критеријуми за вредновање просторних размера утицаја

Значај утицаја	Ознака	Опис
национални	IV	могући утицаји на нивоу Републике Србије

регионални	III	могући утицаји на ширу просторну целину
Градски/општински	II	могући утицаји на нивоу града Јагодине, општине Ћуприја и општине Деспотовац
локални (локацијски)	I	могући утицаји на нивоу коридора далековода

Табела бр. 11: Скала за процену вероватноће утицаја

Вероватноћа %	Ознака	Опис
100	И	утицај врло изванредан
више од 50	В	утицај вероватан
мање од 50	М	утицај могућ
мање од 1	Н	утицај није вероватан

Табела бр. 12: Додатни/допунски критеријуми према времену трајања и типу утицаја

Трајање утицаја	Ознака	Опис
Привремени-Повремени	По/Пр	време трајања утицаја
Дуготрајни - Дугорочни	Дт/Др	
Директни	Ди	тип утицаја
Индиректни	Ид	

На основу свих наведених критеријума извршено је вредновање значаја идентификованих утицаја за остваривање циљева Стратешке процене утицаја. Процена могућих утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину обухвата:

- вредновање чинилаца животне средине у поступку процене утицаја стратешког карактера, укључујући податке: о стању биодиверзитета, квалитету ваздуха, квалитету вода, изворишта водоснабдевања, стању земљишта, микроклиматским карактеристикама, стању нејонизујућег зрачења, стању буке;
- смернице и мере за превентивно деловање, спречавање, ограничавање и ублажавање негативних и потенцијално негативних утицаја, спречавање просторних конфликта (конфликти планираних намена, функција, садржаја) и увођење еколошки прихватљивих мера за увећање позитивних ефеката Плана на животну средину;
- начин на који су при процени узете у обзир карактеристике Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kVТС „Јагодина 4“-ТС „Стењевац“ (вероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија, просторна димензија, природна добра, културна добра, број изложених јединки орнитофауне и хироптерофауне, број изложених становника, кумулативна, синергетска, директна, индиректна, привремено-повремена, дуготрајна, дугорочна природа утицаја).

Циљ еколошког вредновања простора у обухвату планског документа, предмета Стратешке процене утицаја је:

- процена могућих утицаја стратешког карактера у планском обухвату;
- процена могућих директних утицаја на медијуме животне средине;
- процена могућих директних утицаја на визуелне перцепције становништва у границама планског документа и окружења;
- утврђивање општих и специфичних утицаја, дугорочних, директних и индиректних на квалитет живота локалног становништва;
- процена позитивних утицаја у простору и животној средини;
- процена могућих негативних ефеката у животној средини, који могу настати због карактеристика постојећег стања и планираног високонапонског далековода,

постојећих конфликта и ограничења у простору и карактеристика планиране намене.

Стратешка процена Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац”, са аспекта еколошке прихватљивости и одрживости, представља важан корак у поступку доношења одлуке за усвајање:

- планиране намене и начина коришћења земљишта;
- начин коришћења природних ресурса;
- дозвољеног, односно прихватљивог степена и нивоа утицаја на природу и животну средину.

Стратешка процена утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац” на животну средину представља вредновање са аспекта:

- планираних мера превенције на планском нивоу за спречавање, ублажавање и минимизирање потенцијално штетних утицаја на квалитет ваздуха, вода и земљишта, изворишта водоснабдевања, природна добра и стање биодиверзитета, културно наслеђе, археолошке локалитете, утицаја нејонизујућих зрачења, појаву буке, нарушавања предеоних карактеристика, неконтролисано генерисање отпада;
- квалитета живота и традиционалних вредности и навика локалног становништва;
- рационалног, еколошки прихватљивог коришћења природних ресурса;
- обавезне примене мера превенције, мера за спречавање и отклањање значајних утицаја и негативних последица стратешког карактера у простору и животној средини, мера заштите и мониторинга животне средине.

За потребе стратешке процене утицаја, као оквир граничних капацитета животне средине подручја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац”, коришћени су:

- услови и подаци надлежних институција и ималаца јавних овлашћења,
- Нацрт Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4” – ТС „Стењевац”,
- Постојећи доступни подаци о стању животне средине,
- демографски подаци (број становника, мрежа насеља),

док је постојеће стање дато као процена, на основу увида на терену и евидентирања потенцијалних ризика од значаја за предметно подручје.

Планска решења вреднована са аспекта процене утицаја

Инфраструктурни коридор далековода
Заштитни коридори/појасеви инфраструктурних система
Остало пољопривредно земљиште
Остале шуме и шумско земљиште
Водно земљиште

Циљеви Стратешке процене утицаја на животну средину

1. Заштита квалитета ваздуха

2. Заштита квалитета вода (површинских, подземних, изворишта водоснабдевања)
3. Заштита земљишта
4. Заштита шума и шумског земљишта
5. Природна добра и бидиверзитета: - Заштита орнитофауне - Заштита заступљене флоре и фауне - Заштита заступљених станишта - (спречити утицаје на специфична станишта) - Очувати биодиверзитет
6. Културно наслеђе: - Заштита и очување културног наслеђа - Заштита археолошких локалитета
7. Заштита предела: - Заштитити предеоне одлике подручја - Ублажити утицаје на изглед предела
8. Смањити ниво (интензитет) буке
9. Смањити/ублажити изложеност електромагнетном зрачењу
10. Управљање отпадом
11. Заштита од удеса
12. Подстицај економског развоја локалне самоуправе Бољи квалитет живота локалног становништва

Табела бр. 15: Вредновање карактеристика значаја утицаја планских решења (процена величине утицаја планских решења на животну средину и процена утицаја просторних размера, вероватноће и дужине трајања утицаја планских решења)

Планско решење	Посебни циљеви Стратешке процене утицаја											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Инфраструктурни коридор далековода	0	-1	-1	-1	-1	0	-1	-1	-2	+1	+1	+3
	Н	М	В	М	М	Н	В	М	И	В	В	И
	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II/III
	Дт/Др	Пр	Пр/Др	Пр/Др	Пр	Дт/Др	Дт/Др	Пр	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др
	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди
Заштитни коридори/појасеви инфраструктурних система	+2	+2	+3	+1	+2	+1	+1	+2	+2	+1	+2	+2
	В	В	И	В	В	М	М	В	В	М	В	В
	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II
	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др
	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид
Остало пољопривредно земљиште	-1	-1	-1	-1	-1	0	0	-1	0	+1	+1	+1
	М	М	М	М	М	Н	Н	М	Н	М	М	М
	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
	По/Др	По/Др	Дт/Др	По/Др	По/Др	Др	Дт/Др	По/Др	Дт/Др	Др	Др	Др
	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди	Ди/Ид	Ди	Ди/Ид
Остале шуме и шумско земљиште	+1	+1	+1	+2	+2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
	В	В	В	В	В	М	М	М	М	М	М	М
	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II
	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Др	Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др
	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид
Водно земљиште	0	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	-1	+1	+1	+1
	Н	М	М	М	М	Н	М	М	М	М	М	М
	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I	I/II	I/II	I	I/II	I/II	I/II
	Др	Др	Др	Др	Др	Др	Др	Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др
	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид

3.6. Приказ методологије и тешкоћа, техничких немогућности или недостатка одређених знања са којима се орган надлежан за припрему Плана сусрео како би спровео процену разумних варијантних решења

Орган надлежан за припрему Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, односно припрему Нацрта Одлуке о изради предметног Плана није имао никакве тешкоће у погледу вредновања могућих варијантних решења.

Концепција планирања, коришћења, уређења и заштите простора у границама Плана дефинисани су на начин да се обезбеде услови за:

- изградњу коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“;
- изградњу и коришћење објеката и површина у коридору предметног далековода;
- просторну, технолошку и функционалну везу коридора са непосредним окружењем;
- дефинисање правила уређења, грађења и коришћења објеката и површина у коридору.

Основни разлог за израду и доношење Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ је стварање услова за остваривањем додатне 110 kV електричне везе између ТС 400/110 kV „Јагодина 4“ и ТС 110/35/10 kV „Стењевац“, што је сагледано:

- Планом развоја преносног система за период од 2020. до 2029. године;
- Дугорочном студијом развоја преносне мреже за период до 2035. године.

Закључак: Просторни план подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ је заснован на студијској, техничкој и другој документацији и важећим планским и развојним документима у Републици Србији. Одлуком о изради Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ („Сл. гласник РС“, бр. 85/23) дефинисана је оквирна је граница, која је тачно утврђена Нацртом Просторног плана, све у складу са избором најприхватљивијег варијантног решења студијске и техничкој документације за линијски инфраструктурни коридор високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

4.0. Предлог мера предвиђених за спречавање и/или смањење процењених негативних утицаја на животну средину

Дефинисање смерница и мера заштите има за циљ обезбеђивање услова да се постојеће стање животне средине максимално очува и спречи потенцијално негативно деловање, пре свега електромагнетног зрачења у коридору далековода у анализираној просторној целини. Поред процене утицаја планских решења на животну средину и сагледавања могућих значајних негативних утицаја, циљ процене утицаја планског документа је и прописивање смерница и мера за њихово смањење, односно свођење у прихватљиве границе, дефинисане позитивном законском регулативом, уз очување капацитета и квалитета животне средине и здравља локалног становништва у границама планског документа.

Циљ прописаних обавезујућих смерница и мера заштите је спречавање потенцијалних просторних и еколошких конфликта на анализираном простору, а у складу са циљевима и принципима одрживог развоја. Спровођење мера заштите природе и животне средине утицаће на смањење ризика по здравље становништва, заступљене екосистеме, односно флору, фауну, биотопе, заступљена станишта, односно укупног диверзитета подручја, ризика од загађивања и деградације простора у границама Плана али и зонама непосредног утицаја. Мере заштите имају за циљ да утицаје на животну средину сведу у законом прописане оквире и границе прихватљивости, односно спрече угрожавање здравља становништва, заступљених екосистема квалитет живота локалног становништва и свих корисника простора. Смернице и мере заштите простора и животне средине спречавају еколошке конфликте, омогућавају развој и реализацију планиране намене у границама Плана.

4.1. Предлог мера за спречавање, смањење и/или ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на чиниоце животне средине

Заштита животне средине подразумева поштовање свих општих мера заштите животне и друштвене средине, заштите природе и природних вредности утврђених и прописаних законском регулативом. У том смислу се, на основу анализе квалитета и капацитета животне средине, просторних карактеристика и односа планског подручја са непосредним окружењем, планираних активности у планском подручју, процењених односно очекивано могућих негативних утицаја на квалитет животне средине и услова надлежних институција, утврђују се смернице и мере које треба постовати и примењивати током имплементације Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Циљ прописаних обавезујућих смерница и мера заштите је спречавање потенцијалних просторних и еколошких конфликта на анализираном простору, а у складу са циљевима и принципима одрживог развоја. Спровођење мера заштите природе и животне средине утицаће на смањење ризика по здравље становништва, заступљене екосистеме, односно флору, фауну, биотопе, заступљена станишта, односно укупног диверзитета подручја, ризика од загађивања и деградације простора у границама Плана али и зонама непосредног утицаја. Мере заштите имају за циљ да утицаје на животну средину сведу у законом прописане оквире и границе прихватљивости, односно спрече угрожавање здравља становништва, заступљених екосистема квалитет живота локалног становништва и свих корисника простора. Смернице и мере заштите простора и животне средине спречавају еколошке конфликте, омогућавају развој и реализацију планиране намене у границама Плана.

4.1.1. Заштита ваздуха

На подручју Плана, заштита ваздуха обухвата мере превенције и контроле емисије загађујућих материја из свих потенцијалних извора загађења, како би се спречио и умањио њихов утицај на квалитет ваздуха и минимизирали потенцијално негативни ефекти на животну средину и здравље људи.

У фази изградње, могу се очекивати емисије у ваздух из ангажоване грађевинске и остале механизације, путничких и теретних возила, као и других машина ангажованих за допремање материјала и опреме. Овакви утицаји нису значајни у смислу интензитета, просторне дисперзије и времена трајања и могуће их је контролисати адекватним мерама заштите и добром организацијом градилишта. У току редовне експлоатације планираног далековода нема емисија у ваздух. Све смернице и мере заштите ваздуха морају се спроводити у складу са:

- Законом о заштити ваздуха („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 10/13 и 26/21-др. закон);
- Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС”, бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- Уредбом о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Сл. гласник РС”, бр. 5/16 и 10/24);
- Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Сл. гласник РС”, бр. 111/15 и 83/21).

Смернице и мере заштите ваздуха:

- у поступку припреме терена и извођења радова, ангажовати исправну механизацију, а микролокације градилишта планираних стубова далековода обезбедити сагласно прописаним условима надлежног органа;
- транспорт ископаног материјала вршити возилима која поседују прописане кошеве и систем заштите од просипања материјала;
- вршити редовно орошавање и квашење запрашених површина и транспортних рута у циљу спречавања развејавања и растурања ситних честица;
- на свим деловима транспортних рута и приступних путева ограничити брзине кретања транспортних и осталих возила.

4.1.2. Заштита површинских, подземних вода и изворишта водоснабдевања

Заштита квалитета површинских и подземних вода заснована је на мерама којима се њихов квалитет штити преко мера превенције, забране, обавезујућих мера заштите, контроле и мониторинга, у циљу очувања квалитета живота, постизања стандарда квалитета животне средине, смањења загађења, спречавања даљег погоршања стања вода и обезбеђење нешкодљивог и несметаног коришћења вода за различите намене.

Утицаји на квалитет површинских и подземних вода може се очекивати у току изградње далековода, пре свега у случају ванредног, удесног, односно хаваријског изливања горива, уља и расхладне течности (антифриза) из грађевинских машина, теретних и путничких возила на градилишту и у транспорту. Обавеза иневститора/носиоца пројекта/извођача радова је да одмах, без одлагања, изврши санацију терена, а у случају продора штетних материја у водоток, на земљиште, дубље слојеве подземља, неопходна је извршити и ремедијацију земљишта и загађених подземних вода.

Експлоатација, односно редовни рад високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, неће доводити до генерисања отпадних вода. Не постоји могућност угоржавања режима вода у зони коридора предметног далековода.

У циљу спречавања, ограничавања и компензације негативних утицаја планираног високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ у границама

планског документа на површинске и подземне воде и изворишта водоснабдевања, неопходно је спроводити мере заштите у фази планирања, пројектовања и фази реализације високонапонског далековода 110kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ и пратећих садржаја. Све смернице и мере заштите вода и изворишта водоснабдевања морају се спроводити у складу са:

- Законом о водама („Сл. гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 101/16 и 95/18);
- Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр. 50/12);
- Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр. 24/14);
- Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр. 67/11, 48/12 и 1/16);
- Правилником о опасним материјама у водама („Сл. гласник СРС“, бр. 31/82);
- Правилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Сл. гласник РС“, бр. 92/08);
- Правилником о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Сл. гласник РС“, бр. 74/11);
- Правилником о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и њиховог утицаја на реципијент и садржини извештаја о извршеним мерењима („Сл. гласник РС“, бр. 18/24).

Смернице и мере заштите површинских и подземних вода:

- све активности на планском подручју, радови на уређењу терена/локација, земљани и остали радови, изградња, експлоатација, одржавање и остале активности на планском подручју, морају се спроводити искључиво према условима и мерама које обезбеђују заштиту површинских и подземних вода;
- забрањено је испуштање, просипање и изливање свих потенцијално генерисаних отпадних вода, опасних и штетних материја;
- у циљу превенције, спречавања и ублажавања настанка и утицаја отпадних вода током извођења радова и изградње, потребно је обезбедити контролисано прикупљање површинских отицаја са површина на којима се изводе радови преко привремено изграђених одводних канала и таложница, ради спречавања директног упуштања у природни реципијент (околно земљиште), посебно током периода са падавинама;
- у зонама радова није дозвољено сервисирање, поправка, одржавање, допуна горива ангазоване механизације и машина; у случају изузетне потребе, обавезне су мере заштите и коришћење заштитне опреме и посуда;
- приликом реализације, односно изградње високонапонског далековода 110kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, градилишта обезбедити тако да се искључи могућност хаварија и удесних ситуација на механизацији, уређајима и пратећим садржајима;
- у случају хаваријског изливања, просипања опасних и штетних материја, обавезан је одговор на удес, односно хитна санација угрожене локације;
- управљање фекалним отпадним водама на градилиштима мора бити организовано као привремено санитарно решење преко мобилног тоалета, као самосталне санитарно-хигијенске јединице, без потребе прикључивања на водоводну и канализациону мрежу; број самосталних санитарно-хигијенске јединица (мобилних тоалета) мора бити усаглашен са бројем ангажованих радника на градилишту;
- одржавање (редовно чишћење, прање и дезинфекција тоалета еколошким

биоразградивим дезифицијенсима) мора бити поверено надлежном комуналном предузећу или оператеру који управља мобилним тоалетима;

- у оквиру трансформаторске станице потребно је предвидети заштиту од цурења трансформаторског уља, тако што ће сваки трансформатор бити смештен у непропусну бетонску каду, запремине довољне да може да прихвати трафо-уље из трансформатора;
- у површинске и подземне воде, забрањено је испуштати било какве воде осим условно чистих атмосферских и пречишћених отпадних вода чији квалитет обезбеђује одржавање минимално доброг еколошког статуса (II класа воде) реципијента, према Уредби о класификацији вода;
- обавезне су мере ревитализације локација/зона вегетације, природних/блископриродних станишта након изградње далековода;
- обавезне су антиерозионе мере на свим осетљивим и посебно угроженим деловима трасе;
- обавезне су мере санације и ревитализације/ремедијације свих деградираних површина у случају хаваријских загађења;
- обавезне су мере уређења простора у смислу уклањања вишкова грађевинског материјала, у складу са Планом управљања отпадом од грађења и рушења, уклањање опреме и машина након изградње далековода.

Смернице и мере заштите изворишта водоснабдевања:

Заштита изворишта водоснабдевања, односно одручје на ком се налази извориште мора бити заштићено од случајног или намерног, директног и индиректног загађивања и свих утицаја који могу неповољно утицати на издашност изворишта, природни састав и здравствену исправност воде на изворишту. У ширем окружењу, ван граница Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, налазе се изворишта водоснабдевања:

- на територији града Јагодине: Рибаре" - Решење бр. 530-01-483/2006-04 од 30.10.2006. године; „Yuhor"-Решење бр.530-02-277/2010-04 од 25.05.2010. године; „МОЛ-сервисна станица Јагодина" - Решење бр. 530-01-155/2021-10 од 16.07.2021. године;
- на територији општине Деспотовац: насеље Ресавица - Решење бр. 530 02-709/07-04 од 21.08.2007. године; „Топлик" - Решење бр. 530-01-28/2015-10 од 19.05.2015. године;
- на територији општине Ћуприја: „Немања" - Решење бр. 530-02-78/2011-04 од 18.04.2011. године; „Стрелиште" - Решење бр. 530-01-161/2018-10 од 18.07.2018. године.

У границама планског документа, који је предмет стратешке процене утицаја на животну средину, мањи део трасе планираног високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, укључујући и стуб УС16, пролази кроз ширу зону санитарне заштите (зону III) изворишта водоснабдевања „Немања“ у КО Кованица, општина Ћуприја. Опште мере заштите за ширу зону санитарне заштите (зону III) изворишта водоснабдевања:

- није дозвољена изградња објеката и постројења која могу угрозити здравствену исправност и безбедност воде за пиће;
- забрањено је подземно и надземно складиштење опасних материја и материја које се не смеју директно или индиректно уносити у воде;
- није дозвољена производња, превоз и манипулисање опасним материјама и материјама које се не смеју директно или индиректно уносити у воде;
- забрањено је комерцијално складиштење нафте и нафтних деривата;
- забрањено је испуштање свих технолошких отпадних вода;

- забрањено је неконтролисано депоновање комуналног, опасног отпада и свих отпада посебних токова;
- није дозвољено неконтролисана прореда, сеча и крчење шума;
- нису дозвољени површински и подповршински радови осим радова у функцији водоснабдевања.

Приликом извођења припремних и грађевинских радова на реализацији планираних пројеката у границама Плана, потребно спровести мере заштите применом стандардних и посебних мера заштите:

- обавезне су мере превенције и мере за спречавање свих потенцијалних акцидената, односно акцидентног изливања опасних и штетних материја на и у земљиште, подземне и површинске воде;
- адекватно и контролисано складиштење свих опасних и штетних материја и у минималним количинама; у привременим складиштима могу се складиштити материје које могу да загаде површинске и подземне воде и земљиште (течна горива, мазива, антикорозивна средства, боје, одмашћивачи и друге опасне материје) искључиво на адекватан, безбедан начин и само у количини која је неопходна за извођење радова;
- контролисано управљати свим врстама и категоријама отпада (вишкови земље, грађевински отпад, остали отпади); одлагати, према категорији у адекватне судове (контејнере) који се морају редовно празнити и по завршетку радова обавезно уклонити са локација на којима су извођени радови;
- санитарно-фекалне отпадне воде се морају одводити до система градске канализације или преко привремених санитарних кабина уз адекватно и редовно одржавање и пражњење;
- обавезно је стриктно поштовање свих превентивних мера, мера забране, санационих мера заштите животне средине, заштите земљишта, подземних и површинских вода и зона изворишта водоснабдевања.

4.1.3. Заштита земљишта

Заштита земљишта од деградације и загађивања обавезна је приликом извођења припремних радова и радова на изградњи високонапонског далековода 110kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Загађивање земљишта може настати, пре свега у току изградње високонапонског далековода 110kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, при ремонту или другим интервенцијама на далеководу. Квалитет земљишта у границама Плана може бити нарушен хазардним, неконтролисаним изливањем горива, уља из грађевинских машина, осталих возила и коришћене опреме, развејавањем прашкастих материја и прашине као и таложењем загађујућих материја, продуката сагоревања из мотора са унутрашњим сагоревањем.

Заштита пољопривредног земљишта условљена је чувањем намене и функционалности обухваћених парцела. Опште мере заштите земљишта обухватају систем праћења квалитета земљишта (систем заштите земљишног простора) и његово одрживо коришћење, које се остварује применом мера системског праћења квалитета земљишта:

- праћење индикатора за оцену ризика од деградације земљишта;
- спровођење ремедијационих програма за отклањање последица деградације земљишног простора, било да се они дешавају природно или да су узроковани антропогеним активностима.

Све смернице и мере заштите земљишта морају се спроводити у складу са:

- *Законом о заштити земљишта („Сл. гласник РС“, бр. 112/15);*
- *Законом о пољопривредном земљишту („Сл. гласник РС“, бр. 62/06, 65/08 - др. закон, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/18 - др. закон);*

- Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања („Сл. гласник РС“, бр. 11/90 и 23/94);
- Правилником о садржини пројекта ремедијације и рекултивације („Сл. гласник РС“, бр. 35/19);
- Уредбом о систематском праћењу стања и квалитета земљишта („Сл. гласник РС“, бр. 88/20);
- Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Сл. гласник РС“, бр. 30/18 и 64/19);
- Уредбом о условима, начину и поступку за давање пољопривредног земљишта у државној својини на коришћење у непољопривредне сврхе („Сл. гласник РС“, бр. 99/22).

Смернице и мере заштите земљишта:

- обавезно планирање и спровођење превентивних мера заштите приликом коришћења земљишта за све радове и активности при реализацији високонапонског далековода 110kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, а за које се очекује или се може очекивати да ће знатно оштетити функције земљишта;
- у циљу очувања и заштите продуктивног земљишта, обезбедити да заузимање обрадивог пољопривредног земљишта буде вршено у најмањој могућој мери;
- на свим локацијама где се могу очекивати утицаја на земљишни слој и појава ерозионих процеса, применити мере заштите од ерозије и ерозионих процеса;
- забрањено је уситњавање пољопривредног земљишта на парцеле чија је површина мања од пола хектара, као и обрадивог пољопривредног земљишта уређеног комасацијом чија је површина мања од једног хектара;
- очувати у максимално могућој мери разноврсност култура и намена (ораница, башта, ливада, воћњака, група дрвећа/забрана, живица и међа), у циљу очувања еколошке равнотеже;
- обавезна је санација и рекултивација постојећих деградираних локација у границама планског документа;
- забрањено је просипање, испуштање и акцидентно изливање свих врста и категорија отпадних вода на земљиште;
- обавеза инвеститора/носиоца пројекта/извођача радова је да педолошки вредан површински, хумусни слој земљишта посебно одложи, заштити од атмосферских утицаја и употреби за завршну прекривку ископа, односно за санацију и ревитализацију деградираних површина;
- земљиште око бетонских темеља, стубова и на траси каблова санирати по завршетку радова и вратити првобитној намени;
- изградњу приступних саобраћајница извести на начин који не угрожава стабилност терена и доводи до појаве ерозије;
- на градилиштима није дозвољена поправка нити било каква сервисирања механизације и возила, како би се спречило евентуално цурење или просипање уља и мазива у зони извођења радова;
- уколико током грађевинских радова на постављању стубова далековода дође до хаварије на грађевинским машинама или транспортним средствима, инвеститор/носилац пројекта/извођач радова је дужан да одмах, без одлагања, изврши санацију терена; санацију (по потреби и ремедијацију) загађеног земљишта може да обавља само овлашћена организација или лабораторија; управљање са насталим опасним отпадом мора бити поверено оператеру који поседује дозволу

за управљање опасним отпадом, уз документ о кретању опасног отпада;

- по завршетку земљаних и осталих грађевинских радова на пољопривредном земљишту, извршити нивелацију земљишта и уклонити сав генерисан отпад (комунални, грађевински, инертни и амбалажни), у складу са условима надлежног комуналног предузећа;
- у случају појаве опасног отпада инвеститор/носилац пројекта/извођач радова је дужан да исти преда оператеру који поседује дозволу за управљање опасним отпадом, уз документ о кретању опасног отпада;
- прописан начин управљања опасним отпадом и отпадним уљима обезбеђује спречавање утицаја на земљиште, површинске и подземне воде; истих процедура, инвеститор/носилац пројекта/извођач радова, се мора придржавати и при редовном, односно ванредом ремонту далековода, када могу настати различите категорије и количине отпада (металних делова, каблова, пластике, зауљеног отпада и крпа, амбалажног отпада) који се предаје оператеру који поседује дозволу за управљање отпадом, уз документ о кретању отпада;
- инвеститор/носилац пројекта/извођач радова је у обавези да дефинише сва радна упутства за адекватно руковање опасним материјама;
- у случају да се планираним активностима у границама Плана, утиче на загађивање земљишта, инвеститор/носилац пројекта/извођач радова је у обавези да изради извештај о стању земљишта који мора бити израђен од стране стручне организације, акредитоване за узорковање и испитивање земљишта и воде према SRPS, ISO/IEC 17025 стандарду; носилац пројекта који деградира животну средину дужан је да изврши ремедијацију или санацију деградиране животне средине, у складу са пројектом санације и ремедијације на које ресорно Министарство даје сагласност;
- носилац пројекта, потенцијални загађивач или његов правни следбеник, обавезан је да отклони узрок загађења и последице директног или индиректног загађења животне средине и сноси укупне трошкове, који укључују трошкове ризика по животну средину и трошкове уклањања штете нанете животnoj средини.

4.1.4. Заштита природе, природних добара и биодиверзитета

Заштита природе, односно заштита природних добара, заштићених врста и укупног биодиверзитета, представља обавезујућу смерницу са мерама заштите у свим фазама планирања, реализације и редовне експлоатације високонапонског далековода 110kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, у складу са условима надлежног Завода за заштиту природе. Заштита и очување природе, биолошке, геолошке и предеоне разноврсности као елемената животне средине, остварује се усклађивањем свих активности, економских и друштвених развојних планова, програма и пројеката са одрживим коришћењем обновљивих и необновљивих ресурса и дугорочним очувањем природних екосистема и природне (еколошке) равнотеже. Према Решењу Завода за заштиту природе Србије, 03 бр.021-2382/2 од 15.07.2024.године:

У границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, налази се:

- природни простор око непокретног културног добра „Иванковац“ (Одлука о проглашењу заштићене околине природног простора знаменитног места „Иванковац“, бр. 06-153/90-01 од 16.11.1990. године); историјски комплекс „Шанчеви Иванковац“ је меморијални парк посвећен боју на Иванковцу 1805. године; комплекс представља парк који се налази на ширем подручју саме битке а данас ту могу видети реконструкције шанчева из тог периода; централно место заузима споменик српским устаницима а целокупан комплекс је под заштитом Завода за заштиту споменика културе као „споменик културе“, подручје од историјског и научног значаја;

Просторни план подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, налази се:

- у обухвату еколошки значајног подручја „Кучајске планине“ еколошке мреже Републике Србије, у оквиру којег је дефинисано Емералд подручје „Кучајске планине“ значајно за очување европске дивље флоре и фауне на основу Бернске конвенције и еколошки значајног подручја „Горње Поморавље“;
- у обухвату потенцијалних Подручја од значаја за Заједницу (proposed Sites of Community Importance, pSCIs) еколошке мреже Натура 2000 у складу са прописом Европске уније - Директивом о стаништима (Директива о очувању природних станишта и дивљих биљних и животињских врста (Council Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora), под називима „Велика Морава“ и „Јухор“, која само малим северозападним и југозападним делом улазе у обухват Просторног плана, и то на деловима где није планиран далековод и pSCI „Јужна Велика Морава“, која заузима већу површину у границама Плана; ово подручје је предложено за заштиту због присуства следећих врста:

- жутооки разроки коњиц (*Gomphus flavipes*),
- велики бркати вечерњак (*Myotis brandtii*),
- барски вечерњак (*Myotis dasycneme*),
- водени вечерњак (*Myotis daubentonii*),
- шиљоухи вечерњак (*Myotis emarginatus*),
- обична чешњарка (*Pelobates fuscus*),
- Кеслерова кркуша (*Romanogobio kessleri*),
- танкорепа кркуша (*Romanogobio uranoscopus*),
- ситан речни пуж (*Theodoxus transversalis*),
- речна шкољка (*Unio crassus*),
- мали вретенар (*Zingel streber*),
- велики вретенар (*Zingel zingel*),

које су заштићене у складу са Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гласник РС“, бр. 5/10, 47/11, 32/16 и 98/16).

- у границама потенцијалног подручја посебне заштите (proposed Special Protection Area, pSPA) дивљих врста птица под називима „Горње Поморавље“ еколошке мреже Натура 2000 у складу са прописом Европске уније - Директивом о птицама (Директива о очувању дивљих птица/Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council on the conservation of wild birds). Подручје pSPA „Горње Поморавље“ је идентификовано због очувања станишта циљних врста:
- брегунице (*Riparia riparia*),
- водомара (*Alcedo atthis*),
- обичне чигре (*Sterna hirundo*).

У границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, евидентирано је:

- 120 строго заштићених и заштићених дивљих врста од којих се посебно издвајају врсте које могу бити угрожене предметним активностима, а то су:
- гак (*Nycticorax nycticorax*),
- мала бела чапља (*Egretta garzetta*),
- ластавичар (*Falco subbuteo*),
- мали вранац (*Microcarbo pygmaeus*),
- бела рода (*Ciconia ciconia*),
- белобрка чигра (*Chlidonias hybrida*),

- вивак (*Vanellus vanellus*),
- ветрушка (*Falco tinnunculus*),
- сиви соко (*Falco peregrinus*),
- црвена чапља (*Ardea purpurea*),
- обична чигра (*Sterna hirundo*).

Заштита еколошке мреже, у складу са Уредбом о еколошкој мрежи („Сл. гласник РС”, бр. 102/10) обезбеђује се:

- спровођењем прописаних мера заштите за очување биолошке и предеоне разноврсности, одрживог коришћења и обнављања природних ресурса и добара;
- спровођењем прописаних мера заштите за унапређења заштићених подручја, типова станишта и станишта дивљих врста.

Заштита врста спроводи се у складу са Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гласник РС”, бр. 5/10, 47/11, 32/16 и 98/16) којим се:

- заштита строго заштићених дивљих врста спроводи забраном коришћења, уништавања;
- спречавању свих активности којима се могу угрозити дивље врсте и њихова станишта.

За време припреме терена и изградње високонапонског далековода 110kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, због буке, вибрација, прашине, вештачког светла и већег присуства људи, може доћи до узнемирања дивљих животиња, напуштања станишта и појаве миграција на друге мирније локације и слична станишта. Такође, могу се очекивати утицаји различитих интензитета и карактера и за време редовног рада далековода у непосредном и ширем окружењу, као и утицаји у случају удесних ситуација. Мере заштите природе ће се спроводити у складу са:

- Законом о заштити природе („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10, 14/16 и 95/18 - др.закон и 71/21);
- Законом о шумама („Сл. гласник РС”, бр.30/10, 93/12, 89/15 и 95/18 - др. закон);
- Уредбом о еколошкој мрежи („Сл. гласник РС”, бр. 102/10);
- Уредбом о режимима заштите („Сл. гласник РС”, бр. 31/12);
- Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гласник РС”, бр. 05/10, 47/11, 32/16 и 98/16);
- Правилником о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување” („Сл. гласник РС”, бр.35/10)
- Правилником о шумском реду („Сл. гласник РС”, бр. 38/11, 75/16, 94/17 и 87/21).

Смернице и мере заштите природе природних добара и биодиверзитета:

- све интервенције у простору у границама планског документа морају бити планиране и извођене на начин да не изазову трајна оштећења, загађивање или на други начин деградирање природе и животне средине;
- изградња високонапонског далековода, односно постављање стубова мора бити у складу са инжењерскогеолошким условима сваке локације посебно, у циљу обезбеђивања стабилности тла, спречавање инжењерскогеолошких процеса и појаве ерозије терена на локацијама планираних стубова и траси далековода;
- мере превенције и предострожности у односу на заштиту локалног становништва, животне средине, превенцију удеса и удесних ситуација и спречавање негативних ефеката спровести кроз уређење и стални надзор заштитног појаса далековода;

- заштитни појас далековода, где је год то могуће, у складу са наменом земљишта и условима на терену планираног коридора, формирати очувањем постојећег зеленила или подизањем заштитног зеленила (вишередног/вишеспратног) од аутохтоних врста; високо зеленило и вредније примере дендрофлоре (појединачна стабла), шумске екосистеме и комплексе, ливаде и пашњаке, као и природне целине које су повезане водотоцима и крајречном вегетацијом и вегетацијом поред путева;
- ширину инфраструктурног коридора, уређење простора, техничко решење паралелног вођења и начина укрштања водова и грађење у појасу инфраструктурног коридора, планирати у складу са важећим планским документима вишег реда, као и са прописима и стандардима за изградњу далековода;
- обавеза је да се морфолошке и хидролошке особине река Велике Мораве и Ресавице очувају у природном и блиско-природном стању, уз веће и мање водотоке и канале;
- обавезне су мере заштите вода интегралним управљањем водама, спровођењем мера за очување површинских и подземних вода и њихових резерви, квалитета и количина, у складу са Законом о водама („Сл. гласник РС”, бр. 30/10, 93 /12, 101/16, 95/18, 95/18 – др.закон));
- обавеза је да се максимално очувају пољопривредне, еколошке, рекреативне и пејзажно - естетске функције ораница, башта, група стабала, појединачних стабала импозантних димензија, живица, међа, кошаница, воћњака, травних површина, бара и зелених површина, чија структура и намена подржава функције копнених еколошких коридора;
- обавеза је да се максимално очува високо зеленило и вреднији примерарци дендрофлоре (појединачна стабла), шумски екосистеми и комплекси, ливаде и пашњаци, све природне целине које су повезане водотоцима и крајречном вегетацијом и вегетацијом поред путева;
- у случају да радови на далеководу изискују евентуалну сечу стабала, обавезно је прибављање сагласности и дозволе од стране надлежне шумске управе ЈП „Србијашуме”;
- спроводити мере заштите квалитета животне средине, у циљу спречавања и ублажавања негативних утицаја изградње и редовне експлоатације високонапонског далековода и пратећих садржаја на непосредно и шире окружење;
- мере превенције и предострожности у односу на заштиту станишта, треба да укључе постепено (фазно) минимално уклањање вегетације током извођења радова на локацијама стубова и коридору далековода; овакав постепени приступ рашчишћавања терена, уз присуство механизације и људи на локацији, оставља могућност да присутне врсте сисара и гмизаваца и врста остале заступљене фауне спонтано мигрирају из зоне грађевинских радова;
- приликом уклањања вегетације, потребно је вршити примарно и минимално (оправдано) уклањање вештачки подигнутих састојина, а аутохтону, природну вегетацију очувати у највећој мери;
- потребно је применити све мере превенције да земљани радови и рашчишћавање вегетације буду ограничени на што је могуће мању површину у циљу спречавања непотребне деградације станишта и појаву ерозионих процеса;
- локације на којима се постављају стубови далековода, осим техничких услова, постављају се тако да, у складу са проценом потенцијалног утицаја на карактеристике и изглед предела и станишта, неће довести до трајног губитка и фрагментације типова заштићених станишта/станишта врста осетљивих на такве промене;

- избор електростубова за пренос електричне енергије заснивати на типу који обезбеђује спречавање колизије и директних судара птица и слепих мишева; уколико се поставе решеткасти стубови, неопходно је постављање одговарајућих изолатора, у виду изолаторских поклопаца, како би се спречило страдање птица и прављење „кратких спојева“ на местима спојева жица далековода;
- све инсталације морају бити уземљене, обезбеђене и на одговарајући начин изоловане како би се спречило, односно свело на најмању могућу меру страдање дивљих врста;
- ограничава се кретање грађевинске механизације и радника на локацији унутар унапред одређених и означених коридора, како би се умањио ризик од уништавања станишта, узнемиравања или усмеђивања присутних врста;
- приликом изградње приступних и привремених саобраћајница не сме се угрозити стабилност терена или изазвати процес ерозије;
- обавезна је санација и озелењавање свих деградираних површина, након окончања радова на изградњи далековода; за озелењавање, односно санацију површина које су деградирале у току изградње далековода, користити искључиво аутохтоне врсте;
- забрањено је уношење инвазивних биланих врста за потребе озелењавања; инвазивне (агресивне, алохтоне) врсте у Србији су: *Acer negundo* (негундовац), *Amorpha fruticosa* (багремац), *Robinia pseudoacacia* (багрем), *Ailanthus altissima* (кисело дрво), *Fraxinus americana* (амерички јасен), *Fraxinus pennsylvanica* (пенсилвански јасен), *Celtis occidentalis* (амерички копривић), *Ulmus pumila* (ситнолисни сибирски брест), *Prunus padus* (сремза), *Prunus serotina* (касна сремза);
- техничко решење изолатора/носача проводника трба да буде у складу са Препоруком бр. 110 (2004) за смањење штетних ефеката које имају објекти за пренос електричне енергије који се налазе изнад земље (далеководи) на птице (Recommendation No. 110 (2004) Бернска конвенција (Standing Committee of the Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats));
- планирати безбедно уклањање евентуалних гнезда птица на траси далековода (искључиво ван периода гнезђења птица, односно до 10. фебруара или после 10. јуна);
- ако се у току планирања трасе или у току извођења радова на траси далековода наиђе на активно гнездо са пологом или младунцима птица или потенцијалну колонију птица, неопходно је сачувати га, привремено обуставити све радове на локацији и у што краћем року обавестити Завод за заштиту природе Србије;
- у циљу заштите фауне птица и слепих мишева забрањено извођење радова у току ноћи;
- контактне делове далековода са проводницима, где може доћи до проблема кратког споја, конструисати тако да се избегне испадање система и прекид рада, односно страдање птица на далеководу;
- максимално очувати заступљене типове станишта, у складу са Правилником о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување” („Сл. гласник РС”, бр.35/10);
- уколико се током радова наиђе на геолошко-палеонтолошка документа или минералошко-петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својство природног добра, извођач радова је дужан да у року од осам дана обавести

Министарство заштите животне средине, као и да предузме све мере заштите од уништења, оштећења или крађе до доласка овлашћеног лица;

- неопходно је применити решења којима се обезбеђују услови за брзу и ефикасну противпожарну заштиту (противпожарни пут);
- у случају напуштања предметног коридора, односно престанка рада/експлоатације предметног далековода, инвеститор/правни следбеник је у обавези да што је пре могуће евакуише инсталирану опрему, уклони све објекте и у целини санира локације/коридор и доведе је у стање блиско првобитном.

Посебне смернице и мере заштите природе природних добара и биодиверзитета:

У складу са Одлуком о проглашењу Непокретног културног добра „Иванковац“, бр. 06-153/90-01 од 16.11.1990. године)

- у I (првој) зони заштите Непокретног културног добра „Иванковац“ забрањено је:
 - превођење водова високог напона и надземно превођење свих водова;
 - раскопавање, рушење, преправљање, презиђивање и вршење било каквих радова који могу нарушити својства знаменитог места;
 - коришћење или употреба знаменитог места у сврхе које нису у складу са њиховом природом, наменом и значајем или на начин који може да доведе до његовог оштећења;
 - депоновање свих врста и категорија отпада (смећа) и испуштање отпадних вода директно у земљу и водотоке;
 - сеча стабала на преосталим шумским површинама.
- у II (другој) зони заштите Непокретног културног добра „Иванковац“ забрањено је:
 - превођење водова високог напона од 35 kV па навише;
 - депоновање свих врста и категорија отпада (смећа) и испуштање отпадних вода директно у земљу и водотоке.
- у III (трећој) зони заштите Непокретног културног добра „Иванковац“ забрањено је:
 - испуштање отпадних вода у земљиште и водотоке;
 - експлоатација материјала из корита реке и други видови нарушавања природних обала.

За очување еколошки значајних подручја и међународно значајних подручја за биодиверзитет, која се налазе у коридору и траси далековода обавезне мере заштите:

- забрањено је уништавање и нарушавање станишта;
- забрањено је уништавање и узнемиравање дивљих врста;
- забрањена је промена намена површина под природном и полуприродном вегетацијом (ливаде, пашњаци, тршћаци);
- очувати, заштитити и унапредити природне и полуприродне (блископриродне) елементе вегетације у коридору далековода, у складу са предеоним и вегетацијским карактеристикама подручја;
- обавезне су мере за спречавање, отклањање, смањење и контролу свих потенцијалних извора загађења и санација свих облика загађивања.

Обавезне су мере заштите за очување просторних целина:

- „Јужна Велика Морава“,
- „Велика Морава“,
- „Јухор“,

због присуства заштићених врста: жутооки разроки коњиц *Gomphus flavipes*, велики бркати вечерњак (*Myotis brandtii*), барски вечерњак (*Myotis dasycneme*), водени вечерњак

(*Myotis daubentonii*), шиљоухи вечерњак (*Myotis emarginatus*), обична чешњарка (*Pelobates fuscus*), Кеслерова кркуша (*Romanogobio kessleri*), танкорепа кркуша (*Romanogobio uranoscopus*), *Theodoxus transversalis*, речна шкољка (*Unio crassus*), мали вретенап (*Zingel streber*) и велики вретенап (*Zingel zingel*).

Обавезна је заштита еколошке мреже:

- спровођењем прописаних мера заштите за очување биолошке и предеоне разноврсности, одрживог коришћења и обнављања природних ресурса и добара;
- спровођењем прописаних мера заштите за унапређења заштићених подручја, типова станишта и станишта дивљих врста.

Обавезна је заштита врста:

- заштита строго заштићених дивљих врста спроводи забраном коришћења, уништавања;
- спречавању свих активности којима се могу угрозити дивље врсте и њихова станишта.

4.1.5. Заштита шума

У границама Плана, у зони коридора далековода, мањим делом су заступљене површине под шумом и шумским земљиштем. У деловима простора, где траса коридор далековода, са приступима и прилазима, прелази преко шума и шумског земљишта, могући су мањи негативни утицаји као последица контролисане сече стабала на коридору далековода.

Према Условима Јавног предузећа за газдовање шумама „Србијашуме“, бр.10047 од 02.07.2024.године, у границама Плана налазе се делови Газдинских јединица којима којима газдује Шумско газдинство „Јужни Кучај“ Деспотовац:

- „Сењско - Стубичке“,
- „Деспотовачке шуме“,
- „Барбушина“,
- „Честобродица“,
- „Јухо р I“,
- „Левачке шуме - Царина“.

Основна намена шума је:

- производња дрвета,
- заштита земљишта од ерозије,
- стална заштита шума (изван газдинског третмана).

Обухвата шуме високе заштитне вредности НCVF - 4 (заштита земљишта од ерозије, стална заштита шума), представљају подручја која пружају основне природне користи у критичним ситуацијама. Заступљене су:

- шуме брезе,
- јасике и багрема,
- китњака,
- цера,
- граба,
- сладуна,
- букве,
- шибљак и
- вештачки подигнуте састојине смрче, црног бора и осталих четинара,
- вештачки подигнуте састојине топола и осталих лишћара.

Степен угрожености шума од пожара обухвата I, II, III, IV, V и VI степен угрожености, у зависности од састојине.

- самовољно заузимање шума; уништавање или оштећење шумских засада,

ознака и граничних знакова, као и изградња објеката који нису у функцији газдовања шумама; одлагање смећа, отровних супстанци и осталог опасног отпада у шуми, на шумском земљишту на удаљености мањој од 200 м од руба шуме, као и изградња објеката за складиштење, прераду или уништавање смећа; предузимање других радњи којима се слаби приносна снага шуме или угрожавају функције шуме; одводњавање и извођење других радова којима се водни режим у шуми мења тако да се угрожава опстанак или виталност шуме. основна намена шума је производња техничког дрвета, стална заштита шума (изван газдинског третмана) и заштита земљишта од ерозије;

- на обухваћеним површинама се налазе састојине букве, китњака, граба, борова, вештачки подигнуте састојине црног бора, осталих лишћара и шибљак. Степен угрожености шума од пожара обухвата I, III, IV, V и VI степен угрожености, у зависности од састојине;
- на планском подручју налазе се шуме високе заштитне вредности HCVF - 4 (заштита земљишта од ерозије, стална заштита шума), представљају подручја која пружају основне природне користи у критичним ситуацијама.

Све смернице и мере заштите шума морају се спроводити у складу са:

- *Законом о шумама („Сл. гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18 – др. закон);*
- *Правилником о шумском реду („Сл. гласник РС”, бр. 38/11, 75/16, 94/17 и 87/21);*
- *Стратегија развоја шумарства РС („Сл. гласник РС”, бр. 59/06).*

Смернице и мере за заштиту шума:

У складу са основном наменом шума, производња техничког дрвета, стална заштита шума (изван газдинског третмана) и заштита земљишта од ерозије, у циљу очувања шума, шумских комплекса и шумског земљишта:

- забрањена је сеча стабала заштићених и строго заштићених врста дрвећа;
- забрањено је неконтролисано, самовољно заузимање шума;
- забрањено је уништавање или оштећење шумских засада, ознака и граничних знакова и изградња објеката који нису у функцији газдовања шумама;
- забрањено је одлагање смећа, отровних супстанци и осталог опасног отпада у шуми, на шумском земљишту на удаљености мањој од 200 м од руба шуме, као и изградња објеката за складиштење, прераду или уништавање смећа;
- није дозвољено (забрањено је) предузимање других радњи којима се слаби приносна снага шуме или угрожавају функције шуме;
- није дозвољено одводњавање и извођење других радова којима се водни режим у шуми мења тако да се угрожава опстанак или виталност шуме;
- обезбедити несметану и сигурну комуникацију дивљих животиња;
- испод и у близини далековода није дозвољена садња високог дрвећа које се својим растом може приближити на мање од 5 м у односу на проводнике далековода напонског нивоа 110 kV, односно 6 м у односу на проводнике далековода напонског нивоа 220 kV и 7 м у на проводнике далековода напонског нивоа 400 kV као и у случају пада дрвећа;
- сеча стабала, израда, извод, изношење и превлачење дрвећа и други начин померања дрвета са места сече врше се у време и на начин којим се обезбеђује најмање оштећење околних стабала, подмлатка, земљишног покривача, остале флоре, фауне и објеката, као и спречавање загађивања земљишта, све у складу са Правилником о шумском реду („Сл. гласник РС”, бр. 38/11, 75/16, 94/17 и 87/21);

- промене је потребно вршити у време и на начин којим се обезбеђује најмање оштећење околних стабала, подмлатка, земљишта органским горивима и моторним уљем;
- обавезна је примена мере за заштиту и контролу ерозије на потенцијално угроженим локацијама, које ће у случају потребе укључити формирање дренажних одводних канала, осигурање стабилности косина, орошавање, озелењавање травним мешавинама;
- за све активност у шуми и на шумском земљишту потребно је прибавити сагласност ЈП „Србијашуме“.

4.1.6. Предео и пејзаж

Коридор планираног високонапонског далековода 110kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, ће генерално постати нови елемент и репер предела, доминантно обележје и кључна карактеристика локалног предела и пејзажа. Неминовно ће представљати значајан утицај на предео и пејзаж трасе далековода и непосредног окружења, иако ће интензитет промене (и утицаја) опадати с повећањем удаљености од коридора. Са аспекта коридора и у појасу од око 500-1000 m изван коридора, оствариће се утицај на карактер предела и пејзажа високог интензитета. Како је предео и пејзаж на планираном коридору релативно ниске осетљивости, наведени утицај се може окарактерисати као негативан утицај средњег значаја. у циљу ублажавања утицаја на пејзаж, потребно је обезбедити да грађевинским захватима буде уклоњено што је могуће мање вегетације.

4.1.7. Заштита културних добара

Према Условима Завод за заштиту споменика културе Крагујевац, о условима чувања, одржавања, коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара која уживају претходну заштиту у границама планског документа, бр. 1812-02/1 од 18.07.2024. године, а према постојећој документацији и увида на терену, утврђено је да се у границама Плана налазе:

- **културна добра:**
 - Шанчеви на Иванковцу, који су утврђени за културно добро-знаменито место, Решењем Завода за заштиту и научно проучавање споменика културе НРС бр.233/50 од 08.03.1950.године и утврђени за знаменито есто од великог значаја Одлуком Скупштине СРС бр.29 од 29.03.1979.године, („Сл.гласник СРС“, бр.14/79);
 - Стара управна зграда пољопривредног добра у Добричеву, утврђена за споменик културе Одлуком СО Ћуприја („Сл.гласник општине Ћуприја, бр.7/80).
- **археолошки локалитети:**
 - Јагодина, Мајур -„Градина“;
 - Јагодина, Мајур -„Вецина мала“;
 - Јагодина, Мајур -„Двориште М.Веселиновића“;
 - Јагодина, Мајур -„Њива“;
 - Јагодина, Мајур -„Кречана“;
 - Јагодина, Мајур -„Њива Ж. Миладиновића“;
 - Јагодина, Мајур - „Обала Лугомира“;
 - Јагодина, Мајур -„Падина – Селиште“;
 - Јагодина, Мајур -„Окућница Д. Веселиновића“;
 - Јагодина, Мајур -„Јабучар“;
 - Ћуприја, Мијатовац-„Гиле“;
 - Ћуприја, Мијатовац-„Ледине“;
 - Ћуприја, Мијатовац-„Селиште“;
 - Ћуприја, Исаково-„Селиште“;
 - Ћуприја, Исаково-„Старо Исаково“;

- Ћуприја- Супска-„Стублине“;
- Ћуприја, Ковачица –„Врх“;
- Ћуприја, Ковачица –„Клисура“;
- Ћуприја, Ковачица „Ћула“;
- Ћуприја, Бигреница-средњевековна некропола;
- Ћуприја, Паљане-извор Немања;
- Деспотовац, Поповњак-„Петровчић“;
- Деспотовац, Поповњак-остаци црквине ван села;
- Деспотовац, Ресавица –црквица Св.Пантелејмона;
- Деспотовац, Стењевац –„Селиште“.

Мере заштите културних добара ће се спроводити у складу са:

- *Законом о културним добрима („Сл. гласник РС”, бр. 71/94, 71/94, 52/11, 99/11-др. закон, 6/20-др. закон, 35/21-др. закон, 129/21-др. закон и 76/23-др.закон).*

Смернице и мере заштите културних добара:

- није дозвољено превођење далековода преко парцела које су у границама непокретних културних добара нити у границама њихове заштићене околине;
- забрањено је оштећење, уништење и промена намене културних добара без сагласности надлежне службе заштите;
- све интервенције на културним добрима могу се обављати уз услове и сагласности надлежног Завода за заштиту споменика културе;
- власник, односно корисник културног добра нема права да раскопава, руши, преправља, презиђује или врши било какве радове који могу довести до оштећења културног добра или нарушити његова својства;
- власник, односно држалац културног добра нема права да користи или употребљава културно добро у сврхе које нису у складу са његовом природом, наменом и значајем;
- забрањени су сви радови који могу да наруше стабилност непокретног културног добра (геомеханичка и сондажна испитивања и друга ископавања);
- уређење простора заштићене околине мора бити према и у складу са условима службе заштите културних добара и надлежног Завода за заштиту природе; било каква изградња у овој зони подлеже посебним условима и сагласностима надлежних служби заштите;

Смернице и мере заштите археолошких локалитета:

- потребно је спровести археолошка истраживања у зонама археолошких локалитета пре извођења земљаних радова, на основу којих ће се утврдити посебне мере заштите у складу са откривеним налазима;
- археолошко праћење извођења земљаних радова на ископу за потребе реализације планираног далековода је обавезно на КО Ћуприја (ван града) и у околини археолошких локалитета;
- инвеститор је дужан да, петнаест дана пре почетка извођења планираних радова о истим обавести надлежни Завод за заштиту споменика културе;
- ако се у току извођења грађевинских, земљаних и других радова наође на археолошка налазишта или археолошке предмете, инвеститор/носилац пројекта/извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и обавести надлежни Завод за заштиту споменика културе и да предузме мере да се налаз не оштети и уништи и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен;

- ако се у току извођења земљаних радова наође на археолошка материјал неопходно је спровести археолошка истраживања;
- обавеза је конзервација и одржавање археолошког наслеђа на месту налаза (*in situ*);
- у случају открића археолошког наслеђа (било током спровођења археолошких истраживања или током извођења земљаних радова) које не може бити уклоњено археолошким ископавањима (налази архитектуре) или премештено у оквиру засебног поступка измештања културних добара дефинисаног Законом;
- за просторне целине ван зона археолошких локалитета обавеза је да, ако се у току извођења радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, инвеститор/носилац пројекта/извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и обавести надлежни Завод за заштиту споменика културе и да предузме мере да се налаз не оштети и уништи и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен;
- процедура коју је потребно спровести у случају открића археолошких налаза обухвата:
 - археолошко праћење извођења земљаних радова, за које је потребно ангажовати територијално надлежне установе заштите културних добара или научне установе из области археологије, о трошку инвеститора;
 - обуставу радова у случају открића археолошког наслеђа и благовремено обавештавање надлежног Завода за заштиту споменика културе Крагујевац;
- у случају открића археолошког наслеђа током извођења грађевинских и других радова, инвеститор/носилац пројекта у обавези је да обезбеди средства за заштитна археолошка истраживања, заштиту, чување, публикување и презентацију археолошког наслеђа;
- сва евентуална археолошка истраживања спровести у складу са Законом о културним добрима и свим прописима који регулишу област археологије и заштите културног наслеђа у Републици Србији и у складу са позитивном праксом из области археологије примењујући одговарајућу методологију археолошких истраживања.

4.1.8. Бука и вибрације

У границама Плана, бука се јавља, пре свега у току фазе извођења радова и изградње високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, коју изазива рад грађевинске механизације и осталих транспортних средстава. Током изградње далековода и пратећих објеката доћи ће до привременог подизања нивоа буке, са вероватноћом понављања и повременим појавом импулсне буке од форсираног рада грађевинске механизације, осталих грађевинских машина и тешких теретних возила за превоз грађевинског материјала и опреме. Повећање нивоа буке је неминовно, али је привременог карактера, а утицај је краткотрајан, просторно ограничен и доминантан на непосредном месту извођења радова.

Са становишта законске регулативе, за процену потенцијалних утицаја буке на здравље локалног становништва, усвојени су критеријуми који се односе на акустичку зону којој припадају најближа насељена места анализираног подручја, где је дозвољени ниво буке, према строжем критеријуму полазећи од претпоставке да су насеља чисто стамбена подручја, за дан 55 dBA, за ноћ 45 dBA. Што се тиче ширења буке, њен интензитет се смањује са повећањем удаљености осетљивог рецептора. По правилу, интензитет буке опада за око 6 dBA, у случајевима када се удаљеност од извора удвостручи, односно ако је ниво буке 60 dBA на удаљености од 300m, на удаљености 600m ће бити око 54 dBA.

Поређењем овог извора буке са већ реализованим сличним пројектима, може се закључити да се не производи и не стварају прекомерне интензитете и нивое буке. На

основу доступних података, закључак је да далеководи напонског нивоа 110 kV не представљају извор буке.

Мера за спречавање и контролу буке, у складу са прописаним стандардима, је редовно одржавање, по упутствима произвођача, акустичке мере на објекту и појас високог зеленила по границама комплекса (вишередно/вишеспратно зеленило комбинација аутохтоних, листопадних и четинарских врста). Заштита од буке спроводиће се у складу са:

- *Законом о заштити од буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 96/21);*
- *Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 75/10);*
- *Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Сл. гласник РС”, бр. 72/10);*
- *Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 139/22).*

Смернице и мере заштите од буке:

- у циљу смањења утицаја буке у току извођења грађевинских радова и активности на локацијама градилишта, приступне путеве за грађевинску механизацију одредити на начин да се избегну зоне са осетљивим рецепторима;
- дефинисати радно време градилишта за редовне грађевинске активности; радове који директно утичу на емисију буке у животној средини обављати током дана, у дефинисаном радном времену;
- планирати радове на начин да потреба за радовима ван дефинисаног радног времена буде сведена на минимум;
- у току извођења грађевинских радова, користити редовно одржавану опрему и механизацију која не генерише повишени ниво буке.

4.1.9. Нејонизујуће зрачење

Заштита од нејонизујућих зрачења обухвата услове и мере заштите здравља људи и животне средине од штетног дејства нејонизујућих зрачења, односно електромагнетног зрачења, услове коришћења извора нејонизујућих зрачења и представљају обавезне мере и услове при планирању, коришћењу и уређењу простора. Заштита од нејонизујућег зрачења спроводи се у складу са одредбама Закона о заштити од нејонизујућих зрачења („Сл. гласник РС“, бр. 36/09) и Правилника о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања („Сл.гласник РС“, бр. 104/09).

За анализирано подручје не постоје подаци о постојећем нивоу електромагнетног зрачења, али се може очекивати да се у окружењу емитује од постојећих далековода, трафо станица и других извора електромагнетног зрачења.

Електроенергетски објекти емитују нејонизујућа зрачења (електрично и магнетно поље). Електроенергетски водови за пренос или дистрибуцију електричне енергије, напона већег од 35 kV су извори електромагнетског поља. Ова поља стварају проводници надземних високонапонских водова и њихова јачина је директно пропорционална напонском пољу вода и интензитету струје, а обрнуто сразмерна квадрату растојања од извора поља. при изградњи и коришћењу извора нејонизујућег зрачења придржавати се одредби Закона о заштити од нејонизујућих зрачења („Сл. гласник РС“, бр. 36/09), Правилника о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања („Сл. гласник РС“, бр. 104/09), препоруке Међународне комисије за заштиту од нејонизујућег зрачења (INIRIC/INCNIP) и Међународног удружења за заштиту од

зрачења (IRIPA, 1998). Заштита од нејонизујућег зрачења спроводиће се у складу са одредбама:

- Закона о заштити од нејонизујућих зрачења („Сл. гласник РС”, бр.36/09),
- Правилника о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Сл. гласник РС”, бр. 104/09),
- Правилника о изворима нејонизујућег зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања („Сл. гласник РС”, бр. 104/09).

Смернице и мере заштите од нејонизујућег зрачења:

- смањење ризика утицаја електричног и магнетног поља далековода на здравље људи и животну средину постиже се одржавањем прописаних сигурносних висина и удаљености у заштитној зони далековода и ширем простору;
- обавезна је контрола степена излагања нејонизујућем зрачењу у животној средини и контрола спроведених мера заштите од нејонизујућих зрачења;
- обавезно је систематско испитивање и праћење нивоа нејонизујућих зрачења у животној средини;
- обавезно је вођење евиденције о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса;
- обавезно је информисање становништва о мерама заштите и обавештавање о степену изложености нејонизујућим зрачењима у животној средини;
- у циљу контроле животне средине, контроле и заштите здравља становништва од извора нејонизујућег зрачења, прописивања, спровођења и контроле мера за заштиту животне средине и здравља становништва, за реализацију објеката/уређаја извора нејонизујућег зрачења, потребно је покретање поступка процене утицаја на животну средину пред надлежним органом за заштиту животне средине и доношење одлуке о изradi /не изradi Студије о процени утицаја на животну средину за планиране пројекте потенцијалне изворе нејонизујућег зрачења у складу са Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна роена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 114/08).

4.1.10. Управљање отпадом

Мере управљања отпадом дефинисане су на основу смерница из докумената вишег реда као и на основу процењене количине и карактера отпада који ће настајати на подручју Плана. Управљање отпадом на подручју Плана мора бити део интегралног управљања отпадом на локалним и регионалном нивоу и спроводиће се у складу са:

- Законом о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10,14/16, 95/18 - др. закон и 35/23);
- Законом о амбалажи и амбалажном отпаду („Сл. гласник РС”, бр. 36/09 и 95/18- др. закон);
- Уредбом о начину и поступку управљања отпадом од грађења и рушења („Сл. гласник РС”, бр. 93/23 и 94/23 – исправка);
- Уредбом о одлагању отпада на депоније („Сл. гласник РС”, бр. 92/10);
- Правилником о уређивању, управљању, одлагању и депоновању грађевинског отпада у току извођења радова („Сл.гласник РС”, бр.81/24);
- Правилником о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Сл. гласник РС”, бр. 56/10, 93/19 и 39/21 и 14/24); Правилником о обрасцу Документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање („Сл. гласник РС”, бр. 114/13);
- Правилником о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС”, бр. 95/24);

- Правилником о обрасцу Документа о кретању опасног отпада и упутству за његово попуњавање („Сл. гласник РС”, бр. 17/17);
- Правилником о листи мера превенције стварања отпада („Сл. гласник РС”, бр. 7/19);
- Правилником о обрасцу дневне евиденције и годишњег извештаја о отпаду са упутством за његово попуњавање („Сл. гласник РС”, бр. 7/20 и 77/21);
- Правилником о условима и начину сакупљања, транспорта, складиштења и третмана отпада који се користи као секундарна сировина или за добијање енергије („Сл. гласник РС”, бр. 98/10).

У складу са планираном наменом и планираним радовима, на планском подручју се може очекивати настајање следећих врста и категорија отпада:

- отпад од грађења и рушења (грађевински отпад и шут);
- комунални отпад;
- опасан и инертан неопасан отпад.

Смернице и мере управљања отпадом:

Инвеститор/носилац пројекта/извођач радова је у обавези да, за изградњу високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, обезбеди:

- пре исходавања грађевинске дозволе за изградњу високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, изради План управљања отпадом од грађења и рушења, на исти прибави сагласност надлежног органа за послове животне средине, у складу са Уредба о начину и поступку управљања отпадом од грађења и рушења („Сл. гласник РС“, бр. 93/23 и 94/23 – исправка) и Правилником о уређивању, управљању, одлагању и депоновању грађевинског отпада у току извођења радова („Сл.гласник РС“, бр.81/24);
- спроведе поступке за смањење количине отпада за одлагање (посебни услови складиштења отпада – 17 спречавање мешања различитих врста отпада, расипања и мешања са водом) и примену начела хијерархије управљања отпадом (превенција и смањење, припрема за поновну употребу, рециклажа и остале операције поновног искоришћења, одлагање отпада), односно одваја отпад чије се искоришћење може вршити у оквиру градилишта или у постројењима за управљање отпадом; приликом складиштења насталог отпада приметни мере заштите од пожара;
- извештај о испитивању насталог неопасног и опасног отпада којим се на градилишту управља, у складу са Законом о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр.36/09, 88/10, 14/16 и 95/18-др. закон и 35/23) и Правилником о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Сл. гласник РС“, бр. 56/10, 93/19, 39/21 и 65/24);
- води евиденцију о врсти, класификацији и количини грађевинског отпада који настаје на градилишту; евиденцију о поступању са грађевинским отпадом (неопасним, интерним, опасним отпадом, посебним токовима отпада);
- управљање отпадом обавља се искључиво преко оператера који има дозволу за управљање отпадом сакупљање и/или транспорт и/или складиштење и/или тртман;
- обавезан је документ о кретању свих врста и категорија отпада, у складу са Правилником о обрасцу документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање („Сл. гласник РС“, бр. 114/13) и Правилником о обрасцу документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за њихово попуњавање („Сл. гласник РС“, бр. 17/17);
- није дозвољено складиштење насталог отпада на локацији; обавеза инвеститора/носиоца пројекта/извођача радова је да са локације uklони настали

отпад, у складу са одредбама Закона о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18-др. закон и 35/23);

- поступање и управљање неопасним отпадом вршиће се преко оператера који поседује дозволу за управљање неопасним отпадом, у складу са законском регулативом;
- за управљање комуналним отпадом који настаје у границама Плана, реализацијом и имплементацијом планских решења, обезбедити адекватне судове за прикупљање отпада, потребан простор, услове за приступ возилу комуналног предузећа, у складу са условима надлежног јавног комуналног предузећа;
- са опасним отпадом поступати у складу са одредбама Правилника о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС”, 95/24), до предаје овлашћеном оператеру који поседује дозволу за управљање опасним отпадом;
- забрањено је одлагање, депоновање свих врста отпада ван граница градилишта (простора опредељених за ту намену, у складу са уређењем градилишта).

4.1.11. Мере еколошке компензације

Компензацијске мере представљају начин ублажавања потенцијално штетних последица на природу изазваних извођењем радова на реализацији високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“. Мере еколошке компензације се планирају, пре свега и за случај потребе обнављања или замене оштећених делова природе, односно станишта у току извођења радова и пратећих активности на изградњи високонапонског далековода.

У случају да се, у току изградње високонапонског далековода изазову оштећења делова природе, планиране су компензацијске мере за обнављање или замену оштећених делова природе, станишта, заштићених дивљих врста и њихових функција, све у складу са Правилником о компензацијским мерама („Сл. гласник РС”, бр. 20/10). Избор мера за ублажавање штетних последица на природу, за случај таквог догађаја, вршиће се у складу са условима заштите природе, односно примениће се мере санације, рехабилитације или успостављање новог локалитета:

- мере санације подразумевају природни опоравак оштећених делова природе и њихове функције;
- мере рехабилитације подразумевају природни опоравак, који може укључити спровођење одређених активности као што су: уклањање фактора који утичу на погоршање стања природе, активно интервенисање за убрзавање природног опоравка, обнова оштећених или поновно увођење заштићених врста, обнављање постојећих станишта, сетва или поновна садња вегетација;
- успостављање новог локалитета се мора применити за случај таквог догађаја када се мерама санације и примарне рехабилитације не достиже природни опоравак и обнова делова природе.

Компензацијске мере биће одређене и примењене, за случај потребе и у зависности од предвиђених, процењених или проузрокованих оштећења природе у високонапонског далеководу 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, односно стања делова природе у зонама потенцијалних утицаја, у складу са смерницама Стратешке процене утицаја на животну средину предметног планског документа.

Циљ еколошке компензације на подручју Плана, је санација и ревитализација свих деградираних површина које настају или могу настати у току интервенција и у току извођења радова на простору планираном за изградњу високонапонског далеководу 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“. Основне мере еколошке компензације, које треба применити, у свим зонама интервенције и извођења радова на реализацији високонапонског далеководу 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“:

- после завршених радова, извршити биолошку ревитализацију површина на простору који је деградиран и неплански оштећен;

- препорука је спровођење свих активности које доприносе визуелно-естетском побољшању вредности подручја, кроз рекултивацију, односно обнову педолошког и вегетационог покривача;
- све активности на спровођењу еколошке компензације вршити у складу са условима надлежног Завода за заштиту природе.

4.2. Приказ начина спровођења мера

Приказ начина спровођења мера обухвата следеће:

- Плански документ мора садржати мере заштите животне и друштвене средине (мере заштите ваздуха, вода, земљишта, заштита биодиверзитета, заштита културног наслеђа и археолошких локалитета, заштите предела, заштите од нејозинујућег зрачења, заштита од буке, управљање отпадом/управљање отпадом од грађења и рушења, заштите здравља и традиционалних вредности и навика локалног становништва.
- Информација о локацији мора садржати, осим правила уређења и правила грађења и услове и мере заштите животне средине прописане у планском документу.
- Локацијски услови морају садржати прописан услов/обавезу спровођења поступка процене утицаја на животну средину пред надлежним органом за послове животне средине; покретање поступка процене утицаја врши се Захтевом за одлучивање о потреби процене утицаја/Захтевом о одређивању обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину.
- Пројектна документација (Идејно решење, Идејни пројекат, Пројекат за грађевинску дозволу; Пројекат за извођење) мора бити у складу са прописаним условима и мерама заштите планске документације и мерама прописаним кроз поступак процене утицаја пројекта на животну средину.
- У фази извођења пројекта (припремни радови, изградња) морају се поштовати мере прописане кроз поступак процене утицаја на животну средину; у овој фази обавезна је контрола примене и поштовање прописаних протокола за заштиту животне и друштвене средине.
- У фази редовног, обавезан је мониторинг прописан планским документом, детаљно дефинисан кроз поступак процене утицаја на животну средину.
- Посебан протокол се утврђује:
 - за случај удеса/акцидента
 - за случај престанка рада пројекта.

4.3. Процена ефикасности мера

Процена ефикасности мера, које су наведене у Поглављу 4.1., је важна за обезбеђивање безбедности и поузданости далековода и заштиту животне средине и здравља становништва. дефинисани су индикатори

За процена ефикасности прописаних мера дефинисани су индикатори:

- за фазу извођења пројекта, односно извођења припремних радова и радова на изградњи, индикатор ефикасности – ниво/степен извршене ревитализације/рекултивације/уређења деградираних локација насталих у току извођења радова (на пољопривредном, шумском и грађевинском земљишту);
 - за фазу редовног рада пројекта, односно фазу експлоатације далековода, индикатор ефикасности – поштовање мера прописаних Студијом о процени утицаја на животну средину за све чиниоце и елементе животне средине; Регуларни рад: Оценити ефикасност мера у свакодневном раду, укључујући управљање опремом, безбедност радника и утицај на животну средину.

- за случај акцидента, у фази реализације и редовног рада/експлоатације далековода, управљање ризиком обухвата:
 - идентификацију ризика (процена потенцијалних акцидента);
 - превентивне мере (мере за спречавање акцидентата - редовно одржавање, инспекције и обука запослених);
 - реакција на акциденте (прописане процедуре одговора на удес што укључује брзину и ефикасност интервенције, комуникацију са заинтересованим странама);
 - постакцидентна анализа (протокол за анализу ефикасности примењених мера одговора на удес);
 - образовање и обука (ниво/степен обучености одговорних за управљање ризиком и реаговање у ванредним ситуацијама);
 - планови за унапређење и побољшање (планови за континуирано праћење и побољшање мера у складу са новим стандардима и технологијама).

План мера, начин спровођења и процена ефикасности су предмет нижег хијерархиског нивоа и саставни су део документације поступка процене утицаја на животну средину и планова заштите од удеса.

4.4. Мере ране идентификације и начин поступања у случају појаве неочекиваних негативних утицаја спровођења плана у циљу отклањања тих утицаја (мере за спречавање, смање и/или ограниче утврђене значајне негативне непосредне, посредне, секундарне, кумулативне, прекограничне, краткорочне, средњорочне и дугорочне, трајне и привремене утицаје на чиниоце животне средине)

Мере ране идентификације и начин поступања у случају појаве неочекиваних негативних утицаја спровођења Плана имају за циљ отклањање тих утицаја и то: мере за спречавање, смање и/или ограниче утврђене значајне негативне непосредне, посредне, секундарне, кумулативне, прекограничне, краткорочне, средњорочне и дугорочне, трајне и привремене утицаје на чиниоце животне средине, како би се планско подручје и непосредно окружење максимално заштитило.

Акциденти и удесне ситуације нису честе појаве за далеководе и најчешће су последица техничких неисправности, организационо-технолошких пропуста или екстремних метеоролошких услова.

Превенција и спречавање појаве акцидената, који могу угрожавати здравље и живот људи и стање животне средине, је избор најприхватљивијег решења за позиционирње стубова у коридору високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, уз обавезну примену мера заштите и перманентног надзора и мониторинга.

Мере пре пуштања у рада далековода обухватају обавезу израде Плана поступања у удесним ситуацијама који треба да садржи шему одговора на удес, програм обуке и тренинга, програм контроле и остала упутства и обавештења; овим Планом ће бити утврђено које активности се предузимају у случајевима удеса, које екстерне институције се обавештавају и како се санирају последице; лица одговорна за спровођење Плана ће укључити: раднике задужене за управљање радом далековода у тренутку настанка удеса, надлежну ватрогасну јединицу.

Мере током рада далековода обухватају програм превентивног одржавања и праћења кључних делова далековода ради смањења ризика од појаве кварова и потенцијалних удеса; сценарио пожара на далеководу као и у трафостаницама представља ризик општег типа и предмет је засебне анализе заштите од пожара коју спроводе овлашћене институције; у случају изливања опасне материје, искоришћени абсорбент ће бити

сакупљен и депонован према Правилник о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС“, бр. 95/24).

Примена и спровођење општих мера заштите животне средине утицаће на смањење ризика од загађивања и деградације простора и животне средине у планском подручју, непосредном и ширем окружењу. У фази реализације високонапонског далековода, дефинисања коридора и микролокација стубних места, планирају се и пројектују превентивне мере за спречавање и смањење штетног утицаја далековода па животну средину и за смањење ризика нежељених догађаја (акцидената):

- смањење ризика утицаја електричног и магнетног поља далековода на здравље људи и животну средину постиже се применом прописаних (на угроженим местима и већих) сигурносних висина и удаљености у заштитној зони далековода и ширем простору;
- смањење физичких препрека и физичког нарушавања предела што се вредновањем могућих траса и избором најприхватљивијег решења за трасу и стубних микролокација;
- смањење визуелног нарушавања предела, постизањем повољног односа распона и висине стубова, коришћењем природних заклона и уклапањем са постојећим објектима (саобраћајнице, други надземни водови);
- избор микролокација стубних места у складу са резултатима и условима геолошких, геомеханичких и хидролошких испитивања;
- смањење ризика и опасности од напона корака и додира ефикасним уземљењем стубова;
- пројектовање далековода у складу са климатским условима и метеоролошким параметрима (одабраним према искуству са постојећих водова на том подручју, теренским условима и подацима РХМЗ-а;
- спречавање акцидената (повећана механичка сигурност елемената далековода у предвиђеним ситуацијама, ограничавање дужина затезних поља, обележавање далековода избором микролокација стубова у односу на саобраћајнице, укрштању трасе далековода са осталом инфраструктуром);
- максимално уклапање у предео и пејзаж применом познатих метода и поступака који ће минимизирати утицај далековода на природни амбијент ("уклапање у амбијент", обликом и висином стуба, смањењем броја приступних путева);
- коришћење пољопривредних површина, које се налазе испод трасе далековода, је могуће уз ограничење за подизање воћњака, посебно воћних врста са високо растућим родним стаблима, као ни за подизање привремених или трајних објеката у функцији пољопривреде;
- заштита становништва од дугорочне изложености електричним и магнетним пољима морају бити део процеса планирања пројекта, укључујући и одговарајуће позиционирање далеководних стубова у односу на осетљиве рецепторе (насења, појединачне објекте) и образовањем и формирањем сигурносних тампон зона када је то потребно;
- за све микролокације стубних места на пољопривредним површинама, које се интензивно обрађују уз примену пољопривредне механизације већих габарита, из сигурносних разлога предвидети ширу заштитну зону;
- смањење шумских површина у зони непосредног утицаја трасе далековода потребно је мерама еколошке компензације надокнадити шумско-узгојним радовима на шумском земљишту, у непосредном или ширем окружењу;

- подизање нових засада усмерити на шумским стаништима (шумском земљишту) на безбедној удаљености од далековода, при чему компензацијско решење мора испуњавати услове да у биолошком и естетско-визуелном смислу траси далековода, поред функционалности, даје и позитивну естетску карактеристику;
- градилишта се морају организовати - базе за допрему алата, материјала, опреме, за дистрибуцију наведеног до појединачних локација односно стубних места дуж трасе далековода;
- у складу са дужином трасе далековода, потребно је дефинисати број градилишта-база дуж трасе, а свака микролокација је специфична за себе због могућих различитих теренских прилика и техничких решења;
- транспорт конструкције стубова, електромонтажне опреме, алата и осталог потребног материјала изводи се одговарајућим превозним средствима до самог градилишта-стубних места на траси далековода, односно кабловских ровова;
- у фази реализације, потребно је максимално користити постојећу путну инфраструктуру (прилазне путеве), у циљу заштите постојећег обрадивог земљишта и шумских површина;
- након завршетка свих радова, потребно је уредити трасу, уклонити отпадни материјал и сувишни ископ у складу са Планом управљања отпадом од грађења и рушења, санирати и ревитализовати деградирани површине.

Потенцијални акциденти, ограничени су на појединачне стубове без значајних шире просторних утицаја на чиниоце животне средине. Али, потенцијална, значајна опасност по угрожавање здравља и живота људи је у случају акцидента на стубу лоцираном у непосредном окружењу путне инфраструктуре (атарски, општински, државни путни правци).

На планском подручју постоји вероватноћа појаве удесних ситуација. У свим фазама имплементације Плана обавезне су мере превенције, спречавања, отклањања узрока, контроле и заштите од удеса и удесних ситуација. Заштита од удеса и удесних ситуација на подручју Плана спроводиће се у складу са:

- *Законом о заштити од пожара („Сл. гласник РС”, бр. 111/09, 20/15 и 87/18, 87/18 - др. закон);*
- *Закон о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима („Сл. гласник РС”, бр. 54/15);*
- *Закон о експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима („Сл. гласник СРС”, бр. 44/77, 45/85 и 18/89) и „Сл. гласник РС”, бр. 53/93, 67/93, 48/94, 101/05 – др. закон и 54/15 – др. закон);*
- *Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Сл. гласник РС”, бр. 87/18);*
- *Закон о енергетици („Сл. гласник РС”, бр. 145/14, 95/18 - др. закон, 40/21, 35/23 - др. закон, 62/23 и 94/24);*
- *Закон о цевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника и дистрибуцији гасовитих угљоводоника („Сл. гласник РС”, бр. 104/09);*
- *Правилником о техничким нормативима за заштиту електроенергетских постројења и уређаја од пожара („Сл. лист СРЈ”, бр. 74/90);*
- *Правилником о техничким нормативима за погон и одржавање електроенергетских постројења и водова („Сл. лист СРЈ”, бр. 41/93);*
- *Правилником о техничким нормативима за приступне путеве, окретнице и уређене платое за ватрогасна возила у близини објекта повећаног ризика од пожара („Сл. лист СРЈ”, бр. 81/95);*
- *Правилником о техничким нормативима за заштиту објекта од атмосферског пражњења („Сл. лист СРЈ”, бр. 11/96);*

- Правилник о условима за несметан и безбедан транспорт природног гаса гасоводима притиска већег од 16 bar („Сл. гласник РС“, 37/13, 87/15);
- Правилник о техничким условима за несметан и безбедан транспорт нафтоводима и продуктоводима („Сл. гласник РС“, 37/13);
- Правилник о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bar: („Сл. гласник РС“, 86/15);
- SRPS N.CO. 101 – *Заштитом телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења – Заштита од опасности*.

Мере заштите животне средине и одговор на удес:

- ангажовати исправну механизацију при извођењу радова у коридору високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“;
- обавеза инвеститора/носиоца пројекта/извођача радова је да изради План поступања у удесним ситуацијама који треба да садржи:
 - шему одговора на удес,
 - програм обуке и тренинга,
 - програм контроле,
 - остала упутства и обавештења;
- за спровођење Плана поступања у удесним ситуацијама потребно је ангажовање свих радника који су задужени за управљање радом високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ и надлежне ватрогасне јединице;
- потребно је применити мера заштите, превенције и мере за отклањање последица у случају удесних ситуација у току извођења радова (опрема за гашење пожара, апсорбенти за сакупљање изливених и просутих материја);
- у случају акцидентног загађења земљишта (просипања, процуривања нафте, нафтних деривата, уља и осталих хазардних материја), потребно је одмах приступити санацији терена на локацији, а отпад настао санацијом паковати у непропусне посуде са поклопцем и поступати према одредбама Закона о управљању отпадом („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18 - др. закон и 35/23); тако настали отпад се предаје овлашћеном оператеру који поседује дозволу за управљање опасним отпадом на даљи третман, уз обавезну евиденцију и документ о кретању опасног отпада.

5.0. Одлука надлежног органа донета у поступку главне оцене прихватљивости за планове који самостално или заједно са другим планом и програмом, пројектом, радовима или активностима, могу да имају утицаја на циљеве очувања и целовитост подручја еколошке мреже

У поступку стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ није захтевана оцена прихватљивости за еколошку мрежу, односно није захтеван поступак за процену и утврђивање потенцијалних утицаја на циљеве очувања целовитости подручја еколошке мреже.

6.0. Смернице за спровођење стратешких процена на нижим хијерархијским нивоима и процене утицаја пројеката на животну средину

Еколошка процена Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, представља основ за:

- вредновање простора за реализацију планираног линијског инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ са пратећим садржајима;
- предлог мера за заштиту и мониторинг животне средине.

На основу и у складу са правилима грађења и правилима уређења и планираним мерама заштите и мониторинга животне средине дефинисаних у Просторном плану подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, може се реализовати високонапонски далековод 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Имајући у виду чињеницу да је стратешки процењен Просторни план подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, у Извештају о Стратешкој процени утицаја на животну средину:

- директна примена је за просторну целину 1;
- за просторне целине 2 и 3 прописују се посебна израда планске документације (урбанистички план односно Планови детаљне регулације);
- није прописана смерница за израду стратешких процена утицаја на нижим хијерархијским нивоима, осим у случају прописане обавезе израде планова детаљне регулације, када је обавезан поступак доношења одлуке о потреби стратешке процене утицаја;
- у случају значајних промена на планском нивоу, односно за случај захтева за израду измена и допуна Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ и за израду планског документа нижег хијерархијског нивоа, потребно је одлучивати о потреби стратешке процене утицаја новог планског документа.

Обавезујућа смерница Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ (Извештаја о СПУ) за нижи хијерархијски ниво је:

- обавеза Носиоца Пројекта да се, надлежном органу задуженом за послове животне средине, обрати Захтевом за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину/Захтевом за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину и проведе поступак процене утицаја за планирани пројекат, све у складу са Законом о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 94/24) и Уредбом о утврђивању листе пројеката за које је обавезна процена утицаја, и за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 114/08).

7.0. Програм праћења стања животне средине у току спровођења Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ (мониторинг)

7.1.Опис циљева плана и програма

Основни циљ мониторинг система је да се обезбеди правовремено упозорење и реаговање на могуће негативне појаве, негативне процесе и потенцијалне удесне ситуације, правовремени увид у стање основних чинилаца животне средине и доношење одлука за предузимањем мера заштите:

- у зависности од степена угрожености;
- потенцијалне врсте и типа загађења.

Програм праћења стања животне средине (мониторинг) има за циљ да обезбеди праћење утицаја на животну и друштвену средину преко смерница и мера дефинисаних Стратешком проценом утицаја и имплементираних у Просторни план подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“. Успостављени система мониторинга омогућава контролу и праћење параметара параметара/индикатора стања за следеће елементе животне средине:

- Мониторинг нејонизујућег зрачења

Систематским праћењем стања животне средине добијају се резултати и информације на основу којих овлашћене институције објективно оцењују стање животне средине. Главни циљеви мониторинга на подручју обухвата Плана је заштита здравља и квалитета живота локалног становништва и квалитета животне средине.

Захтевани мониторинг ће обезбедити информације о томе колико се у редовној експлоатацији високонапонског далековода поштују услови и мере заштите животне средине. У случају не поштовања прописаног мониторинга, надлежне институције, односно надлежни органи, налажу поступање и провођење одговарајућих мера заштите.

Мониторинг животне средине могу да обављају независни специјалисти/надлежне институције/акредитоване лабораторије.

7.2. Индикатори за праћење стања животне средине

Мониторинг нејонизујућег зрачења – у циљу утврђивања нивоа електромагнетног зрачења, у складу са Законом о заштити од нејонизујућих зрачења („Сл. гласник РС“, бр. 36/09) и Правилником о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања („Сл. гласник РС“, бр. 104/09). Нарочито је важно обавити проверу могућег прекорачења базичних вредности и референтних граничних нивоа ($E=2 \text{ kV/m}$, $B= 40 \text{ } \mu\text{T}$) код појединачних објеката према Правилнику о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Сл. гласник РС“, бр. 104/09).

Индикатор је ниво нејонизујућег зрачења у зони осетљивих рецептора (у зони најближних стамбених објеката).

Мерење је обавезно у зони најближних објеката становања. Мерења обавља акредитована лабораторија, а извештаји о резултатима мерења морају бити доступни еколошкој инспекцији и заинтересованој јавности.

Вредност параметра се прати акцију је потребно спровести уколико су прекорачења базичних вредности и референтних граничних нивоа код појединачних објеката према Правилнику о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Сл. гласник РС“, бр. 104/09).

7.3. Временска динамика прикупљања података

Обавеза инвеститора/носиоца пројекта је да врши мерења интензитета електричног поља ради верификације пројектоване јачине поља и то:

- након пуштања високонапонског далековода у рад;
- при битним променама стања (реконструкција/замене опреме).

Периодичност прикупљања података је једном годишње. Мерења обавља акредитована лабораторија, а извештаји о резултатима мерења морају бити доступни еколошкој инспекцији и заинтересованој јавности.

7.4. Права и обавезе надлежних органа

Стратешка процена утицаја на животну средину (Извештај о СПУ) представља механизам којим се обезбеђује одржива и еколошки прихватљива заштита простора и животне средине, у току израде планског документа којим се планира реализација инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, односно у току припреме, израде и имплементације Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Процена утицаја стратешког карактера представља комплексан и целовит процес и поступак који омогућава и обезбеђује:

- укупно сагледавање планиране намене простора, са аспекта заштите природе, заштите заштићених подручја, заштите здравља становништва, односно заштите животне и друштвен средине и
- даје могућност за усвајање најприхватљивијег планског решења са предлогом услова и мера којима ће заштита животне средине бити остварена на оптималан и прихватљив, али рационалан начин.

У процесу стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, у складу са Законом о стратешкој процени утицаја („Сл. гласник РС”, бр. 94/24) и Законом о планирању и изградњи („Сл. гласник РС”, бр. 72/09, 81/09, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13, 50/13, 98/13, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др.закон, 9/20, 52/21 и 62/23) дефинисане су обавезе надлежних органа и носиоца планираног пројекта.

Обавезе надлежног органа за припрему планског документа и надлежног органа за послове животне средине:

- надлежни орган задужен за припрему Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ је у обавези да органу надлежном за заштиту животне средине, заинтересованим органима и организацијама достави на мишљење Извештај о Стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину;
- надлежни орган задужен за припрему Плана је у обавези да, пре упућивања захтева за добијање сагласности на Извештај о Стратешкој процени утицаја, обезбеди учешће јавности и заинтересованих органа и организација у разматрању Извештаја о Стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину и изради Извештаја о учешћу јавности и заинтересованих органа и организација;
- надлежни орган задужен за припрему Плана обавештава јавност о начину и роковима увида у Извештај о Стратешкој процени утицаја, времену и месту одржавања јавне расправе и начину достављања мишљења;

- надлежни орган задужен за припрему Плана израђује Извештај о учешћу заинтересованих органа, организација и јавности са свим мишљењима, мишљењима изјављеним у току јавног увида и јавне расправе о Плану и Извештају о Стратешкој процени;
- надлежни орган задужен за припрему Плана, органу надлежном за послове заштите животне средине, доставља Извештај о Стратешкој процени са Извештајем о учешћу заинтересованих органа, организација и јавности;
- надлежни орган за послове заштите животне средине, по добијању Извештаја о Стратешкој процени са Извештајем о учешћу заинтересованих органа, организација и јавности, може прибавити мишљење других овлашћених организација и стручних лица или образовати стручну комисију за оцену Извештаја о Стратешкој процени Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину;
- надлежни орган за послове заштите животне средине врши оцену Извештаја о Стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину;
- надлежни орган за послове заштите животне средине даје сагласност на Извештаја о Стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину;
- надлежни орган задужен за припрему Плана не може упутити План у даљу процедуру усвајања без сагласности на Извештај о Стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину;
- надлежни орган за послове заштите животне средине дужан је да омогући доступност информација о животној средини.

Обавезе носиоца планираног пројекта и планираних активности:

- носилац планираног пројекта, односно планираних активности на планском подручју, по усвајању Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ и исходавању Информације о локацији, у обавези су да покрену поступак процене утицаја на животну средину, подношењем Захтева за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину/Захтева за одређивање обима и садржаја, у складу са Законом о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 94/24) и Уредбом о утврђивању листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 114/08);
- на основу Решења о потреби процене утицаја на животну средину, носилац планираног пројекта, дужан је да испоштује процедуру на овом хијерархијском нивоу;
- носилац планираног пројекта, односно активности, дужан је да све мере превенције, санације, спречавања, контроле, заштите, еколошке компензације и мониторинга животне средине, прописане у процедури процене утицаја, примењује и поштује;
- надлежни орган задужен за инспекцијске послове дужан је да врши инспекцијски надзор и контролу над спровођењем мера заштите и мониторинга животне средине.

7.5. Поступање у случају неочекиваних негативних утицаја

Ако у било којој фази имплементације Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, односно реализације планираног пројекта-инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, дође до појаве непредвиђених или неочекиваних утицаја који могу имати значајне негативне ефекте на животну и друштвену

средину, неопходно је да се кроз поступак процене утицаја на животну средину изврши анализа узрока, ефекат утицаја и изврши процена настале еколошке штете у животној средини.

8.0. Приказ коришћене методологије и тешкоће у изради Стратешке процене утицаја

8.1. Приказ примењене методологије

Основни методолошки приступ израде и садржај Стратешке процене утицаја на животну средину (Извештаја о СПУ) дефинисан је Законом о Стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 94/24). За поступак процене утицаја и израду Стратешке процене утицаја на животну средину Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ (Извештаја о стратешкој процени), коришћена је методологија процене животне средине „Rapid Urban Environmental Assessment” са елементима еколошког вредновања за просторни и урбани развој „MeV Urban Environmental Assessment” модел:

- прикупљање информација и података о простору;
- вредновање стања према могућим, очекиваним и процењеним утицајима;
- приказ и процена утицаја предложених варијантних решења;
- дефинисање мера заштите животне и друштвене средине и програма мониторинга;
- интеграција и имплементација смерница стратешке процене утицаја у План.

Примењена методологија заснована је на вредновању животне средине у границама Плана, процени стања локалног, националног и глобалног значаја („MeV Urban Environmental Assessment”). Ток процене стања животне средине за подручје Плана, представљен је проценом постојећег статуса, стања и вредности животне средине у анализираним границама на основу чега је дата еколошка матрица са смерницама за просторно-еколошко планирање.

Полазни критеријуми за одређивање могућих карактеристика утицаја су:

- просторни обухват утицаја;
- вероватноћа појаве потенцијално негативних утицаја;
- трајање, учесталост и могућност понављања утицаја;
- могућност међусобног заједничког деловања више различитих утицаја из једног или више извора.

За процену ризика за стање осетљивих и повредивих рецептора и медијума животне средине, пре свега ваздуха, површинских, подземних вода и земљишта, традиционалних вредности, навика и здравља локалног становништва, коришћене су и методе дате у препорукама и упутствима Светске здравствене организације (WHO).

Стратешка процена утицаја се ради у фази усвојене Одлуке о изради Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ и Нацрта Плана за вредновање могућих варијантних решења и избор најбоље понуђене варијанте са аспекта заштите квалитета животне средине у границама Плана, очувања здравља становништва и спречавање потенцијалних удеса, заштите природних и културних добара, природних и предеоно-пејзажних вредности подручја.

8.2. Тешкоће приликом израде Стратешке процене утицаја на животну средину

У процесу израде Стратешке процене утицаја на животну средину Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, Извештаја о СПУ, нису уочене битне тешкоће које би утицале на ток и поступак процене утицаја стратешког карактера Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину. За оцену стања животне средине извршена је процена, на основу увида на терену, услова надлежних институција и имаоца јавних овлашћења, постојеће просторно-планске документације, природних карактеристика просторно -

еколошких целина, као и података постојеће студијске, пројектне и друге доступне документације.

9.0. Приказ начина одлучивања, опис разлога одлучујућих за избор датог Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ са аспекта разматраних варијантних решења и приказ начина на који су питања животне средине укључена у План

У складу са Законом о планирању и изградњи („Сл. гласник РС”, бр. 72/09, 81/09, 64/10-одлука УС и 24/11 и 121/12, 42/13-одлука УС, 50/13-одлука УС, 98/13- одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон, 9/20, 52/21 и 62/23), донета је Одлука о изради Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац”, 05 број 350-9180/2023 од 05.10.2023. године („Сл. гласник РС”, бр. 85/23, од 06.10.2023. године), којом је у Тачки 12. дефинисано да Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац” („Сл. гласник РС”, бр. 48/23) и чини саставни део ове Одлуке.

Стратешка процена утицаја (Извештај о Стратешкој процени утицаја на животну средину Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац”) је текла паралелно са израдом Нацрта Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ и Извештај о Стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину представља саставни део Плана.

На основу вишекритеријумске анализе и вредновања постојећег стања и планиране намене са усвојеним правилима уређења и правилима грађења за реализацију инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, закључак је да је реализација могућа уз интегрисање мера превенције, мера за спречавање значајних негативних утицаја, мера заштите животне средине и мера за спречавање акцидената и удесних ситуација и обавезног мониторинга у свим фазама, односно у фази планирања, пројектовања, фази изградње и редовне експлоатације енергетског објекта.

За процес имплементације Плана, све прописане смернице и мере заштите укупног квалитета и капацитета животне и друштвене средине, представљају услов за реализацију планиране намене, односно изградњу коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

На основу свих анализа, закључено је да је предложено варијантно решење са предложеном трасом, микролокацијама за позиционирање стубова далековода са заштитним и извођачким појасом, еколошки најприхватљивије са аспекта потенцијалних утицаја на локално становништво, биодиверзитет (орнитофауну, хироптерофауну, станишта) и представља предмет Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, све у складу са смерницама и мерама Стратешке процене утицаја за План.

Утицаји стратешког карактера и укупни ефекти Плана на животну средину могу се утврдити кроз процену и поређење постојећег стања, постојеће намене и функције простора и циљева и планских решења, односно поређењем разматраних могућих варијантних решења Плана. У поступку процене стратешких утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ и планских решења, разматрана су варијантна решења (усвајање и не усвајање Плана) како би се извршило поређење и вредновање за избор боље понуђене варијанте са аспекта заштите простора и животне средине и обезбеђивања услова за

даљи одрживи развој подручја. Предложена варијантна решења вреднована су са аспекта:

- могућности успостављања интегралне контроле у простору;
- могућности реализације планиране намене и пројекта на принципима одрживости, економске и еколошке прихватљивости;
- могућности контроле и заштите животне и друштвене средине.

У складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 94/24), Стратешком проценом утицаја на животну средину Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ и Стратешке процене утицаја (Извештај о СПУ), разматрана су и варијантна решења:

- **Варијанта I** - да се Просторни план подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ не усвоји, односно да се не оствари планирана концепција техничког решења, реализација високонапонског вода:
 - прве деонице која треба да повеже ТС „Јагодина 4“ са новим индустријским комплексом у Ћуприји (лоцираним уз аутопут Е-75, Београд – Ниш);
 - друге деонице која треба да буде позиционирана између поменутог индустријског комплекса и ТС „Стењевац“, чиме би се обезбедило двострано напајање за ТС „Стењевац“, ТС „Ћуприја“ и рудник „Ресавица“, а самим тим, осигурала поузданост снабдевања конзума у региону од интереса електричном енергијом.
- **Варијанта II** - да се Просторни план подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ усвоји, односно да се оствари планирана концепција техничког решења, реализација високонапонског вода:
 - прве деонице која треба да повеже ТС „Јагодина 4“ са новим индустријским комплексом у Ћуприји (лоцираним уз аутопут Е-75, Београд – Ниш);
 - друге деонице која треба да буде позиционирана између поменутог индустријског комплекса и ТС „Стењевац“, чиме би се обезбедило двострано напајање за ТС „Стењевац“, ТС „Ћуприја“ и рудник „Ресавица“, а самим тим, осигурала поузданост снабдевања конзума у региону од интереса електричном енергијом.

Поређење варијантних решења извршено је на основу очекиваних позитивних и негативних утицаја варијантних решења у простору - обухвату Плана, непосредној али и широј просторној целини. Позитивни ефекти вредновани су са аспекта утицаја на:

- природне вредности: биодиверзитет, шумске екосистеме, земљиште, природне и блиско-природне елементе предела, предеоне и пејзажне вредности;
- квалитет ваздуха, површинских и подземних вода и земљишта;
- створене вредности (демографске карактеристике, привредне активности), инфраструктурну опремљеност подручја;
- просторне и урбанистичке услове и параметре и могућност контролисаног управљања простором;
- укупног квалитета и капацитета животне средине, безбедност и здравље локалног становништва и свих корисника простора на планском подручју.

Еколошки прихватљивије решење је оно које омогућава:

- примену мера за спречавање и минимизирање негативних утицаја у простору;
- рационално коришћење природних ресурса у планској поставци;

- поштовање еколошких начела и принципа одрживог развоја.

На основу свега изнетог може се закључити да је Варијанта II - усвајање предложеног планског документа, са предлогом инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, а који је одређен уз поштовња начела превенције као еколошки прихватљиво решење у складу са свим прописаним мерама превенције, мерама за спречавање утицаја, спречавање акцидената, мерама за ублажавање свих потенцијалних утицаја на квалитет ваздуха, вода, земљишта, мерама заштите и мониторинга биодиверзитета, укупног капацитета животне средине и здравља становништва и мерама еколошке компензације. Усвајањем ове варијанте може се постићи реализација предложеног техничког решења - реализација високонапонског вода преко:

- прве деонице која треба да повеже ТС „Јагодина 4“ са новим индустријским комплексом у Ћуприји (лоцираним уз аутопут Е-75, Београд – Ниш);
- друге деонице која треба да буде позиционирана између поменутог индустријског комплекса и ТС „Стењевац“, чиме би се обезбедило двострано напајање за ТС „Стењевац“, ТС „Ћуприја“ и рудник „Ресавица“, а самим тим, осигурала поузданост снабдевања конзума у региону од интереса електричном енергијом.

За процес имплементације Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, прописане су смернице и мере заштите животне средине, као услов за реализацију планиране намене - високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Обавезујућа смерница Стратешке процене утицаја (Извештаја о Стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину) за нижи хијерархијски ниво, је обавеза носиоца пројеката, да за планирани Пројекат: Високонапонски далековод 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, пред надлежним органом за послове животне средине, покрене поступак процене утицаја Захтевом за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину/Захтевом за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја, у складу са Законом о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 94/24) и Уредбом о утврђивању листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 114/08).

10.0. Нетехнички резиме информација и закључци до којих се дошло током израде Извештаја о Стратешкој процени представљене на начин разумљив јавности

10.1. Начин на који су проблеми, питања и циљеви заштите животне средине интегрисани у план

У поступку израде Стратешке процене утицаја на животну средину Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, посебно је извршена анализа постојећег стања у коридору предметног инфраструктурног система и то у:

- просторно-еколошкој целини 1: Коридор планираног далековода 110 kV коју чине две деонице:
 - деоница „А“ од ТС 400/110 kV „Јагодина 4“ до индустријске зоне „Добричево“, деоница која треба да повеже ТС „Јагодина 4“ са новим индустријским комплексом у Ћуприји (лоцираним уз аутопут Е-75, Београд – Ниш);
 - деоница „Б“ од индустријске зоне „Добричево“ до ТС 110/35/10 kV „Стењевац“, деоница која треба да буде позиционирана између индустријског комплекса и ТС „Стењевац“, чиме би се обезбедило двострано напајање за ТС „Стењевац“, ТС „Ћуприја“ и рудник „Ресавица“;
- просторно-еколошкој целини 2: Трансформаторска станица (ТС) 220/110 kV „Јагодина 4“;
- просторно-еколошкој целини 3: Трансформаторска станица (ТС) 110/35/10 kV „Стењевац“ и

нису уочени значајни конфликти који би могли довести до проблема у посматраном простору, те се не може ни говорити о евентуалним импликацијама изразито негативне природе у контексту реализације високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

У том смислу посебна пажња је посвећена коришћењу пољопривредног, шумског и водног земљишта што представља једно од основних питања развоја и одрживог управљања ресурсима, животном средином и очувањем заступљеног биодиверзитета.

На простору у границама Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ су вреднована и разматрана и следећа питања животне средине, пре свега за време извођења радова на реализацији далековода и редовног рада, односно стање и квалитет ваздуха, ниво буке и вибрација, управљање отпадом.

Кроз поступак стратешке процене утицаја на животну средину вреднована су и разматрана питања животне средине од значаја за потенцијалне утицаје на животну средину, односно утицаје на здравље и традиционалне вредности локалног становништва и утицаје на чиниоце животне средине.

На основу процене могућих просторних и еколошких конфликта постојећих и планираних намена и постојећих условљености надлежних институција, извршена је процена стања и квалитета животне средине, што представља и основ за:

- организацију простора са смерницама и мерама за уређење, коришћење и заштиту простора и животне средине;
- заштиту здравља и традиционалних вредности и навика локалног становништва;
- очување заштићених природних добара, заштиту биодиверзитета, културних добара и археолошких налазишта;

- заштиту и очување укупног квалитета и капацитета животне и друштвене средине.

Разматрани су и потенцијални еколошки конфликти у простору кроз однос Плана и окружења, односно утицаји Плана на окружење и утицаји из окружења на подручје Плана. Анализом постојећих и потенцијалних, синергетских и кумулативних утицаја и конфликта намена у границама Плана и условљености из документације вишег реда и ширег подручја, извршена је процена стања и квалитета животне средине, што представља основ за организацију еколошког појаса - високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ у оквиру просторно-еколошких целина планског документа са смерницама и мерама за уређење, коришћење и заштиту простора, природних екосистема, животне средине и традиционалних навика и вредности локалног становништва.

10.2. Утврђене значајне утицаје спровођења плана на животну средину

Имајући у виду карактеристике планских решења и карактеристике планираног пројекта високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, разматрали су се утицаји током реализације и редовног рада.

Утицаји на пољопривредно земљиште - у квантитативном и квалитативном смислу, представља један од приоритетних циљева анализе, али како стубови који се налазе у систему далековода заузимају релативно малу површину, не може се говорити о значајној трансформацији намене пољопривредног земљишта и његовог губљења из примарне производње и утицајима посебног значаја.

Утицаји на шуме и шумско земљиште и заштићена природна добра - такође имајући у виду валоризацију простора, не може се говорити о значајној деградацији шума и уништавању шумских површина. Али, обзиром на то да су шуме значајан ресурс са аспекта очувања специфичних и типичних станишта дивљих врста, диверзитета, степена шумовитости, заштите земљишта од ерозионих процеса, шуме су дефинисане као вишефункционални природни елеменат у простору. У коридору планираног далековода, формирају се:

- заштитни појас, укупне ширине око 60,0 m (2x30,0 m од осе далековода), је зона у којој се утврђују посебна правила и услови коришћења и уређења простора, у циљу обезбеђења, пре свега превентивног, техничког обезбеђења за несметано функционисање електроенергетског објекта, далековода 110 kV и заштите окружења од могућих утицаја далековода и у овој зони се не врши промена намене земљишта;
- извођачки појас, ширине око 10,0 m (2x5,0 m од осе далековода) се дефинише као простор непосредно уз далековод у оквиру заштитног појаса, у коме се утврђују посебна правила коришћења и уређења за потребе изградње далековода, где се обезбеђује простор за постављање стубова (према техничкој документацији), успоставља службеност пролаза за потребе извођења радова, надзор и редовно одржавање инсталација далековода.

Утицаји на степен нејонизујућег зрачења - неопходно је констатовати да се у близини надземних далековода јављају електромагнетна поља. У погледу могућих утицаја електромагнетног поља на човека, могу се категорисати као краткотрајни, односно краткорочни и дугорочни. Ефекти краткорочних утицаја су добро познати и генерално се описују густином струје у људском организму. Ови ефекти су значајни за раднике, чије је радно место везано за повремену изложеност јаким електромагнетним пољима, а нису од посебног значаја за локално становништво и остале кориснике простора. Статички електрицитет индукован у околини високонапонских објеката може да буде извор непријатности за човека, али и живот може да буде угрожен додиром или недозвољеним приближавањем високонапонским објектима. Градијенти електричног и магнетног поља и индукованих струја су ограничени законском регулативом, као и препорукама ЕУ. Правилником о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Сл. гласник РС“, бр. 36/09), утврђене су границе за зоне повећане осетљивости, али на предметном коридору

нема објекта за које је прописана повећана осетљивост, што је постигнуто адекватним трасирањем далековода.

Утицаји на степен и ниво буке - негативни утицаји далековода се рефлектује и кроз појаву одређеног нивоа буке. Извор буке у околини далековода је познати феномен „короне“ (локални електрични пробој ваздуха). Јачина настале буке зависи од напонског нивоа и временских услова. Звучни ефекат „короне“ јавља се при појави пробоја ваздуха у околини фазних проводника. Овај звучни ефекат је сличан пуцкетању или зујању. Бука „короне“ се израчунава и мери на ивици коридора, а изражава у dB. Бука „короне“ зависи од јачине електричног поља на површини проводника и временских услова и опада са растојањем. Према домаћим и светским искуствима, надземни водови испод 35 kV стварају практично занемарљив ниво буке „короне“, тако да предметни далековод 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ неће представљати претњу по животну средину и здравље локалног становништва.

Утицаји на степен и ниво буке - негативни утицаји далековода се рефлектује и кроз појаву одређеног нивоа буке. Извор буке у околини далековода је познати феномен „короне“ (локални електрични пробој ваздуха). Јачина настале буке зависна је од напонског нивоа и временских услова, а најјача бука се јавља када пада киша. Далеководи су иначе углавном тихи током сувих периода.

Утицаји на предео и пејзаж - сам далековод, са проводницима, ужадима и стубовима, у одређеној мери мења, односно нарушава предеоне и пејзажне карактеристике простора кроз који пролази, постаје нов сагледив репер у простору и врши трајни утицај на пејзаж и предео. Међутим, избором трасе изван насељених места и довољним растојањима од значајних и осетљивих рецептора, постигнута је у одређеној мери слабија уочљивост и сагледивост, односно постигнута је у довољној мери визуелна сакривеност далековода.

10.3. Предложене мере за спречавање и/или смањење негативних утицаја и начин њиховог спровођења у реализацији плана

Мере заштите имају за циљ да утицаје на животну и друштвену средину, у оквиру планског подручја, сведу у оквиру и границе прихватљивости, омогућавају реализацију планираног високонапонског далековода за даљи развој локалних заједница и спречавају конфликте на датом простору што је у функцији реализације циљева одрживог развоја. Дефинисање мера заштите животне и друштвене средине има за циљ обезбеђивање услова да се постојеће стање животне средине очува и где је могуће унапреди, а пре свега, да се спрече потенцијално негативни утицаји. Поред процене утицаја планских решења на животну средину и сагледавања могућих значајних негативних утицаја, циљ израде Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, је и прописивање мера за њихово смањење, односно довођење у еколошки прихватљиве и одрживе оквиру, у складу са капацитетом животне средине на анализираном простору. Примена и спровођење општих мера заштите животне средине утицаће на смањење ризика од загађивања и деградације простора и животне средине у планском подручју, непосредном и ширем окружењу. У фази реализације високонапонског далековода, дефинисања коридора и микролокација стубних места, планирају се и пројектују превентивне мере за спречавање и смањење штетног утицаја далековода па животну средину и за смањење ризика нежељених догађаја (акцидената):

- смањење ризика утицаја електричног и магнетног поља далековода на здравље људи и животну средину постиже се применом прописаних (на угроженим местима и већих) сигурносних висина и удаљености у заштитној зони далековода и ширем простору;
- смањење физичких препрека и физичког нарушавања предела што се вредновањем могућих траса и избором најприхватљивијег решења за трасу и стубних микролокација;

- смањење визуелног нарушавања предела, постизањем повољног односа распона и висине стубова, коришћењем природних заклона и уклапањем са постојећим објектима (саобраћајнице, други надземни водови);
- избор микролокација стубних места у складу са резултатима и условима геолошких, геомеханичких и хидролошких испитивања;
- смањење ризика и опасности од напона корака и додира ефикасним уземљењем стубова;
- пројектовање далековода у складу са климатским условима и метеоролошким параметрима (одабраним према искуству са постојећих водова на том подручју, теренским условима и подацима РХМЗ-а;
- спречавање акцидената (повећана механичка сигурност елемената далековода у предвиђеним ситуацијама, ограничавање дужина затезних поља, обележавање далековода избором микролокација стубова у односу на саобраћајнице, укрштању трасе далековода са осталом инфраструктуром);
- максимално уклапање у предео и пејзаж применом познатих метода и поступака који ће минимизирати утицај далековода на природни амбијент ("уклапање у амбијент", обликом и висином стуба, смањењем броја приступних путева);
- коришћење пољопривредних површина, које се налазе испод трасе далековода, је могуће уз ограничење за подизање воћњака, посебно воћних врста са високо растућим родним стаблима, као ни за подизање привремених или трајних објеката у функцији пољопривреде;
- заштита становништва од дугорочне изложености електричним и магнетним пољима морају бити део процеса планирања пројекта, укључујући и одговарајуће позиционирање далеководних стубова у односу на осетљиве рецепторе (насеља, појединачне објекте) и образовањем и формирањем сигурносних тампон зона када је то потребно;
- за све микролокације стубних места на пољопривредним површинама, које се интензивно обрађују уз примену пољопривредне механизације већих габарита, из сигурносних разлога предвидети ширу заштитну зону;
- смањење шумских површина у зони непосредног утицаја трасе далековода потребно је мерама еколошке компензације надокнадити шумско-узгојним радовима на шумском земљишту, у непосредном или ширем окружењу;
- подизање нових засада усмерити на шумским стаништима (шумском земљишту) на безбедној удаљености од далековода, при чему компензацијско решење мора испуњавати услове да у биолошком и естетско-визуелном смислу траси далековода, поред функционалности, даје и позитивну естетску карактеристику;
- градилишта се морају организовати - базе за допрему алата, материјала, опреме, за дистрибуцију наведеног до појединачних локација односно стубних места дуж трасе далековода;
- у складу са дужином трасе далековода, потребно је дефинисати број градилишта-база дуж трасе, а свака микролокација је специфична за себе због могућих различитих теренских прилика и техничких решења;
- транспорт конструкције стубова, електромонтажне опреме, алата и осталог потребног материјала изводи се одговарајућим превозним средствима до самог градилишта-стубних места на траси далековода, односно кабловских ровова;
- у фази реализације, потребно је максимално користити постојећу путну инфраструктуру (прилазне путеве), у циљу заштите постојећег обрадивог земљишта и шумских површина;
- након завршетка свих радова, потребно је уредити трасу, уклонити отпадни материјал и сувишни ископ у складу са Планом управљања отпадом од грађења и рушења, санирати и ревитализовати деградирани површине.

10.4. Разумне варијанте које су биле предмет разматрања и разлоге за одабрано решење са становишта циља, сврхе, географског обухвата и утицаја плана на животну средину

Стратешком проценом утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину (Извештај о Стратешкој процени утицаја) могућа варијантна решења су разматрана у свим претходним фазама:

- у фази прелиминарног дефинисања обухвата истраживања везаних за техничке захтеве и услове приступачности и доступности;
- у фази прелиминарног избора трасе високонапонског далековода са потенцијалним микролокација појединачних стубова, саобраћајне и друге доступности, према општим условима;
- у фази дефинисања коначне трасе високонапонског далековода са микролокацијама стубова далековод са заштитним и извођачким појасом (уз услов оптималне релокације) и доступним приступним путевима.

Наведена варијантна решења претходила су коначној диспозицији трасе високонапонског далековода и сваког појединачног стуба, дефинисаним заштитним и извођачким појасом и приступним саобраћајницама. Коначан положај трасе високонапонског далековода и пратеће инфраструктуре су дати у Нацрту Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“. У процесу избора најприхватљивије варијанте за планирање инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, а у складу са техничким захтевима и условима ималаца јавних овлашћења, просторних и других ограничења, анализирано је и вредновано више варијантних решења и то са аспекта:

- дефинисања коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“;
- дефинисања трасе далековод са микролокацијама стубова далековод са заштитним и извођачким појасом и доступним приступним путевима.

У поступку избора коначне варијанте вршено је дефинисање појединих стубова, у складу са техничким захтевима и постојећим ограничењима и дефинисано, усвојено варијантно решење представља предмет Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ и Стратешке процене утицаја.

У складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 94/24), Стратешком проценом утицаја на животну средину Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ и Стратешке процене утицаја (Извештај о СПУ), разматрана су и варијантна решења:

- **Варијанта I** - да се Просторни план подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ не усвоји, односно да се не оствари планирана концепција техничког решења, реализација високонапонског вода:
 - прве деонице која треба да повеже ТС „Јагодина 4“ са новим индустријским комплексом у Ћуприји (лоцираним уз аутопут Е-75, Београд – Ниш);
 - друге деонице која треба да буде позиционирана између поменутог индустријског комплекса и ТС „Стењевац“, чиме би се обезбедило двострано напајање за ТС „Стењевац“, ТС „Ћуприја“ и рудник „Ресавица“, а

самим тим, осигурала поузданост снабдевања конзума у региону од интереса електричном енергијом.

- **Варијанта II** - да се Просторни план подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ усвоји, односно да се оствари планирана концепција техничког решења, реализација високонапонског вода:
 - прве деонице која треба да повеже ТС „Јагодина 4“ са новим индустријским комплексом у Ћуприји (лоцираним уз аутопут Е-75, Београд – Ниш);
 - друге деонице која треба да буде позиционирана између поменутог индустријског комплекса и ТС „Стењевац“, чиме би се обезбедило двострано напајање за ТС „Стењевац“, ТС „Ћуприја“ и рудник „Ресавица“, а самим тим, осигурала поузданост снабдевања конзума у региону од интереса електричном енергијом.

Избор Варијанте II, односно усвајање Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, односно усвајање предложеног планског документа је еколошки прихватљиво са свим прописаним смерницама и мерама превенције, мерама за ублажавање свих потенцијалних утицаја, мерама заштите и мониторинга, мерама за спречавање свих значајних утицаја и потенцијалних акцидената, мерама заштите укупног капацитета и квалитета животне средине и здравља становништва и мерама еколошке компензације.

10.5. Мере планиране програмом праћења свих значајних утицаја спровођења плана

Циљ прописаних обавезујућих смерница и мера заштите је спречавање потенцијалних просторних и еколошких конфликта на анализираном простору, а у складу са циљевима и принципима одрживог развоја. Спровођење мера заштите природе и животне средине утицаће на смањење ризика по здравље становништва, заступљене екосистеме, односно флору, фауну, биотопе, заступљена станишта, односно укупног диверзитета подручја, ризика од загађивања и деградације простора у границама Плана али и зонама непосредног утицаја. Мере заштите имају за циљ да утицаје на животну средину сведу у законом прописане оквири и границе прихватљивости, односно спрече угрожавање здравља становништва, заступљених екосистема квалитет живота локалног становништва и свих корисника простора. Смернице и мере заштите простора и животне средине спречавају еколошке конфликте, омогућавају развој и праћење свих утицаја током реализације и редовне експлоатације далековода:

- Мере заштите ваздуха
- Мере заштите површинских, подземних вода и водоизворишта
- Мере заштите земљишта
- Мере заштите природе, природних добара и биодиверзитета
- Мере заштите шума
- Мере заштите предела и пејзажа
- Мере заштите културних добра
- Мере заштите од буке и вибрације
- Мере заштите од нејонизујућег зрачења
- Управљање отпадом
- Мере еколошке компензације

10.6. Начин на који су мишљења и примедбе органа надлежног за заштиту животне средине, заштиту здравља и других заинтересованих органа и организација узете у обзир у плану

Све консултације и услови имаоца јавних овлашћења су наведени и детаљно описани у Поглављу 1.9. и релевантни за Просторни план подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ и Извештај Стратешкој процени.

Услови и мере надлежних органа, институција, предузећа, имаоца јавних овлашћења су, кроз процес процене, вредновани и имплементирани у планска решења и Извештај о Стратешкој процени утицаја на животну средину Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

10.7. Начин на који су мишљења и примедбе јавности узета у обзир у плану

Током одвијања Раног јавног увида није било примедби и сугестије на Просторни план подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“.

Уколико се након јавног увида у Нацрт Плана и Извештаја о СПУ, добију Мишљења, примедбе и сугестије, биће саставни део Стратешке процене утицаја на животну средину.

10.8. Начин на који су мишљења и примедбе прикупљене у оквиру прекограничних консултацијама узете у обзир у плану

Мишљења и примедбе нису прикупљене у оквиру прекограничним консултацијама обзиром да планско подручје нема прекограничних утицаја.

11.0. Други подаци од значаја за Стратешку процену утицаја

Нема других података који би били од значаја за Стратешку процену утицаја на животну средину, односно Извештај о Стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ на животну средину).

ПРИЛОЗИ

Прилози:

- Одлука о изради Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“, 05 број 350-9180/2023 од 05.10.2023. године („Сл. гласник РС“, бр. 85/23, од 06.10.2023. године), у Тачки 12. дефинисано је да Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ („Сл. гласник РС“, бр. 48/23) чини саставни део ове Одлуке;
- Завод за заштиту природе Србије, Решење 03 бр.021-2382/2 од 15.07.2024. године;
- Републички завод за заштиту споменика културе, Обавештење бр. 20-91/2024-2 од 25.06.2024. године;
- Завод за заштиту споменика културе Крагујевац, Решење о условима, чувања, одржавања, коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту у обухвату Просторног плана подручја инфраструктурног коридора високонапонског далековода 110 kV ТС „Јагодина 4“ – ТС „Стењевац“ бр. 1812-02/1 од 18.07.2024. године;
- Министарство заштите животне средине, Обавештење бр. 002016727 2024 14850 004 006 501 100 од 11.07.2024. године;
- Министарство заштите животне средине, Обавештењем бр. 001993168 2024 14850 000 000 501 од 25.06.2024. године;
- Министарство одбране, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру, бр. 11183-4 од 31.07.2024. године;
- Министарство спољних послова, Обавештење бр. 70-2/24 од 20.06.2024. године;
- Инфраструктура железнице Србије а.д., Услови бр. 3/2024-1135 из 2024. године;
- Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије, Обавештење бр. 4/3-10-0194/2024-0002 од 25.06.2024. године;
- GASTRANS, DOO Novi Sad, Услови бр. 194 од 26.06.2024. године;
- Транснафта АД Панчево, Обавештење бр. 8558/1-2024 од 30.07.2024. године;
- Акционарско друштво „Електроурежа Србије“ Београд, Услови бр. 130-00-UTD-003-904/2023-003 од 08.07.2024. године;
- Републички хидрометеоролошки завод Београд, Хидрометеоролошки услове бр. 922-3-89 /2024 од 02.07.2024. године;
- ЈВП „СРБИЈАВОДЕ“ Београд, Водопривредни центар „Морава“ Ниш, Мишљење у поступку добијања водних услова бр. 6553/1 од 15.07.2024. године;
- Центар за разминурање Београд – Обавештење бр. 350-01-43/2/2024-01 од 02.07.2024. године;
- Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“ а.д., Дирекција за технику Нови Београд, Услови бр. 275242/2-2024 од 12.07.2024. године;
- Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“ а.д., Дирекција за технику, Сектор за мрежне операције, Служба за планирање и изградњу мреже Крагујевац, Услови бр. 286218/2-2024. од 26.06.2024. године;
- Акционарско друштво Електропривреда Србије Београд, Обавештење бр. 12.01.-622796/1-24 од 01.07.2024. године;
- Министарство здравља, Сектор за инспекцијске послове, Обавештење бр. 001963499 2024 11900 008 033 000 001 од 24.06.2024. године;
- ЈП за газдовање шумама „Србијашуме“ Београд, Одговор бр. 10047 од 02.07.2024. године;
- Министарство унутрашње и спољне трговине, Обавештење бр. 001959137 2024 14830 007 013 000 001 од 20.06.2024. године;
- Министарство информисања и телекомуникација, Обавештење бр. 001970737 2024 13460 004 003 000 001 од 21.06.2024. године;
- Министарство државне управе и локалне самоуправе, Обавештење бр. 002296892 2024 14800 007 005 020 092 од 30.07.2024. године;

- Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Обавештење бр. 001984264 2024 13400 009 000 000 001 од 04. 07.2024. године;
- Министарство привреде, Обавештење бр.001979756 2024 10810 002 005 011 001 од 28.06.2024. године;
- Министарство просвете, Сектор за ученички си студентски стандард и инвестиције, Обавештење бр. 350-02-00021/2024-05 од 19.06.2024. године;
- Министарство спорта, Обавештење бр. 001962969 2024 13800 003 004 011 005 од 27.06.2024. године;
- Министарство науке, технолошког развоја и иновација, Обавештење бр. 001978694 2024 13440 004 000 000 001 од 21.01.2024.године;
- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичка дирекција за воде, Водни услови бр. 001984068 2024 14843 001 001 325 025 од 10.07.2024. године;
- Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Управа за превентивну заштиту од пожара и експлозија, Мишљење 07.04 бр. 217-1224-1224/2 од 04.07.2024. године;
- Министарство културе, Обавештење бр. 001994986 2024 11800 001 000 001 од 01.07.2024. године;
- Министарство рударства и енергетике бр. 001968754/2024 од 24.01.2025. године;
- Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог, Обавештење бр. 001991340 2024 13410 008 00 011 005 19 002 од 01.07.2024. године;
- Министарство за бригу о породици и демографију, Обавештење бр. 350-0-00023/2024-02 од 25.06.2024. године;
- Министарство за бригу о селу, Обавештење бр.001976150 2024 13430 000 000 000 001 од 19.06.2024. године;
- Министарство финансија, Управа царина, Сектор за финансијске, инвестиционе и правне послове, Обавештење бр. 002291439 2024 10521 008 002 000 001 од 02.08.2024. године;
- Министарство за јавна улагања, Обавештење бр. 350-01-00014/2024-01 од 22.07.2024. године;
- Министарство туризма и омладине, Обавештење бр. 001993861 2024 13450 003 002 000 001 од 01.07.2024. године;
- ЈП „Путеви“ Србије Београд, Услови бр. 953-13860/24-1 од 02.07.2024. године;
- НИС а.д. Нови Сад – Условима бр. NM-440000/iz-do/004045/202 од 24.06.2024. године;
- Предузеће за изградњу гасоводних система, транспорт и промет природног гаса ЈУГОРАСГАЗ а.д., Услови бр. Н/И-285 од 20.06.2024. године;
- Електродистрибуција Србије д.о.о. Београд, Услови бр. 254 1200-Д.08.01.-329033/1-2024 од 15.07.2024. године;
- Републички сеизмолошки завод Београд, Услови бр. 02-286-2/2024 од 04.07.2024. године;
- ЈП „Скијалишта Србије“, Одговор 07 бр.635 од 27.06.2024. године;
- ЈП „Емисиона техника и везе“ Београд, Обавештење бр. 3193/24-1 од 01.08.2024. године;
- ЈП „Пошта Србије“, Обавештење бр. 2024-89854/9 од 11.07.2024. године;
- ЈМУ Радио телевизија Србије, Дирекција РТС, Правна служба, Одељење за имовинско правне и стамбене послове, Обавештење бр. 13399 од 21.06.2024. године;
- А1 Србија д.о.о., Информација од 19.07.2024. године;
- СББ - Српске кабловске мреже д.о.о., Одговор бр. LU-192/2024 од 19.09.2024. године;
- Контрола летења Србије и Црне Горе SMATSA д.о.о. Београд, Обавештење бр. CNS.00-21/32 од 03.07.2024. године;
- РАТЕЛ - Републичка агенција за електронске комуникације и поштанске услуге, Обавештење бр. 1-01-349-278/24-1 од 25.06.2024. године;

- КСП „СТАН“ ЈП Деспотовац, Услови бр. 1963/1 од 21.06.2024. године;
- Транспортгас Србија“ Д.О.О., Услови бр.02-02-4/447 од 12.11.2024. године;
- ЈП „Србијагас“, подаци и услови бр.06-07-11/2709 од 18.12.2024. године.